POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

VEČERNIK

Leto XIII. Štev. 120 | TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67, UPRAVE 28-67, POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409 | Maribor, 27. in 28. maja 1939 | NAROČNINA NA MESEC: Prejeman v upravi ali po pošti 14 din, dostavljen na dom 16 din, injina 30 din | Cena din 1·—

Ofenziva proti nevtralnosti

Nemčija in Italija bosta pozvali nevtralne države, da izstopijo iz Zveze narodov — Kdor se ne odzove, bo kompromitiran in sovražnik — Nevtralnost prijateljev se mora spremeniti v odkrito zavezništvo — Zaskrbljenost v Budimpešti

RIM, 27. maja. »La Tribuna« komentira angleško-francosko-ruski sporazum in trdi, da bo zvezan z Zvezo narodov, zato bosta Nemčija in Italija storili že v kratkem diplomatske korake pri vseh onih članicah Zveze narodov, ki so doslej bile nevtralne in jih bosta opozorili, da zapuste ženevsko ustanovo, v kateri se bo vodila sedaj v okviru načela kolektivne varnosti angleško-francosko-ruska politika. Nemčija in Italija bosta smatrali vsako državo, ki bo tudi še po nemško-italijanskem pozivu ostala članica Zveze narodov, kot kompromitirano in svojo sovražnico. Zaradi tega poziva list vse nevtralne države, naj izstopijo že sedaj iz Zveze narodov, da tako ne bodo odgovorne za angleško-francosko-sovjetsko akcijo proti Nemčiji in Italiji.

PRED DIPLOMATSKO OFENZIVO

BUDIMPEŠTA, 27. maja. Vračanje Rusije v evropsko politiko sprejemajo tu z mešanimi občutki. Po splošni sodbi v madžarskih političnih krogih, se bo pričel sedaj koncentrični diplomatski napad na male in srednje države, zlasti pa na države v južnovzhodni Evropi, Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo itd. V teh krogih so dobro informirani, da ne želita imeti Nemčija in Italija na vzhodu le nevtralne sosede, ampak popolne prijatelje in zaveznike. Sedanjo nevtralno fazo smatrajo samo kot nekaj začasnega in prehodnega.

MADŽARSKA V ŠKRIPCIH

Madžarska je sicer politično tesno povezana z Italijo in Nemčijo, ni pa vezana ne na prvo ne na drugo s kako vojaško pogodbo. Ohranila si je doslej v tem oziru svobodo odločitve za primer vojne. Tako svobodo bi si rada ohranila tudi za bodoče, da pregleda razmerje sil obeh blokov in svoj položaj med njima, preden bi se odločila za aktivno soudeležbo v vojni ali za nevtralnost. Toda po angleško-ruskem sporazumu ji bo ta svoboda vzeta. Ker se na stran zahodnih demokracij ne more nasloniti — to bi bilo v nasprotju z vsemi njenimi interesi in čustvi —, bo prisiljena hote ali nehote stopiti tudi v vojaško zvezo osi. Popolnoma enaka usoda bo zadela tudi druge države, ki so doslej nevtralne: odločiti se bodo morale ali za popolno zvezo z osjo Rim-Berlin ali Anglija-Francija-Rusija. Nevtralnost bo že v prihodnjih tednih nemogoča.

INFORMACIJE »PESTER LLOYDA«

»Pester Lloyd« tudi razpravlja o tem vprašanju, čeprav zelo previdno in le bolj indirektno ter napoveduje za prihodnje dni ali tedne silno križno diplomatsko ofenzivo obeh blokov v vzhodni in južnovzhodni Evropi. Po informacijah, ki jih je prejel list iz Pariza, bo pričela angleška in francoska diplomacija takoj po sklenitvi angleško-francosko-ruskega sporazuma razčiščevati odnošaje z državami, ki so si ohranile doslej nevtralnost, a stoje z osjo Rim-Berlin v prijateljskih odnošajih. Posebno velik napor se bo pa posvetil s te strani strnitvi črnomorskega bloka v zvezi z Bolgarijo.

Odstop dveh japonskih veleposlanikov

JAPONSKA VELEPOSLANIKA V RIMU IN BERLINU PRIJAVILA DEMISIJO, KER SE NE STRINJATA S SKLENITVIJO ZVEZE Z NEMČIJO IN ITALIJO

TOKIO, 27. maja. Kakor se izve na poučenem mestu, sta japonska veleposlanika v Berlinu in Rimu poslala japonskemu zunanjemu ministru Aritiu enako se glaseči izjavi, da prosita za razrešitev službe. Kot vzrok za demisijo se navaja odpor obeh veleposlanikov proti pretesnemu japonskemu sodelovanju z osjo Rim-Berlin, zlasti pa proti nameri, da bi se Japonska pridružila nemško-italijanski vojaški zvezi. Veleposlanika sta storila ta korak potem, ko sta prejela od svoje vlade navodila za akcijo v tem smislu. Ministrski predsednik in zunanji minister se doslej zaman trudita, da bi pregovorila veleposlanika k spremembi stališča in umiku izjave o demisiji. Veleposlanika izjavljata, da v tem primeru ne moreta prevzeti odgovornosti za usodo svoje domovine.

Načrt pogodbe v Moskvi

ANGLEŠKO-FRANCOSKI OSNUTEK ZA ANGLEŠKO-FRANCOSKO-RUSKO TROZVEZO JE BIL ŽE VČERAJ ODPOSLAN IZ LONDONA V MOSKVO

LONDON, 27. maja. Že včeraj je angleška vlada brzojavno sporočila besedilo osnutka pogodbe angleškemu veleposlaniku Seedsu v Moskvo, da ga izroči ruskemu zunanjemu ministru Molotovu. To se je zgodilo preje, kakor se je pričakovalo. Obenem je bilo besedilo poslano Bonnetu, da seznani z njim veleposlanika Suriča. Prav tako so bile obveščene o vsebini načrta tudi vlade v Varšavi, Bukarešti, Ankari in Washingtonu. Da stojimo tik pred sporazumom, dokazuje tudi dejstvo, da je poslal angleški vojni minister Hore-Belisha včeraj ruskemu vojnemu ministru in vrhovnemu poveljniku sovjetske vojske, maršalu Vorošilovu, povabilo na veliko angleške vojaške vaje meseca septembra.

LONDON, 27. maja. Obvestila o vsebini angleško-francoskega načrta za pogodbo, ki so bila poslana vladam v Varšavi, Bukarešti, Ankari in Washingtonu, vsebujejo kot glavne točke načrta sledeče: 1. Avtomatična vojaška pomoč v primeru napada na države podpisnice. 2. Avtomatična vojaška pomoč v primeru indirektnega napada na Anglijo, Francijo ali Rusijo, medtem ko v izpolnjevanju svojih garancij Poljski, Romuniji in Turčiji ščitijo te države ali katere druge, ki se bodo eventualno še pridružile tej zvezi. 3. Avtomatična pomoč Rusiji s strani Francije in Anglije, ako zaide v konflikt pri pomoči, ki jo nudi Poljski, Romuniji in Turčiji. Nadaljnji člani govore o možnosti poglobitve zveze ali dopolnitve v primeru potrebe.

LONDON, 27. maja. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih spremljajo nagli razvoj dogodkov spričo sklenitve angleško-francosko-ruske pogodbe z optimizmom. Ker je bilo že včeraj besedilo pogodbe brzojavno dostavljeno v Moskvo, računajo, da bo ruska vlada besedilo takoj vzela v pretres, tako da je računati z objavo koncem prihodnjega tedna. Definitivni tekst pogodbe bo nemudoma sporočen Zvezi narodov. Takoj za tem se bodo pričeli generalštabni razgovori. Sinoči je vojno ministrstvo objavilo povabilo angleškega vojnega ministra vrhovnemu poveljniku ruske vojske maršalu Vorošilovu, naj se udeleži jesenskih manevrov angleške vojske. Teh se bodo udeležili tudi vrhovni poveljniki vseh držav mirovnega bloka.

Zakon o splošni vojaški službi podpisan

LONDON, 27. maja. Regentski svet, ki ga tvorita vojvodska para Kentski in Gloucesterski ter kraljica mati Mary, je včeraj podpisal med drugimi tudi zakon o splošni vojaški dolžnosti ter zakon o rezervnih in pomožnih četah. Oba zakona sta tako postala pravno veljavna.

Podaljšanje zasedanja sveta ZN

ŽENEVA, 27. maja. Za danes ob 11. dopoldne je bil nenadoma sklican svet Zveze narodov, da razčisti tekoče zadeve, ki so: sklepanje o kitajski resoluciji in razpravljanje o Alandskem otočju. Zaradi tega vprašanja bo verjetno zasedanje Zveze narodov podaljšano za nekaj dni.

S kitajskih bojišč

ČUNGKING, 27. maja. Kitajska agencija Central News javlja, da se pripravlja nova velika bitka v Kunamu in da so Japonci že na več krajih poskušali prekoračiti reko Gvensen. Japonski napad se pripravlja iz smeri Šanghaja. Včeraj so Kitajci porazili Japonce 35 kilometrov zapadno od Singjena.

PEKING, 27. maja. Kitajske čete so v severni Kini poglale v zrak na več mestih železniške proge za hrbtom Japoncev.

CHAMBERLAINOVA ZAHVALA SALAZARJU

LONDON, 27. maja. Chamberlain se je brzojavno zahvalil portugalskemu ministrskemu predsedniku za njegove zavezniške besede na naslov Anglije. Tudi državni podtajnik Buttler je v parlamentu v imenu vlade naglasil, da sta Portugalska in Anglija vsak čas pripravljeni izvršiti obveze, ki izvirajo iz zavezniške pogodbe med obema državama.

ROJSTNI DAN KRALJICE MARY

LONDON, 27. maja. Kraljica mati Mary se je včeraj počutila že prav dobro. Le rana na očesu se celi bolj počasi, kar je naravno. Na čast njenemu rojstnemu dnevu je bilo včeraj izstreljenih 41 topovskih strelov. Množice častilcev so se vpisale v zlato knjigo.

Zapiski

Kliment Jevremovič Vorošilov

Zdi se, da je končno vendarle dosežen sporazum med Anglijo in sovjetsko Rusijo in da bo že te dni sklenjen tako dolgo pripravljani angleško - francosko -

ruski obrambni pakt. S tem bo vključena v obrambni sistem tudi sovjetska vojska, kateri stoji sedaj na čelu maršal Vorošilov. Kliment Jevremovič Vorošilov je bil rojen 4. septembra l. 1881. v Verimjem v jekaterinoslavski guberniji. Bil je prvotno kovinar in kot komunist večkrat pregnan v Sibirijo. V državljanski vojni v l. 1918—20 se je odlikoval kot organizator in poveljnik rdeče konjenice. Leta 1925. je postal vojni komisar (minister), pozneje pa vrhovni poveljnik in maršal. Po njem se imenuje nekdanji Alčensk Vorošilovsk.

Mir pod pogojem...

»Nasprotniki osi se trdovratno trudijo, da bi obranili versailleski mir, čeprav se je v resnici že davno zrušil,« piše »Il Popolo d' Italia«. Udarjen mora biti z veliko slepoto, kdor še vedno veruje, da je mogoče ohraniti ta za evropski mir tako usodni sistem. Evropa se mora zato odločiti ali za mir ali za vojno. Zveza, ki sega od Severnega morja do Indijskega oceana, se je že odločila: želi si miru. Toda samo pod pogojem, da se uresničijo njene pravične zatheve po nemškem in italijanskem življenjskem prostoru in da izgine sistem politične neenakosti. Italija in Nemčija rušita že tri leta ta sistem in ne bosta odnehali, dokler ne bo do konca porušen.«

Španija pred težkim vprašanjem

Španija stoji pred težavno nalogo, premagati veliko pomanjkanje življenjskih potrebščin, ki ji jih vsak dan bolj primanjkuje, deloma zaradi razdejanj v državljanski vojni, deloma zaradi bega ljudi z dežele. Že doslej je bila prisiljena razdeljevanje živil racionalizirati in uvesti živilske karte. Beg ljudi z dežele je po razveljavljenju agrarne reforme tako velik, da povsod primanjkuje poljedelskih delavcev in je bil templonski škof prisiljen izdati celo pastirski list proti temu begu. Pridelek žita bo letos padel za 50%, a pridelek olja ne bo kril niti najnujnejših domačih potreb. »United Press«.

Oporišče tuje duševnosti

Nacionalno-socialistična oblastva so ukinila ostmarško misijonarsko postajo St. Ruprecht na Solnograškem, ki je bila nekakšna centrala za razpošiljanje misijonarjev. Okrožni vodja Rainer je izjavil, da se je to zgodilo zato, da se je zatrlo oporišče nemštvu sovražne duševnosti in da se je ustavil odtok nemškega narodnega denarja iz Nemčije«. »Wiener Tagblatt«.

Maribor, 27. maja

V založbi Felix Meiner v Lipskem v Nemčiji je izšla te dni pod naslovom „Jugoslawien am Scheidewege" (Jugoslavija na razpotju) 140 strani velike osmerke obsegajoča knjiga Zagrebčana Milutina Čekića, v kateri je podana notranja in zunanja politika naše države, zaradi razumevanja pa tudi predvojne Srbije od Karadžorževih vstaj do konca svetovne vojne.

Za vsa dela te vrste, ko manjka do snovi potrebna objektivna razdalja, je vedno odločilnega pomena avtorjevo osebno stališče. Milutin Čekić se resno trudi, da bi ostal v prikazovanju dogodkov in problemov kolikor mogoče objektiven, ne more pa skriti, da je v svojem zadnjem bistvu Jugoslovan, nasprotnik demokracije in pristaš avtoritarne orientacije v notranji in zunanji politiki. Toda njegove simpatije niso posvečene beograjskemu centralizmu in diktatoričnim eksperimentom, temveč totalitarizmu v smislu fašizma ali nacionalnega socializma. Vse to ni sicer nikjer direktno povedano, izhaja pa iz mnogih razmotrivanj in sklepov.

Nas Slovence sili k protestu Čekićevo popolnoma nerazumljivo tretiranje Slovencev. Prvič je v vsej knjigi, ki naj bi prikazala dvajset let življenja Jugoslavije, o Slovencih in Sloveniji je govora komaj v nekaj kratkih stavkih, pa še v teh je toliko netočnosti, kolikor je besed. Navsezadnje bi preboleli tudi to, da imenuje v duhu unitarizma Slovence pleme in slovenščino dialekt, saj smo takih ljubeznivosti z južne strani že vajeni, tega pa, kar trdi o nas na strani 104, ne moremo in nočemo molče vlakniti v žep. Čekićevo poznanje naših razmer karakterizira dovolj že njegova trditev, da je bila Slovenija prej avstrijska kronovina Kranjska. Dalje pa trdi, da smo Slovenci vodili v Jugoslaviji vedno le politiko lastnih koristi in pomenili zaradi svojega paktiranja z Beogradom več, kakor bi po svojem številu mogli pričakovati.

Sicer pa naj govori dalje Čekić sam: „Na ta način so dosegli Slovenci, čeprav po številu daleč šibkejši kakor Srbi in Hrvati, zelo mnogo za svojo ožjo domovino: v političnem oziru so mogli vpisati v dobro, da jih je Beograd vedno uporabljal kot protiutež proti ekstremnim hrvatskim elementom, praktični uspeh pa je bil, da je postala nekoč pasivna, bridko revna Slovenija najbolj blagostanja polna pokrajina Jugoslavije." To je vsekakor k r o n a Čekićevih trditev o Sloveniji in Slovencih! Gospod, ki se ni niti toliko potrudil, da bi bil pogledal na kak star avstrijski zemljevid in se poučil, da sedanja Slovenija nikakor ni identična z nekdanjo deželo Kranjsko, trdi, da je bila Slovenija prej pasivna in bridko revna. Res je, da bogata nikoli ni bila, toda živela je v urejenih gospodarskih razmerah, ki se v nobenem oziru ne dajo primerjati z razmerami v časih kriz, ki smo jih doživljali zadnja leta in jih še doživljamo. Tista „bridko revna" Slovenija ni poznala ne brezposelnosti ne življenjski in kulturni standard stalno nižajočih plač in mezd, ne propadajoče industrije ne obubožanega denarstva, ne omajane trgovine ne sproletariziranega obrtništva.

Že same te ugotovitve pa ovračajo naravnost nerazumljivo trditev, „da je postala Slovenija v Jugoslaviji najbolj blaginje polna pokrajina". Mi Slovenci te blaginje nikoli nismo čutili in je ne čutimo, ampak vemo samo, da propada polagoma pri nas še tisto, kar smo si s tolikimi žrtvami ustvarili. Vemo samo, da so naše ceste nemogoče, da so naše reke neregulirane, da ni pri nas nobenih res pomembnih javnih del iz državnih sredstev, da naša mesta edina v vsej državi ne napredujejo, da primanjkuje v naših šolah in uradih učiteljev in uradnikov medtem, ko absolventi učiteljišč in univerz zaman čakajo na namestitve itd. Lahko bi postregli g. Čekiću tudi s suhimi številkami, ki bi pokazale, koliko denarja je šlo za ves čas opozicionalni Zagreb in Hrvatsko in koliko za nas, čeprav smo plačevali vedno procentualno največje davke v državi. In po vsem tem se najde človek, ki si upa v evropski javnosti namenjeni knjigi, ki naj bi bila resno delo, servirati take gorostasnosti. Pri vsem tem moramo ugotoviti le znova staro dejstvo, da Slovenci nismo bili še nikoli v nobenem tujemu svetu namenjenem delu, ki ga je napisal Srb ali Hrvat, prikazani tako, kakor bi se spodobilo.

Kljub temu priznavamo avtorju, da je nekatere probleme razmerja med Srbi in Hrvati in analize srbskega ter hrvatskega političnega življenja opisal precej stvarno in včasih celo psihološko globoko zajeto ter zasluži zato njegovo delo, da ga — seveda s primerno kritičnostjo — vzamejo s pridom v roko vsi, ki se zanimajo za naše življenjske, narodne in državne zadeve.

—r.

Oster spor na vzhodu

DRUGA ANGLEŠKA PROTESTNA NOTA V TOKIU. — JAPONSKI ODGOVOR S PREISKOVANJEM LADIJ IN NOVIMI ČETAMI NA KULANGSUJU.

LONDON, 27. maja. **Angleška vlada je po svojem veleposlaniku v Toklu vložila že drugi, še ostrejši protest zaradi preiskanja in zaseganja angleških parnikov v kitajskih vodah po japonskih vojnih ladjah. Ta spor je bil včeraj tudi predmet razprav v parlamentu. Državni podtajnik za zunanje zadeve Buttler je izjavil, da smatra angleška vlada takšno postopanje japonskih oblastev, kakor tudi nameravano blokado Kulangsuja proti kitajskim džunkam, kot mednarodnemu pravu nasprotujoče dejanje. Na vprašanje, ali bodo angleška mornariška oblastva ukrenila kakšne izredne korake, je Buttler odgovoril, da se o takšnih stvareh javno ne razpravlja.**

TOKIO, 27. maja. **Japonska admiraliteta je včeraj izdala poročilo, v katerem proglaša preiskovanje ladij ob kitajski obali za svoje nesporne pravice. Japonski admiral Sagasara je zagrozil, da bo dal izkrcati nova japonska ojačenja v Kulangsuju. Angleški veleposlanik na Kitajskem je včeraj prispel v Amoj in se vkrcal na križarko »Birmingham«, ki je odplula v Šanghaj.**

Vrnitev Nemcev iz Španije

VČERAJ JE ODPLUL IZ VIGA ZADNJI PARNIK Z NEMŠKIMI PROSTOVOLJCI, KI SE VRAČAJO IZ ŠPANIJE V DOMOVINO

MADRID, 27. maja. DNB. Odhod nemških prostovoljskih čet iz Španije v domovino se je spremenil v veliko poslovilno manifestacijo. Malo pred odhodom zadnjega parnika iz Viga, je prišlo v pristanišče veliko odposlanstvo španske vojske, ki je priredilo odhajajočim Nemcem tople manifestacije in se prisrčno od njih poslovilo. Več španskih generalov pa spremlja poveljnika nemških prostovoljskih čet, generala von Richthofna v Nemčijo, kjer bodo gosti nemške vlade. Nemški parnik je spremljala še več ur skupina španskih bojnih in drugih ladij. Z njih so se vedno znova oglasili klici Nemčiji, Hitlerju, Španiji in generalu Francu.

Prvi nasledki trozveze

KOMENTARJI PARIŠKIH LISTOV. — POLJSKA, ROMUNIJA IN DRUGE DRŽAVE OPUSTILE ODPOR PROTI POGODBI Z RUSIJO. — GDANSK POSTRANSKI PROBLEM.

PARIZ, 27. maja. Današnji pariški listi se ukvarjajo s trenutnim stanjem angleško-ruskih pogajanj in ugotavljajo, da ni prav nikakega povoda za nestrpnost. Tudi ruska vlada mora imeti časa, da prouči tako važne določbe, kakor jih vsebuje načrt pogodbe. Sicer pa naj nestrpneži upoštevajo odločne izjave Chamberlainove, ki jih je pred dnevi podal v angleškem parlamentu in v katerih je izrazil ne le upanje, marveč tudi prepričanje o skorajšnji sklenitvi pogodbe. Saj je tudi od milanskega sestanka, ko je bila nemško-italijanska zveza že razglašena, pa do berlinskega podpisa te zveze preteklo 14 dni. Vse zunanje ovire so padle. Ne le, da sta opustili zadnji odpor Poljska in Romunija, tudi pomislekov Portugalske, Španije in celo nekaterih balkanskih držav ni več. Včeraj je bilo razen tega tudi uradno objavljeno, da si bosta vrhovna poveljnika ruske in angleške vojske izmenjala obiske. Treba pa se je tudi zavedati, da je ta zveza, čeprav je bila komaj v ustvarjanju, že rodila pozitivne rezultate. Eden glavnih je ta, da kljub množečim se incidentom gdanski problem še vedno velja kot postranski, kar bi sicer gotovo ne bil več. Tudi reakcija na drugi strani je ostra. Včerajšnji vehementni govor italijanskega veleposlanika v Londonu Grandija proti tej pogodbi to dokazuje. Naloga poslanikov je sicer, da varujejo rezervo in da izgladujejo razpoke. Ugodne posledice se kažejo tudi že na Balkanu, zlasti pa v Portugalski, glede katere je Anglija v odgovor na nedavno zavezniško izjavo portugalskega ministrskega predsednika Salažarija včeraj slovesno v parlamentu in s posebnim pismom Chamberlaina potrdila svoje neomajno zavezništvo s Portugalsko.

Seja francoske vlade

PARIZ, 27. maja. Danes ob 11. dopoldne se je sestal francoski ministrski svet pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Predmet tega posveta je pretresanje zunanjepolitičnega položaja. Zunanji minister Bonnet je podal poročilo o razgovorih med njim, Daladierjem in lordom Halifaxom v Parizu, poteku ženevskih posvetovanj ter o zaključevanju angleško-ruskih pogajanj.

General Milch pri Mussoliniju

RIM, 27. maja. Mussolini je sprejel nemškega državnega tajnika za letalstvo, generalnega majorja Milcha. Min strski predsednik se je z njim in nemškimi častniki dalje časa razgovarjal. Včeraj si je general Milch ogledal razna letališča, zvečer je bila njemu na čast prirejena zakuska. Dopoldne se je Milch z letalom spet vrnil v Berlin.

Angleška suverena v Canberryju

CANBERRY, 27. maja. Sinoči sta angleški kralj in kraljica na potovanju po Kanadi ospela semkaj. Množica 200.000 ljudi jima je priredila prisrčen sprejem. Posebno navdušena je bila skupina 2000 Indijancev. Popoldne sta se visoka potnika vozila skozi deželo Saskatchewan, ki zaradi suše zelo trpi. Kljub temu je prihitelo na tisoče ljudi k progi, da vsaj mimogrede pozdravijo vladarja.

POČITNICE ANGLEŠKIH ZBORNIC

LONDON, 27. maja. Včeraj se je zasedanje spodnje in zgornje zbornice zaključilo. Spodnja zbornica se bo sestala 6., zgornja pa 7. junija, če se medtem ne bo primerilo kaj izrednega.

ZVEZA RAJHA Z VZHODNO PRUSIJO

BERLIN, 27. maja. Nemški časniki nadaljujejo z zatrjevanjem, da je zaradi množečih se incidentov v poljskem koridorju zveza med rajhom in Vzhodno Prusko resno ogrožena.

TENIŠKE TEKME.

LONDON, 27. maja. Pri včerajšnjih teniških tekmah za Davisov pokal je premagala Anglija Francijo in vodi sedaj z 2:1. Danes bosta še obe single-tekmovanji.

Vremenska napoved. Pretežno oblačno, tu in tam morda malo dežja, kasneje mestoma sončno in brez padavin.

Mariborska vremenska napoved. Prevladovalo bo oblačno vreme. Možno je tudi malo slabega dežja. Temperatura se ne bo dvignila. Včeraj je bila najvišja toplota v M. 20.1° C, danes najnižja 11.6° C, opoldne 17.5° C.

ZARADI PRAZNIKOV IZIDE PRIHODNJA ŠTEVILKA »VEČERNIKA« V TOREK.

Domači zapiski

Pravno urejeno državo hočemo!

Država je poklicana, da z organizirano skupnostjo vseh prebivalcev ustvarja ugodnejše pogoje in zanesljivejše temelje za lepše življenje prebivalcev. Država je dolžna, da iz lastnih sredstev išče pota in sredstev, kako izboljšati gospodarsko, socialno in kulturno razviljanje ljudstev. Mi hočemo imeti pravno urejeno državo, v kateri velja zakon v duhu novodobnih socialnih in demokratičnih načel. Ljudsko življenje naj upravljajo uradniki, ki imajo socialno miselnost in demokratične težnje, ki so brez pohlepov po oblasti in nadmoči nad ljudstvom. (»Nova Pravda«)

Pogoji skupnega življenja

Ali je mogoče, da se različni ideali, tradicije, mišljenja in verski občutki prostovoljno zedinijo na skupno življenje v eni državi? Jaz mislim da. Toda samo pod pogojem, če bo država tako urejena, da bo vsako pleme v njej imelo vse ono, kar bi dobilo, če bi živelo v lastni državi. Hrvati in Slovenci ter dobra polovica Srbov so živeli do včeraj pod tujo državno upravo, ki jim ni pustila, da bi se razvijali, kakor so hoteli. Zdaj pa, ko so stopili skupaj s Srbijo, je treba, da občutijo, da so res gospodarji in ne da so samo tujo upravo zamenjali z drugo. Ako bomo v parlamentu zaradi sestave večine in podpore vlade drug drugega podcenjevali in iskali le plemenskih koristi zase, bomo stvorili samo novo Avstrijo v malo blažji obliki. (Iz knjige Ljube Stojanovića: Pogledi na sodobna vprašanja — Beograd, 1920.)

Naša trgovina s Slovaško

Slovaški tisk se pritožuje, da je Jugoslavija že 4. aprila prepovedala izvoz na Slovaško, dočim pošiljajo slovaške tovarne svoje izdelke še vedno v Jugoslavijo, ne boječ se za plačilo odposlanega blaga. Slovaška bi rada uvažala iz Jugoslavije mast, svinje, salame, mesne, ribje in sadne konserve, koruzo, riž, krmila, jedilno olje, sveže in suhe slive, sadje, povrtnino, vino in med.

Donavska banovina za nove ceste

Banski svet in poslanci Vojvodine so imeli v Novem Sadu konferenco, na kateri so se odločno zavzeli za petletno zgraditev novih cest. Gradile naj bi se iz kamenja, kilometer bi stal 300.000 din. Najelo naj bi se posojilo pri državnem denarnem zavodu, projektiranih je 740 km novih cest, katerih tlakovanje bi potrebovalo 1,200.000 kubikov kamna.

Hrvati na kraju 19. stoletja

Na krazu 19. stoletja se je pojavila na Hrvatskem nova vrsta rodoljubov, ki so hoteli uničiti vse stare vrednote in osramotiti hrvatsko preteklost. Težko je izreči, koliko se je v prvih dvajsetih letih našega stoletja zrušilo grdobij na našo zgodovino. Pri tem je največ trpela katoliška cerkev s svojimi živimi in mrtvimi služabniki. Papeži in katoliški duhovništvo so bili prikazani kot grobarji hrvatske narodne države in kot glavna zapreka napredku in sreči Hrvatov v sedanjosti. Najvplivnejšemu delu hrvatske inteligence je bilo v prvem četrtstoletju 20. veka dražje bogomilstvo, husitstvo, pravoslavje, protestantstvo in stari katolicizem, pa najplitvejše brezverstvo ne go prastara katoliška vera. (»Katolički tjednik«).

Kaj je za narod nujnejše?

Iz proračuna za poljedelstvo, ki obsega pri nas 1% celotnega budžeta, je odobrena podpora 100.000 din za gradnjo nove cerkve v Lipljanih, za zdravstveni dom v istem kraju pa 40.000 din. (Nova Riječ«)

Slovanska zveza

Senator Fran Ivanišević piše v članku »Pota slovanstva«: Kadar bi narodnostno prerojena Rusija okrog svojih 174 milijonov ljudi zbrala vse slovanske veje v Poljski, na Češkem, Slovaškem, v Jugoslaviji in Bolgariji ter jih povezala v politično slovansko antanto, kakšno vlogo bi igral v svetovni diplomaciji tak slovanski orjak!

O suženjstvu in svobodi tiska

Adolf Ribnikar

V težkih časih pretresajočih svetovnih dogodkov je dobro, če človek vzame v roke zgodovino in si predoči razvoj človeštva v preteklosti, da laže zapopade sedanjost in jasneje gleda v bodočnost.

Prelistal sem zgodovino suženjstva, ko človek ni imel osebne svobode in ko so ljudje po sejmih prodajali in kupovali ljudi ter jih kot neomejeni gospodarji čez njihovo življenje in smrt, uporabljali za brezpravno živino.

Že od Asircev in Babiloncev dalje so narodi vodili roparske vojne ne le za razširjenje svojega življenjskega prostora, ne le za povečanje prirodnega gospodarstva, marveč kaj posebno še zato, da so si z vojnimi ujetniki in podjarmljenimi narodi povečali in pocenili delovno moč za svoje potrebe. Vprav slovanski narodi, s katerimi so nekoč kot s sužnji na debelo barantali in gospodarili po vsej Evropi, so položili na oltar drugih narodov visoke grmade svoje delovne sile, mučeniškega trpljenja, svobode in krvi.

Trajalo je tisočletja, da se je človek začel sramovati suženjstva, a da se je suženjstvo umaknilo vsaj milejšim formam: tlačanstvu, kolonialnemu, protektoratskemu in drugim sistemom, v katerih državljane razlikujejo kakor železniške vagone po nižjih in višjih razredih.

Značilno za dostojanstvo človeka je, da so visoko kulturni narodi šele v najnovejši zgodovini odpravili suženjstvo. Anglija po 25letnih hudih parlamentarnih borbah komaj pred dobrimi sto leti, francoski senat leta 1854. v kolonijah, USA pa šele koncem preteklega stoletja, torej v času, ko je preživljal mladostna leta marsikdo od današnje generacije človeštva.

Ko prebiramo zgodovino suženjstva, se nam zares zdi tako sveže in živo, kakor da bi se veliko tega, kar je bilo v prejšnjih sto in tisočletjih, godilo pred našimi očmi. Volk dlako menja, nravi pa ne in tako tudi človek ne more še v svojih žilah zatajiti krvoločnosti po zasužnjevanju sočloveka, kakor ne more človek, ki mu je vcepljeno in privzgojeno suženjstvo, nikdar povsem zatajiti suženjske nezavednosti in strahopetnosti. Potem je razumljivo, da se pri nas marsikdo od starejše generacije še ni otresel sicer milejše forme suženjstva, ki smo jo na lastni koži čutili v stari Avstriji.

Šele nova, mlada slovenska in jugoslovanska generacija, ki ni zrastla v stari Avstriji, ki ima zato že v sebi neskaljen čut in ponos polnopravnega državljana in ki ima svoje vzore na mučenikih avstrijskega Judenburga, Suhega bajerja ter na junakih v Dobrudži, Solunu in ob Dravi in drugod, se zaveda, kaj bi pomenila za narod in poedinca sužnost. Zato ta mladina vstaja in se sama formira v studentske bataljone, da preko starih kapitulantov ohrani narodu in sebi svobodo in neodvisnost.

V boju za to, kakor tudi za osebno svobodo posameznikov, je postalo novinarstvo avantgarda borcev in najmočnejše orožje, kakor je bilo vedno — seveda v rokah potentatov — največja sila za zasužnjevanje in poneumjevanje ljudi. Odkar izhajajo časniki v modernejšem smislu, se vrši v njih boj za svobodo misli, besede in tiska.

Na nedeljskem jubilejnem kongresu jugoslovanskih novinarjev v Zagrebu je bil pred zastopniki najvišjih državnih oblasti zopet povzdignjen glas za svobodo tiska ter državljanske in politične svobode ljudstva, dr. Vladimirju Mačku pa je bil kot borcu za vse to poslan brzojavni pozdrav. Če bi bilo vse v redu, bi danes tega ne bilo več treba. Jugoslovanski novinarji imamo svobodo tiska zaščiteno in zajamčeno s § 1 tiskovnega zakona, česar nimajo novinarji nobene druge države na svetu. Imeli smo nedavno svobodne volitve v narodno skupščino, ki jih še Aristid Briand ni poznal. Slovenci pa imamo povrh še toliko svobodne ljubezni, da je že vsak deseti novorojenček nezakonski. Čemu torej toliko klicev po svobodi?

Pa mi je sredi slavnostnega zborovanja na novinarskem kongresu stopil pred oči avstrijski general Höferer, ki je med svetovno vojno imel v zakupu cenzuro in svobodo tiska. Tudi on, kakor mnogi njegovih takih prednikov, ki so ubijali svobodo tiska, terorizirali in mrcvarili liste, je mislil, da je poslan od samega Boga, da osrečuje in krepi staro Avstrijo s tem, da ustvarja s svojimi lažnivimi poročili o vsakodnevnih zmagah avstrijskega orožja zadovoljstvo avstrijskih narodov in ljudi. To je šlo samo tako dolgo, da niso avstrijski generali tako daleč »nazaj forrikali«, da je tudi Höfererja zmanjkalo.

In ko sem se spomnil na Höfererja, sem videl na slavnostnem zborovanju naših novinarjev obenem tudi parastos avstrijskih novinarjev. V sredi slavja je stal katafalk za pokopano tiskovno svobodo.

Tudi v modernem suženjstvu propade narod, propadajo njegove ustanove in propade posameznik. Brez svobode in neodvisnosti tiska se posuši tudi novinarstvo, kakor usahne drevo brez soka.

tako potuje elegantna žena

Rajši manj oblek – zato pa izbrane in lepe. Sicer jih nosite bolj pogosto – vendar kako hitro jih lahko zopet operete!

Tudi na potovanju je pranje oblek zelo preprosto, če uporabljate Lux! Obilna, blaga pena Luxa barve poživi in ohrani ter obenem neguje tudi najbolj nežne tkanine.

LUX tudi za potovanje

SE RAZTOPI TUDI V MRZLI VODI

Prokletstvo sramotnega renegatstva

„In vsak naj propade, kdor taji narod!" (Kor. narodna) **Karantanec**

Zmerom manj je Slovencev, ki so doživljali težke narodnostne boje v prejšnjem stoletju, pomrli so že vsi, ki so leta 1848. v prvi zarji svobode na našem ozemlju, brez strahu zahtevali zedinjeno Slovenijo in sanjali o združitvi z južnimi brati.

In vendar je ta zgodovina za naš narod bolj poučna, razlaganje iste posebno za današnje razmere bolj potrebno, kakor vprašanje egiptskih in perzijskih dinastij, naštevanje rimskih konzulov in druge navlake, ki jo utepamo brez pravega smotra v glave dijakov. Nujnejše je poznavanje vsakega odlomka naše zgodovine do preobrata, vsega, kar je pospeševalo naš razvoj, mu škodilo in ga ubijalo.

Mi sicer nismo občutili moči in tiranstva raznih turških begov, ki so izžemali ubogo jugoslovansko rajo — vemo pa, da so Turki tudi iz našega ozemlja odvedli na tisoče mladega naraščaja in ga s turško vzgojo spremenili v najbolj krvoločne janičarje, ki so svoje sovraštvo do jugoslovanskega naroda izvajali ne samo zaradi verske razlike, ampak tudi v zavesti pripadnosti višje stoječemu, gospodovalnemu narodu.

Klasičen primer izdaje svojega naroda, izvršene zaradi vabljive težnje »za več in višje« in za materialne koristi za vsako ceno, je našel žalibog mnogo posnemalcev tudi pozneje, ko je absolutizem v Avstriji ubil in onemogočil vse podvige narodne probuje iz l. 1848. Od habsburškega dvora do cestarja, v vseh kulturnih institucijah na našem ozemlju, posebno v šolah, državnih obratih, na železnici, v vojaškem ustroju, industriji in bankah, povsod je bil vladni sistem naperjen v to, da se Slovenija izpremeni v nemško ozemlje, slovenskemu narodu pa s silo vtisne pečat »bindišarske želje po germanizaciji«.

Takšno razmerje je trajalo do osvobojenja, dokler se že v prvih letih po vojni ni pokazala dejanska šibkost, maloštevilnost nemškega življa na našem ozemlju. Toda, zaradi navedenih razmer je slovenski narod do osvobojenja izgubil lepe pokrajine na Štajerskem in Koroškem. Tonila je že slovenska govorica v St. Ilju, v Marenbergu in drugih večjih krajih, ustanavljali so poleg državnih šol, ki so se zaradi zadostnega števila narodno zavednega duhovništva in učiteljstva le počasi ponemčevale, še posebne »šulverajnske in Südmarkine ponemčevalnice«, povsod je bil divji lov na otroke, na odvisne delavske družine, na slabše situirane kmete in uradnike, ki niso imeli dovolj trdne hrbtenice.

Da je pa germanizacija tem lepše uspevala, so priskočili izdatno na pomoč slovenski renegati, »deutsch freundliche Slowenen«, Štajercijanci, »Windische Kärntner« ali kakor so jih Slovenci imenovali: nemčurji in nemškutarji. Ti brezvestni odpadniki so bili v prvi vrsti krivi vsega gorja. V javnem in privatnem življenju so se udinjali Nemcem proti lastni krvi, lastnim bratom in zemlji, za rabeljska dela, katerih se je vsak pošten Nemec sramoval. Slovenskemu narodu so tako utisnili pečat podkupljivosti in slabosti in s tem tujce še bolj podprli v mnenju, da se lahko okoristijo tudi z ostalim slovenskim ljudstvom tako, kakor so se okoristili s slovansko zemljo in ljudmi drugod po Evropi.

Vso to žalostno preteklost je treba poudarjati prav sedaj v svarilo tistim, ki zopet nastopajo kot zapeljivci, v opomin onim, ki podlegajo naštavljenim mrežam in v bodrilo za čuječnost vsem, ki se preveč zanašajo na navidezno lojalnost in še vse premalo poznajo spretnosti podtalnega rovarjenja.

Francija pred revolucijo

Dr. Vladimir Travner

Dr. Vladimir Travner.

Francoska revolucija je bila povsem naravna in nujna posledica obupnih gospodarskih, socialnih, političnih in drugih razmer, zlasti izza dobe Ludvika XIV. (1643—1715). V tem času je štela Francija okoli 2,5 milijona prebivalcev. Od teh je bilo 140.000 plemičev in 130.000 duhovnikov, ki so imeli vse pravice in skoraj nikakih dolžnosti. V njihovi posesti so bile skoraj tri petine najboljše zemlje in samo njim so bila dostopna vsa važna mesta na dvoru, v državi in cerkvi. Oproščeni so bili skoraj vseh davkov in odločevali so v vseh javnih zadevah.

Tako so tvorili plemiči in duhovniki posebni prvi in drugi stan. Tretji stan, t. j. vsi ostali, pa je moral nositi vsa bremena. Zlasti neznosen je bil položaj kmetov, ki so bili popolnoma odvišni od plemičev in duhovnikov. Morali so brezplačno obdelovati plemiško zemljo, jim mleti žito, peči kruh in pripravljati vino v njihovih podjetjih. Brez gospodarjevega dovoljenja ni smel nihče zapustiti grude ali se poročiti. Če je kmet podedoval, kupil ali zamenjal kako zemljišče, je zahteval gospodar za to »dovoljenje« posebne pristojbine. Vrh tega so morali plačevati kmetje državi posebne davke. Ti pa so bili zelo občutni, zlasti ker so jih izterjevali davčni zakupniki, ki so iskali predvsem bogate dobičke. Od vsakih 100 frankov dohodkov je moral dati kmet državi za razne davke 53 frankov, zemljiškemu gospodu 14 frankov, duhovniku pa 14 frankov, tako da mu je ostalo za lastne potrebe le 19 frankov. Pa tudi s temi ni smel prosto razpolagati. Tako je moral n. pr. kupiti od države vsako leto za vsakega rodbinskega člana 7 funtov soli (po 15 do 17 sousov). To sol pa je moral uporabiti samo za kuhanje. Če pa je osolil zaklanega prašička, so mu vzeli meso in vrh tega je moral plačati 300 frankov globe.

Še hujše je bilo kadar so bile slabe letine, kar se je v 18. stoletju često dogajalo. V takih časih so živeli mnogi francoski kmetje dejansko le od listja, lubja in korenin. Zato je umevno, da so bili upori zelo pogosti in da jih je bilo mogoče zatreti le s silo. Često so obupani kmetje zapustili domove in se združili v roparske tolpe.

Nasprotno je živel vladar s svojim dvorom v velikem razkošju. Tako je izdal n. pr. Ludvik XIV. za grad Versailles — pravo prestolnico francoskih kraljev — blizu 8 milijard dinarjev. Imel je 9050 mož telesne straže, ki so veljali letno 8 milijonov liver, 3000 konj, 217 dragocenih kočij itd. Skupno je živelo na dvoru ali od dvora 16.000 ljudi, ki so porabili vsako leto okoli 45 milijonov frankov. Glavno besedo so imele kraljeve priležnice, kakor markiza Pompadour, grofica Dubarry in druge, ki so vodile dejansko vso zunanjo in notranjo politiko.

Podobne razmere so vladale za časa Ludvika XV. Vladarja so posnemali po svojih močeh plemiči in duhovniki ter neusmiljeno izžemali ljudstvo. Tako je bila revolucija že iz teh razlogov neizogibna. Njen izbruh so v znatni meri pospešili tedanji francoski modroslovci in pišatelji kakor J. J. Rousseau, Voltaire in zlasti enciklopedisti (Diderot i. dr.), ki so se — deloma tudi pod vplivom angleške filozofije — borili z vsemi sredstvi proti obstoječim razmeram in zahtevali nov, pravičnejši družabni red.

Pri maserju.

»Preklemansko, kako imenitno bi bilo, če bi imel tu ksilofonsko kladivce!«

Potrebne nove usmeritve

Dr. Igor Rosina

Danes ob devetdesetletnici smrti dr. Franceta Prešerna, ob priliki odkopa njegovega rojstnega doma po slovenski šolski mladini, čutimo vsi neodoljivo, da nam baš on postaja vedno bolj ideal slovenskega človeka, osrednja os tudi našega kulturnopolitičnega gledanja. Od slovenskega preroda sem nam je v vseh težkih časih politične dekadence, ki je sledila revolucionarnemu letu 1848, ostal vendarle živ slovenski narodni ideal, izražen v njegovi poeziji, v njegovi skoraj tragični ljubezni do naše zemlje in vendar neusahljivem upanju na narodno vstajenje. K tej osnovni misli smo se vedno vračali, tu smo vedno znova črpali moči, ko je šlo za to, da iz tega že skoraj umrlega narodiča, pogreznjenega v vražarstvo in uboštvo, moralno in umstveno zaostalega, stvorima kulturno in civilizatorno drugim evropskim enakovreden narod.

Naš specifično slovenski univerzalizem, izražen na eni strani v misli, da so nam svetniki bolj potrebni kakor dobre ceste, na drugi strani pa v pripravljenosti žrtvovati do kraja tudi sebe samega za kako kot višjo smatrano nacionalno-politično ali kulturno idejo, na pr. idejo ilirizma pred vojno ali jugoslovanskega integralizma po vojni, nam je začasno zamegjil pogled. Toda magnetna igla narodnega kompasa se je, neodoljivo privlačevana, vrnila zopet v prvotno lego.

Danes, po izvršeni preorientaciji tudi onega dela slovenskega meščanstva, ki vsaj formalno ni stalo doslej na tej liniji, smo glede slovenskega kulturnega vprašanja zopet vsi osvojili temeljno slovensko kulturno misel, izraženo v Prešernovem pismu Vrazu iz leta 1840: ».... V ostalem ne želim samo panslavizmu, ampak tudi panilirizmu, da bi čimbolje uspeval; vendar pa mislim, da naj do žetve vse, kar je vskliło ostane, da bi gospod (to pan) ob sodnem dnevu mogel ločiti dobro od slabega.«

Pa tudi glede vprašanja notranjepolitične preureditve države smo se znašli vsi Slovenci načeloma več ali manj na istem terenu. To stališče je posredovalno med federacijo in centralizmom in ga je kot takega že leta 1918. kot slovenski delegat v Narodnem veču zastopal dr. Izidor Cankar, stališče ki so ga v ostalem vse slovenske politične skupine vedno znova povzemale, čim so bile za krajšo ali daljšo dobo v opoziciji. Ono namreč nedvomno odgovarja čuštvovanju naših narodnih mas, ki hočejo, da se Slovenstvu ohrani svojstvo političnega subjekta tudi v novi državi, ne da bi se izgubile garancije, ki nam jih pa zamore tako politično kot gospodarsko dati le močna jugoslovanska državnost.

Ideje lastne državne suverenitete, kot jo srečamo pri tzv. velikohrvatski koncepciji, Slovenci nimamo. Velikoslovenski program z zahtevo po priključitvi neslovenskih pokrajin, kolikor so nam bile v zadnjih stoletjih s silo odnarodene, je živel komaj nekaj tednov ob prevratu in je brez tal v narodni volji. Zasnovo svoje osvoboditve smo že zaradi pomanjkanja lastne moči vedno kombinirali s kako drugo historično silo in tudi nje ohranitev je samo na ta način mogoča.

Naravno je vsled tega, da nam je politični historizem ostal popolnoma tuj, saj smo že pred prevratom občutili avstrijski politični historizem z njegovimi kronovinami in vojvodstvi le kot najnevarnejšega nasprotnika, ki nam je ubranil zedinjeno Slovenijo, odvzel slovensko Koroško, Štajersko pa smrtno zastrupljeno prepustil tujemu navalu. Slovenci smo se zato vedno sklicevali na prirodno narodno pravo proti narodnostnemu ali državnemu historicizmu in tudi v tem je razlog, da ne moremo prav razumeti zakaj toliko težkoč pri reševanju srbsko-hrvatskega vprašanja vprav glede razmejitve.

Mi smo torej naravni ferment jugoslovanstva in neverjetno je, da se je za nekaj časa mogla ta misel kompromitirati celo med nami.

Danes bolj marsikaterega visokega gospoda glava, ko skuša popravljati kar je sam dopuščal razdirati. Način, kako se je propagiralo Slovenstvo in s kakimi propagandnimi sredstvi se je politično izkoriščalo ljudsko nevoljo nad težkim gospodarskim stanjem ob priliki pretekle, čeprav svetovne gospodarske krize, je eden izmed razlogov, da sedaj nismo trdni tako kot si to danes gotovo vsi želimo.

Drugi poglavitni razlog nezadostni prodornosti jugoslovanske misli med nami je iskati v napačno postavljenem izhodišču. Kajti že v načinu, kako se je problem postavil, so morale videti naše narodne mase kakor izzivanje Slovenstva. Po starem našem receptu smo tudi tukaj hoteli biti bolj papeški kakor papež sam in ono tako nenaše forsirano »jugoslovanstvo«, ki je visokorodno, kot nekako milost dopuščalo Slovenstvo, nekako začasno »slovenstvo krajevne posebnosti«, je moralo zbuditi odpor, ker je žalilo ljudski ponos.

Danes tudi čisto duhovni nacionalizem brez vsenarodnih socialnih gesel ni več mogoč. Razširjevan skoraj izključno od meščanstva, je moral imeti nekaj neresničnega na sebi in našemu preprostemu človeku zveneti kot nekako izogibanje socialnim vprašanjem. Kajti kolikor tudi odkritosrčno ljubimo ta naš slovenski in jugoslovanski narod, on vendar ni neka nebulozna forma kake svojstvene edinstvenosti, ampak se sestavlja kakor iz nas odvetnikov, zdravnikov, uradnikov in trgovcev, prav tako in še v večji, mnogo večji meri iz kmetov, bajtarjev, viničarjev, komijev, obrtnikov, delavcev itd. Tudi od teh pa se však smatra za upravičenega in se mora takega tudi smatrati, če hočemo, da nacionalno čuti, da terja tudi zase svoj nujni delež od skupne mize. Ali pa ni bil naš dosedanji nacionalizem vse preveč junkerski nacionalizem Huggerbergovih Deutschnationalov in vse preveč dišal po ekstraštiblu; da morda celo po Westnu in Voglajni?

Danes, na pragu nove dobe, bo treba marsikaj izpremeniti. Vrniti se bomo morali na lasten, domač teren in nadaljevati tam, kjer je končal Fran Levstik.

Ni pri tem nujno, da bi slovensko napredno malomeščanstvo in kmetstvo, v kolikor je politično tu aktivirano, bilo zaradi tega že zapisano politični brezpomembnosti in odrinjeno od soodločanja slovanske usode. Narobe: zaradi rastoče stanovske diferenciacije se osnova nujno širi in ko našega tradicionalnega naprednega jugoslovanstva ne bo več mogoče identificirati s centralističnimi težnjami, se bodo podale povsem nove možnosti, razgibati narodne mase tudi v globino. Kajti kaj se je slovenskemu naprednjaštvu od leta 1922. sem najbolj zamerjalo: da je hotelo s pomočjo politične moči centrale, ki jo je smatral narod — v mnogočem neopravičeno — za reakcionarno, držati oslabljene svoje pozicije doma.

Po notranji preureditvi države bo zahteval že državni rezon sam zbiranje centripetalnih sil. Idealistične energije Slovenstva se bodo nujno nagnile tja. Nikdo pa ni k temu bolj poklican po svoji jugoslovanski tradiciji Sokola, preporodovcev in dobrovoljcev kot ravno napredni del Slovenije.

Ardegast

Iz zbirke »Pot bolesti«.

— Pošilja sle k Slovenom nas Bajan,
naš poglavar in obrski kakán,
da zdaj njegovo sprejmete oblast
čez zemljo to, ki bo njegova last. —

Zamislil se je mračen in temán,
potem pa je izprožil svojo dlan
in: »Le kot gostje sprejmite to čast!«
jim je odvrnil strogo Ardegast.

»Kdo je, ki sonce ga obseva božje,
tako mogočen, da nad nami vlada?
Navada naša je, da tuje kraje

lastimo si, ne da nam tujec daje
ukaze v naših. Takšna bo navada
dokler še ta-le meč nam bo orožje.«

Alojzij Gradnik.

Spominu koroških borcev

Guštanj je imel 21. t. m. lepo svečanost. Ob 20 letnici koroških bojev je v spomin padlim borcem izpregovoril dr. Ervin Mejak in med drugim dejal:

V dneh, ko smo se popolnoma izčrpani vrnili iz svetovne vojne v domovino, je med nepopisnim veseljem pravkar porojena Jugoslavija klicala sinove, da ji pomagajo vzdržati mir in red. Maloštevilni so bili oni, ki so pozabili na trpljenje svetovne vojne in se odzvali pozivu matere — domovine.

Prvi je prihitel z zvesto svojo četo na Koroško junak Malgaj. V Mariboru so se zbrali dobrovoljci okrog generala Maistra, v Podrožci okrog kapetana Martinčiča, v Prekmurju in Medmurju okrog kapetana Jurišiča in podpolkovnika Perka. Bili so to mladeniči in možje — idealisti, ki so z dejanji pokazali, kako je treba ljubiti domačo grudo in svoj rod.

Osvobodilni boji so bili sprva uspešni. V nesrečni ofenzivi na Koroškem pomladi 1919, ko je bil sovražnik premočan, so padli naši najboljši borci. Složna in dobro pripravljena skupna akcija jugoslovanskih čet konec maja 1919 je pripravila pot našim četam preko Celovca na Gospo sveto, Korotan je bil osvobojen. Borci so izpolnili svojo dolžnost, diplomacija je pozneje napravila po svoje. Nad 300 naših sinov je padlo za svobodo bratov na Koroškem, od teh blizu polovice Slovencev.

Najdražje, kar ima človek, je gotovo življenje in težko je bilo umreti junakom v trenutkih, ko smo Slovenci po mnogih sto letih zopet svobodno zadihali, ko se je svobodno razlegala naša pesem preko slovenske zemlje, ko je naš jezik prišel do popolne veljave in smo dobili narodno državo Jugoslavijo, v kateri smo postali polnopravni državljani. Zato pa so padle žrtve še posebno dragocene. Imena Babnik, Centa, Ermenc, Jerina, Jurca, Ješe, Hoslnik, Kecelj, Kislinger, Kranjc, Kvartič, Malič, Mišič, Razlag, Sirnik, Vilman, Zapundžič in še blizu 300 drugih ostanejo poleg posebno svetlih imen Malgaja in Puncerja za večno zapisana v jugoslovanski zgodovini. To so bili možje, ki naj bodo naši mladini najsijajnejši vzgled pravega idealizma in plamteče domovinske ljubezni.

Narod, ki ne slavi svojih junakov, ni vreden, da obstaja. Koroški borci, ki še žive, zahtevajo, da jim država prizna določene pravice. Pobrigali se bodo za dostojen spomenik padlim in si prizadevali, doseči določene ugodnosti za svojce padlih.

Koroški borci so prepričani, da bodo tudi v Jugoslaviji zavladale urejene razmere. Imamo svojo narodno državo in hrabro vojsko, njej na čelu slavno dinastijo Karadjordjevičev. Zdrava in življenja polna slovanska rasa smo, zato ostanimo tudi poslej idealisti, kakor so bili vojni dobrovoljci med svetovno vojno, pa junaki-borci na severni naši meji.

Svobodna in močna Jugoslavija je naša prava domovina, naša rešitev, padlim junakom pa veljaj iz tega mesta večna „Slava“.

Angleži in kotinent

Odon Šorli

Pred in med vojno je naš povprečni človek kaj malo vedel o Angležih. Nikoli ni prišel z njimi v stik. Zato je bil navezan na tuje vtise. Avstrija jih je predstavljala zdaj kot brezdušne dolgokrake in velikočeljustne trgovce-„kramarje“, zdaj kot bogate krvne sorodnike, kakršne so pač bile politične prilike.

Angleški narod je skrbno sestavljena družba, neke vrste piramida, čije široko osnovo tvorijo nižji razredi, ki bolj, kakor kje drugje, s sporazumnim pristankom dovoljujejo višjim razredom še danes njih družabne privilegije. Nad vsemi je kralj, ki je Angležu jamstvo proti nesigurnim spremembam, vez med posameznimi deli imperija in vrhovni glavar cerkve. Pod njim je višja aristokracija: vojvode, markizi, grofje (earls), vikomti, baroni. Vsi ti so že po rojstvu člani zgornje ali lordske zbornice. Pod njimi so baroneti, vitezi (knights) in sliči. Ti niso več člani lordske zbornice. Tretji sloj je gentry t. j. veleposestniki. Iz njih vrst prihajajo častniki, visoki upravni uradniki za prekomorske dežele, konzuli itd. Za njimi pride razred profesionalcev: svobodnih poklicev, (kakor zdravniki, advokati, notarji), dalje profesorjev, ostalih pravnikov in duhovščine. Ti kakor tudi gentry tvorijo razred gentlemanov v ožjem pomenu besede.

Vsi ti sloji skupaj tvorijo komaj 2.5 odst. angleškega prebivalstva. Nadaljnji razred, višji srednji sloj je še do vojne veljal za hrbtenico Vel. Britanije. Tvorijo ga lastniki ladjedelnic, rudnikov, industrijskih podjetij, bankirji, veletrgovci itd. Ti so z osebnim vodstvom podjetij dosegli nesluten procvit. Nižji srednji sloj tvorijo trgovci, uradniki, nižji upravni predstojniki; buržoazija, ki stanuje v udobnih predmestnih vilskih četrtih, premore večsobna stanovanja s kopalnico, plinsko in električno kurjavo ter vrlič s sportnimi napravami. Volijo konservativce, zaradi tega so trn v peti socialistom in komunistom. V svetovni vojni so v stotisočih odhiteli kot prostovoljci na bojno polje.

Velike množice angleškega naroda tvorijo delavci, rokodelci, mornarji, ribiči, rudarji, mehaniki, železničarji, stražniki in nekoliko bolje stoječi sloji: hišno osebje od upravnika do sobarice, šoferji, vrtnarji. To je temelj britanske sociološke piramide, to so angleške široke množice. Tudi ta sloj se je v množicah prijavil v armado. Pri napadih je bilo pač slišati ječanje ranjencev, nikoli pa se ni nihče spozabil, da bi bil tudi le malo izdajal, da ga je strah.

Na kmetih živi 6 milijonov poljedelcev prej v uboštvu, kakor v urejenih razmerah. Naraščanje števila poljskih strojev jih kot brezposelne goni v mesta. Res pa je, da niso nič več odvisni od samovolje kakega zakrknjenega posestnika, kakor pred 50 leti. Od vsega delovnega ljudstva jih živi mal dve tretjini po mestih. Ti štejejo okoli 30 milijonov ljudi. Njih mezde so v primeri z našimi seveda mnogo višje, zato pa je življenje tudi dražje; le da si za svoj denar lahko privoščijo vsaj desetkrat več.

Na splošno je Anglež dobrohoten, pripravljen pomagati, da se ne bo dalje znašal nad človekom, ki je padel. Ako želiš ostati z Angležem prijatelj, drži se strogo prevzetih obvez. Najši mu prej nastavi cene malo višje, kakor

Novice

Sprehod po celjskem trgu

Celjski trg je kljub dolgotrajni suši, ki je vladala letošnjo pomlad, še precej dobro založen z razno spomladansko povrtnino in drugimi pridelki.

Ako se ob tržnih urah sprehajaš po trgu in opazuješ tržno vrvenje ter vprašaš prodajalca za ceno temu in onemu, vidiš, da so cene blagu na celjskem trgu dosti višje kakor na primer v Mariboru ali Ljubljani. Kilogram starega krompirja stane 1,25 din, novega 5 din, kg kolerabe 4 din, kg svežega graha 4 din, kg špargljev 12 din, majska glavna solata komad 1 din, krožnik solate 1 din, mali krožnik svežih gob (jurčkov) 7 din, kg paradižnikov 28 din itd.

Že od nekdaj je Celje znano kot najdražje mesto. Vzroka temu je v nemali meri iskati v tem, da ležijo okrog Celja letoviški in zdraviliški kraji, ki konsumirajo posebno v sezoni mnogo blaga iz celjskega trga in tudi v tem, da je v našem okolišu še vse premalo razvito vrtnarstvo. Tej važni panogi bo v naši okolici treba posvečati več pažnje in dajati več pobude. Ako bo na trgu na razpolago dovoljna množina blaga, se bodo tudi cene lahko prilagodile onim v drugih, večjih mestih.

† Josip Lenarčič

Na Verdu pri Vrhniki je preminul 84-letni ugledni veleindustrijec in veleposestnik **Josip Lenarčič**. Pokojni je bil nestor slovenske industrije in nadvse ugledna oseba v gospodarskih krogih Slovenije. Bil je med soustanovitelji Zveze slovenskih zadrug, član Kmetijske družbe in Trgovske in obrtne zbornice. Vse svoje življenje je posvečal gospodarsko socialnemu napredku Slovencev, ki jih je pred vojno zastopal tudi kot poslanec deželnega zbora in kot član najrazličnejših organizacij. Za svoje neumorno delo je bil odlikovan z redi sv. Save III., Jugoslovanske krone IV. in Belega orla V. stopnje.

Zaslužnega moža bodo položili k večnemu počitku jutri, v nedeljo, ob 15. na pokopališču na Verdu pri Vrhniki.

o. **V Ljubljano** je prispela skupina madžarskih novinarjev, ki zastopajo glavne budimpeštanske liste. Po obisku Bleda se bodo novinarji odpeljali preko Zagreba nazaj v Madžarsko.

o. **Tekma slovenskih godb.** Na pobudo Kranjskega glasbenega društva bo 4. junija v Kranju veliko tekmovanje slovenskih godb. Glasbeni festival v Kranju bo lepa manifestacija slovanske glasbe.

o. **Na Bled** je dopotovala skupina 20 novinarjev iz severnih evropskih držav.

o. **Avtomobil je do smrti povozil** na Šmartinski cesti v Ljubljani 60-letno preužitkarico Marijo Marnovo iz Jarš.

o. **V Kozje je preneščen** sodni pristav dr. Fran Omladič iz Marenberga.

Pismo uredniku

Gospod urednik! Kakor posnemam iz »Večernika«, se je našel nekdo, ki je v »Sloveniji« napisal, da bi dobili v slučaju, da bi uvedli v šole jezik, ki ga narod govori, 3 milijone kajkavcev (Slovencev), 8 milij. štokavcev (Srbov) in pol milijona čakavcev (Hrvatov). Te številke nicer niso popolnoma točne ali bi jim ne bilo mnogo prigovarjati, da bi tem filološkim konstatacijam ne sledile one oznake v oklepajih. Zagrebški dopisnik »Slovenije« je najbrže šele od včeraj v Zagrebu in izgleda, da je prišel tja nekje z Marsa, kajti drugače je težko razumeti, da mu manjka vsak pojem o tem, kaj so Hrvati in kaj je narodnost sploh. Kakšna narečja govore v raznih hrvatskih krajih, je vendar popolnoma brezpomembno, ko imajo vsi ti ljudje isti skupni ijekavsko-štokavski pismeni jezik. Sicer pa jezik sam po sebi še ni neko bistveno obeležje naroda. **Bistveno za narod je skupnost zgodovinskih in kulturnih tradicij, skupnost duhovnih vrednot, ki so v mnogem odvisne od rasne konstitucije, skupnost kulturnih in ekonomskih interesov, želja po skupnem kulturnem, političnem in ekonomskem udejstvovanju na strnjenem geografskem področju z željo po ohranitvi in daljni izgraditvi teh skupnosti.** Vse te karakteristike pa veljajo enako za kajkavce od Sotle, za štokavce iz Srema ali pa za čakavce s Korčule. Na tem skozi stoletja niti turški niti madžarski niti poznejši pritiski in preganjanja niso mogla prav ničesar izpremeniti, še manj pa morejo to izpremeniti take brezsmiselne opazke, ki morajo vsakega Hrvata globoko užaliti in samo poostriti nerazpoloženje Hrvatov proti Slovencem, kar je pa, posebno še v današnjih časih, res popolnoma nepotrebno in škodljivo. Kaj bi mi rekli, če bi n. pr. neki hrvatski dopisnik v Ljubljani ali v Mariboru izvestil svoj list, da žive v Sloveniji Kranjci, Vindišeri in prekmurski kajkavski Hrvati? Če se Slovenci dobro počutimo med Hrvati, kar naglašuje dopisnik »Slovenije«, ima to svoj vzrok v sorodnosti po krvi in miselnosti, ne pa v tem da so to kajkavci, štokavci ali čakavci. Prepričan pa naj bo dopisnik »Slovenije«, da bi se zelo slabo počutil med Hrvati, pa tudi med zagrebškimi Slovenci, če bi se zvedelo za njegovo ime.

Slovenec iz Zagreba.

„CROATIA" zavarovalna zadruga

Ustanovljena leta 1884. po občini svob. in kralj. glavnega mesta Zagreba, je najstarejša domača zavarovalnica z izvrstnimi temelji. Doslej je izplačala razne odškodnine in zavarovane glavnice

nad četrt milijarde dinarjev

in je s tem nadomestila, oziroma ohranila toliko vrednost narodnega premoženja.

„CROATIA" zavarovalna zadruga

prevzame vse vrste življenjskih in elementarnih zavarovanj. Obrnite se na

GLAVNO ZASTOPSTVO »CROATIE« v Mariboru, Cankarjeva ulica št. 6.

o. **Nevarnost za kočevski dijaški dom.** Zaradi velike terjatve Mestne hranilnice je Dijaški dom v Kočevju v nevarnosti, da bo prodan na dražbi. Zato je dolžnost odbora Dijaškega doma, da to kulturno trdnjavo reši propada.

o **Obsojen zaradi vinske politike.** Pred okrožnim sodiščem v Mariboru je bil obsojen na 5 mesecev strogega zapora 50-letni nemški državljan Jakob Waloh iz Gradišča. Waloh je v neki gostilni v Selnici ob Dravi prišel z govorjenjem navzkriž z zakonom o zaščiti države. — Mali kazenski senat ga je obsodil **na 5 mesecev strogega zapora.**

o **Prekmurci,** na delu v Nemčiji, pozdravljajo svojce: Felkar Ivan in Šandor, Batek Štefan (vsi iz Likovc), Skrilec Kalman, Küronya Aladar in Helena Hari (vsi iz Ivanovcev), Ludovik Bonfi in Gizela Dani (iz Veščice), Ludovik Kerčmar iz Ženavelj, Jožef Cesar iz Adrijancev, Ivan Bater iz Sebebocev, Filip Šastevec iz Vančavasi, Irma Tolvaj iz Šalovcev in Frančiška Majcen iz Melincev.

c. **Sprememba na sodišču.** Iz Šoštanja je prestavljen k okrožnemu sodišču v Celju pisarniški uradnik Franc Oblak.

o. **Avto cesta do Ruške koče.** Za binkoštne praznike bo mogoč pristop k Ruški koči z avtomobilom po novi banovinski cesti iz Hoč. Tudi odcepek ceste, ki veže banovinsko cesto z Ruško kočo, je že v taki meri dogotovljen, da je mogoč prost pristop h koči. Na binkoštni ponedeljek bo ob 10. uri sv. maša pri Sv. Arehu.

o. **Veliko tombolo,** katere čisti donos je namenjen dozidavi Sokolskega doma v Vojniku, priredi Sokolsko društvo Vojnik v nedeljo 11. junija.

o. **V Grižah** je umrl ugledni posestnik Andrej Vizjak, star 78 let. Pokojni je bil skrben in varčen gospodar. Njegovo priljubljenost je pokazal pogreb, ki se ga je udeležilo mnogo občinstva.

o. **V Laškem** se je poročil te dni g. Ognjeslav Trop, bivši laški župan in hotelir „Savinje" z gdč. Marijo Hrastnikovo.

o. **Vlom v Trničah.** V Trničah pri Račah so neznani vlomilci izropali zaprto trgovino Marije Omerzu.

o. **Krvav napad v gostilni pri Kranju.** V neki gostilni v Stražišču pri Kranju je hotel neki brezposelni delavec Jože V. zaposti brezposelnega delavca Franc K. Zadnji se mu je pa izmaknil, tako da je zadel Jože V. z nožem posestnika Porenta in mu prerezal črevesje. Porenta so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, dočim je napadalec pobegnil. Med potjo je pa Porenti izginilo 6100 din. Sumijo, da mu jih je odnesel v splošni zmedi, ki je nastala po krvavem dejanju, delavec Franc K.

Celje

c. **Upokojen je** g. Matej Veršek, jetniški paznik pri okrožnem sodišču v Celju.

c. **Z Abrahamom se je srečal** 25. t. m. znani in priljubljeni celjski trgovec g. Alojz Drofenik.

c. **Legija koroških in Maistrovih borcev,** krajevni organizaciji v Celju vabita vse svoje članstvo k spominski sv. maši za padle tovariše, ki bo na binkoštno nedeljo ob 8.30 v opatijski cerkvi. Po sv. maši odhod z vojaško godbo k polkovni slavi 39. p. p. Pred spomenikom padlih bo spominska svečanost, kjer pevci zapojo „Oj Doberdob". Častna četa pa odda počastno salvo. Člani kraj. org. LKB iz Guštanja predajo Malgajevo zastavo, pod katero so se borili na Koroškem, polku v muzej. Borci, kladivarji severne meje! 28. maja proslavlja celjski polk 20. obletnico osvobodilnih bojev, zavzetje mesteca Črne. K tej proslavi vabi celjski polk tudi nas borce.

c. **Gora Oljka na binkoštni ponedeljek.** Na binkoštni ponedeljek bo na gori Oljki nad Polzelo običajen shod. Cerkev je lepo prenovljena. Železničarsko godbeno društvo v Celju priredi ta dan v slučaju lepega vremena izlet na goro. Odhod iz Celja bo ob 7,10 do Polzele. Vabljeni so vsi prijatelji godbe.

c. **Umor v Migojnicah pred 2 letoma.** Pred kratkim smo poročali, da je bil v zvezi z umorom 69 letnega posestnika Golavška v Migojnicah pri Grižah radi suma umora aretiran posestnik Drev iz Migojnic. V tej zadevi je bilo pri okrožnem sodišču v Celju zaslišanih že več prič, ki močno obremenjujejo Dreva. Vse kaže, da se je oblasti po dolgem času posrečilo priti na sled pravemu morilcu, ki ga takrat ni bilo mogoče izslediti.

c. **Škoda radi poplave.** Te dni so precenili škodo, ki jo je napravila Voglajna od Slivnice do Celja ob priliki zadnje poplave. Škodo cenijo nad 600 tisoč dinarjev. Ljudje so obupani, ker jim je voda uničila polja in travnike in nujno potrebujejo pomoči.

c. **Poslopje trgovskega doma R. Stermecki v Celju** je že popolnoma dogotovljeno. Izvršujejo zdaj še zadnja dela strehe nad izložbami. Poslopje, ki je edinstveno te vrste v Celju, je glavnemu delu našega mesta res v okras.

c. **Zdravniško dežurno službo za člane OUZD** bo imel na binkoštno nedeljo g. dr. Čerin na Glavnem trgu, na binkoštni ponedeljek pa g. dr. Premschak na Cankarjevi cesti.

c. **Nočno lekarniško službo** ima od 27. t. m. do 2. junija lek. „Pri Križu".

Ptuj

p. **Licitacija za popravilo** lesenega mostu čez Dravo v Ptuju bo v Mariboru pri tehničnem oddelku.

p. **Namesto venca** na grob g. Kajniha Valentina so darovali njegovi prijatelji »Narodni čitalnici« 730 din.

p. **Akademski pevski koncert** bo 2. junija v Mestnem gledališču. Iz Ljubljane bo prispelo 65 pevcev.

Ljubljanski velesejem

od 3. – 12. VI. 1939

(45. razstavna prireditev).
500 razstavljalcev iz 12 držav.
Najraznovrstnejše blago.

Posebne razstave:

Pohištvo - Avtomobili - Narodne vezenine

Polovična voznina na železnici. Pri postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za din 2.—.

Žrebanje vstopnic za dobitke v vrednosti okrog din 100.000.—.

pa da bi pozneje skušal določene cene spreminjati. Anglež tudi ne more trpeti, da si nekdo iz indolence ne zna pomagati. V svojem občevanju je sicer nekoliko rezerviran, toda naraven. Storil bo vedno to, kar veli zdrav čut, ne pa kako prisiljeno pravilo bontona.

Takšnega je izoblikovalo Angleža stoletno ločeno življenje od ostale evropske celine. Svetovna vojna, razvoj povojne tehnike, predvsem še zunanja politika zadnjih šest let, je docela porušila njegovo izoliranost. Tudi naš narod je med vojno v raznih jugoslovanskih odborih, še bolj pa na solunski fronti prišel v neposredne stike z Angleži. Z ustanovitvijo ljubljanske univerze je postala prva Ljubljana vhodna vrata za moderne albionske potnike, ki so z nami navezali kulturne stike. Zadnje čase je postal teh obiskov deležen tudi Maribor. Poleg kulturnih stikov opažamo že tudi rahle začetke gospodarskih stikov. Pomemben je dotok turistov in angleških mornarjev na naše primorje. British Council iz Londona nam pošilja bogato množino vsakovrstne literature, iz katere se lahko iz prvega vira poučimo o Angležih.

Dobro je, da skrbimo pri narodu, ki je vedno odločal o usodi sveta, za čim tesnejše prijateljske stike. Tisti Angleži, ki so še pred l. 1933 sanjali o tem, da se bo Anglija rešila grozečih problemov, če se zopet umakne v svojo osamljenost in „odrine s svojim otokom tja daleč na ocean", so danes trdno odločeni, zavihati rokave in preprečiti katastrofo. Anglež o svojih čustvih ne govori mnogo, temveč dela. Vsa država in privatne organizacije so v pripravljenosti. Izolacije je konec. Strla sta jo letalo, odstranil radio. Anglija je uvedla že v miru vojaško obveznost in je odločena, da prepreči vsako zlorabo volje po miru in statusu quo.

Vuhreški potok je porušil cesto

Šele sedaj, ko hodijo lokalne komisije pregledovati škodo, nastalo vsled zadnje povodnji se vidi, kako je besnel in razdiral Vuhreški potok in njegovi pritoki. Voda je odnesla 10 jezov, ki so služili za pogon vodnih žag, poškodovane so pa bile malodane skoro vse, ker vidimo obratovati le tu pa tam še katero. Potok je porušil dva mostova na banovinski cesti iz Vuhreda v Ribnico na Pohorju, tako da je promet mogoč le po stari cesti v tem odseku. Občinska cesta, ki se odcepi pred Ribnico in vodi proti Črnemu vrhu in Veliki kopi, kjer so veliki gozdni kompleksi in kamnolomi, je popolnoma porušena na dveh tretjinah dolžine in niti ne služi več pešcem. Najstarejši ljudje ne pomnijo, da bi naš potok povzročil tako katastrofalno in usodno uničenje kakor v preteklih dnevih. Udarjeno je naše gozdno delavstvo, posebno vozniki, kmetje in lesna industrija. Treba je čimprejšnje in izdatne pomoči tudi od strani države in banovine, ker prizadeti posestniki sami ne morejo nositi vseh stroškov popravila ceste, kajti v velikem delu bo treba občinske in javne ceste graditi popolnoma na novo in sicer tako, da bodo za bodočnost varne pred poplavami. S potrebnimi deli bo treba začeti takoj, da gospodarstvo teh krajev ne bo preveč zastalo.

Najcenejše in kvalitativno najboljše hrastove in bukove **PARKETE** stole, vrtno in pisarniško pohištvo Vam najceneje nudi **REMEC-Co.** Duplica pri Kamniku
4249

Maribor

Proslava Golarjevega jubileja

Mariborski Umetniški klub je slovesno proslavil 60-letnico pesnika naših poli in našega kmetiškega dela, pesnika Cvetka Golarja. Proslava, ki so se je udeležili mariborski kulturni delavci, je bila v prostorih Ljudske univerze.

Kot v pozdrav jubilantu, ki se je proslave osebno udeležil, je zapel pevski odsek Glasbene matice po Golarjevem tekstu uglasbeni deli Ravnikarjevo »Polje« in Adamičevo »Mlad junak po polju jezdi«. Obe deli sta našli močan odziv pri navzočem občinstvu. Nato je gledališka igralka Elvira Kraljeva z občutjem in globokim podoživljanjem recitirala pesmi iz Golarjevih zbirk, ki so prav tako po večini uglasbene, kar vse priča o priljubljenosti Golarjevih pesnitev. Recitirala je pesmi »O kresu«, »Grozdek gre k maši«, »Svatje«, »Zimske kitice« in »Molitev«. Iz recitacij je bila ustvarjena podoba Cvetka Golarja, ki poje liriko brez tiste težke poante, ki jo danes srečujemo po revijah. Golarjeva pesem je vesela, domača in izzveni v besede »vendar, lepo je na sveti...« Golarjeve pesmi so preproste in enostavne, kakor je enostavno kmetsko življenje. — Za Kraljevo je zapel dvoje pesmi pevski zbor Nanos. Moški zbor je podal z občutjem dve njegovi že ponarodeli pesmi. — Nato je nakazal dr. Dornik Golarjevo umetniško delo, ki je češčenje slovenske besede. Golar je pesnik narave, kmetskega življenja, a njegove pesmi so pesmi kmetskega dela in njegovih veselih časov. Golarjeva pesem je fantovska pesem, Golar poje kakor fant na vasi. Prepoln je folklorne mistike starega gorenjskega kmeta, ki je prav nič ne moti resničnost kmetskega življenja, s katerim prepleta svoje ustvaritve. — Na koncu je znova zapel Nanos dvoje Golarjevih uglasbenih del in pokazal visoko kvalifikacijo zbora.

SPOMINSKA SVEČANOST ZA ANTONOM TOMŠIČEM

Včeraj nekaj po šesti uri so se zbrali na starem pokopališču ob grobu prvega slovenskega novinarja Antona Tomšiča mariborski novinarji in številni zastopniki tukajšnjih narodnih organizacij. Ob spomeniku, ki so ga krasili venci in cvetje, je spregovoril ravnatelj Tominšek o narodnostnem delu Antona Tomšiča, dočim je novinar Pirc govoril o usodi Tomšičevega groba in njegovega nagrobnega kamna.

NAPAD SREDI MESTA

Pred okrožnim sodiščem se je moral zagovarjati že večkrat kaznovani brezposelni delavec Rudolf Mohorko, ker je letos aprila okrog pol 11. ure ponoči napadel na križišču Trubarjeve in Koroščeve ulice Marijo Homovčevo ter ji s silo iztrgal izpod pazduhe ročno torbico s 5 dinarji gotovine, ključi in listinami. Ko so ga aretirali, se je izgovarjal z vinjenostjo. Mali kazenski senat ga je obsodil na **4 mesece strogega zapora.**

LETO DNI TEŽKE JEČE ZA NESMISELNO GOVORJENJE

Mehanik in tovarniški delavec Vinko Kechle se je 15. januarja letos v neki gostilni v Pekrah nalezel vina in postal neverjetno zgovoren. Grozil je celo s smrtjo nekomu, ko bo prišel njegov čas itd. Prišel je navzkriž z zakonom o zaščiti države. Okrožno sodišče v Mariboru ga je obsodilo po tem zakonu na **leto dni težke ječe in na tri leta izgube častnih državljanskih pravic.**

m. **Spremembe na sodišču.** Iz Novega mesta je prestavljen za namestnika državnega tožilca v 4/2 v Maribor Aleksander Trampuš. — Iz Šoštanja je prestavljen za sodnika okrajnega sodišča v Mariboru Viktor Svetel

m. **Zdravniško dežurno službo OUZD** bo imel na binkoštno nedeljo namesto obolelega zdravnika dr. Wankmüllerja zdravnik dr. Ivan Turin, Linhartova 18, v ponedeljek pa zdravnik dr. Velker Hugon, Maribor, Pobreška cesta 2.

m. **»Pesem s ceste«,** veseloigro vprizorijo člani Prosv. društva Studenci v soboto, 3. junija, ob 20. v dvorani gasilskega doma v Studencih.

m. **Občni zbor Mestne hranilnice v Mariboru** je pokazal velik napredek tega denarnega zavoda. Poročilo predsednika g. ravnatelja Hrastelja je pokazalo zadovoljivo bilanco, saj so vloge Mestne hranilnice lani narasle za 5 milijonov dinarjev. Omeniti je treba tudi šolsko štednjo, za kar gre učiteljstvu posebno priznanje.

m. **Promet za birmo.** Ob priliki birme je mariborska policija odredila naslednji cestno-policijski red glede dovoza in odvoza k stolni cerkvi: Iz 1. okraja desno od Slovenske ulice, iz 2. okraja levo od Aleksandrove ceste, iz 3. okraja brez izjeme, iz 4. okraja desno od Gosposvetske ceste dovoz Slovenska ulica, Gosposka ulica in Ulica 10. oktobra, odvoz pa Gledališka ulica. Iz 2. okraja desno od Aleksandrove ceste, iz 5. okraja brez izjeme in iz 4. okraja levo od Gosposvetske ceste je dovoz Glavni trg, Stolna ulica, odvoz pa Orožnova ulica.

m **Uprava Mariborskega tedna opozarja** vse tukajšnje gospodarske kroge, da ni pooblastila nikogar, da bi v imenu Mariborskega tedna nabiral inserate. — Uprava bo tudi letos izdala svojo posebno publikacijo, zaradi katere se bo uprava obrnila na gospodarske kroge. Toliko kot svarilo pred onimi, ki se sklicujejo na našo upravo.

m **Skavtski tabor v limbuškem gozdu** bo za letošnje binkoštne praznike. Ob tej priliki bo blagoslovitev prapora Samove čete. Tabor bo tudi letos vodil četovodja Tonček Štuhec.

Ure za birmo
najcenejše pri
Franjo Bureš, urar in optik, Maribor
Vetrinjska ulica 26

m. **Slovensko obrtno društvo v Mariboru** priredi tudi letos v okviru Mariborskega tedna od 5. do 13. avgusta veliko obrtno razstavo in vabi vse obrtništvo v Mariboru in okolici, da že sedaj prijavi svojo udeležbo v pisarni Slov. obrtnega društva v Mariboru, Vetrinjska ulica 11/I, ker si le na ta način lahko zasigura primerne razstavne prostore.

m. **Koncert v mestnem parku** bo na binkoštni ponedeljek od 11. do 12. dopoldne. Igrala bo godba železničarjev.

m. **Čebelarsko društvo** za Maribor in okolico priredi v ponedeljek 29. t. m. pri g. F. Kirerju v Sv. Petru pri Mariboru ob 14. pop. predavanje o vzreji matic.

m **Spremembe na sodišču.** Uradniški pripravnik Andrej Gross je dodeljen iz okrajnega sodišča v Mariboru k okrajnemu sodišču v Žužembergu. — Dnevničar Ivan Zorko pa je dodeljen iz okrajnega sodišča v Ormožu k okrajnemu sodišču v Mariboru.

m **Vsak pol leta za »navdušenje«.** V kritičnih dneh lani novembra so se znašli pri Zlati hruški v Mariboru 35-letni mestni delavec Stanko Novakovski iz Langusove ulice, že kaznovan, 52 letni pečarski mojster Josip Majer iz Loške ulice, tudi že kaznovan in 48 letni ločen pisar pri mestni občini Karl Zmazek iz Barvarske ulice. Tudi ti so pozabili pri vinski kapljici, kje so in tako prišli z navdušujočo govorico navzkriž z zakonom o zaščiti države. Obsojeni so bili pred okrožnim sodiščem v Mariboru vsak **na 6 mesecev strogega zapora in na izgubo častnih državljanskih pravic za tri leta.**

m **Obesil se je** v Zlatoličju neznani moški. Ko so ga našli, je bil starček že mrtev. Ker ni imel pri sebi nobenih listin, samomorilčeva identiteta ni znana.

Moški!
za zdravljenje spolnih slabosti
seksualne impotence, za spolno slabost ter za okrepitev funkcij spolnih žlez poskusite hormonske neškodljive
„HORMO-SEKS" pilule
Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul **din 34.—**, 100 pilul **din 217.—**, 300 pilul **din 560.—**. Zahtevajte le originalne »Hormo Seks« pilule, ki so na škatlici zunaj opremljene z zaščitno znamkico. Po pošti razpošilja diskretno: LEKARNA BAHOVEC, LJUBLJANA. — **Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIS-VIT«, Zagreb, Langov trg št. 3.** Ogl. reg. S. br. 1990-35

* **Sokolsko društvo Maribor I** poziva vse one člane, ki so bili dne 21. V. 1939 določeni za reditelje, da pridejo sigurno dne 28. V. 1939 ob 13.30 na letno telovadišče.

* **Sokolsko društvo Maribor I.** Kdor je našemu društvu naklonjen, ta naj usmeri jutri popoldan svoj izlet na naše letno telovadišče k proslavi društvene desetletnice z razvitjem dveh praporov. Kdor je Sokol, ta se pa priključi povorki, ki krene ob 14.30 od sokolskega doma Maribor matica.

HOTEL SLON
v Ljubljani
se odpre začetkom meseca junija

* **Na binkoštno nedeljo** popoldne vsi na **veliko vrtno veselico,** katero priredijo pevci »Kobanci« v gostilni »Pavešič«, Kamnica. Prijetno vas bodo zabavali pevci s svojim pestrim sporedom, žejnim in lačnim pa bodo pomagale Pavešičeve kuharice in natakarice. Vstop prost!

* **Gambrinova dvorana** — najlepši vrt v Mariboru je odprt. Vedno sveže Tscheligijevo pivo, pekrska vina, odlična kuhinja. Priporoča se **Račič.**

* **Rdeči križ v Radvanju** priredi na Telovo, dne 8. junija t. l., veliko dobrodelno tombolo, katere čisti dobiček je namenjen revni šolski mladini Radvanja. Igrala bo godba in postrežba bo prvovrstna. Vabi odbor.

* **Halo, halo!** Glasbeno društvo Tezno priredi v ponedeljek, dne 29. t. m., popoldne ob 3. uri vrtno veselico v gostilni Šabeder, Tezno.

POHISTVO tapetniške izdelke, linolej, preproge, odeje, zavese, kupite najceneje pri „OBNOV" F NOVAK, Jurčičeva ulica 6

* **Ako se ti sreča nasmeji,** si zadovoljen, ako pa ne, si podpri z nakupom tombolske karte gasilsko četo v Kamnici, katera priredi 11. junija 1939 ob 15. uri popoldne tombolo, združeno z vrtno veselico! Prosimo, da ta dan upoštevajo sosedna društva.

* **Na razstavi slovenskih vezenin** na pomladnem velesejmu od 3. do 12. junija bodo zastopani vsi slovanski narodi s svojimi značilnostmi. Poleg Slovenk, Hrvatic, Srbkinj, Bolgark bo pokazala Čehinja, Slovakinja, Lužiška Srbkinja svoje bogastvo duha in srca, svojo vero in moč, pokazala bo Poljakinja in Rusinja, da prepleta bogastvo barv in idej vse Slovane. To bo neizčrpen vir novih idej za opremo naših domov in naših oblačil. Naj ne bo v nas tuje navlake ne v naši miselnosti, ne v naši zunanjosti.

* **Gostilna Balkan** vabi na binkoštne praznike na prvovrstno kapljico ter razna jedila, vsako nedeljo prvovrstna godba, vino od 8 din naprej.

* **Rdeči križ Devica Marija v Brezju** pri Mariboru priredi na binkoštno nedeljo, 28. maja 1939, svojo 1. tombolo, po tomboli velika vrtna veselica pri gosp. Zupanu v Dolgošah. Vabljeni.

* **Restravracija »Trije ribniki«**, Kliček, lep velik vrt, dobra vina, Tscheligi pivo, odojčki in razno.

* **»Grič«** avtogaraže, prenočišča, amerikanska elektrika.

* **Delavska godba Ehrlich** priredi vrtno veselico v gostilni »Maribor«, Tržaška cesta. Se priporoča odbor.

* **Gasilska četa Hotinja vas** priredi na binkoštno nedeljo svojo veliko tombolo. 20 tombol: med temi 10 koles in še par sto krasnih dobitkov, tudi za dobro kapljico in razvedrilo je preskrbljeno. Vabi odbor

* **Sokol Maribor II. Pobrežje** poziva vse svoje članstvo, da je zbirališče v nedeljo, 28. maja, ob 13. (1. uri pop.) na letnem telovadišču za skupni odhod k nastopu in razvitju praporov Sokola Maribor I. Načelnik.

* **Tombola din 2000.—. Tablice din 2.-.** Binkoštni ponedeljek, 29. maja, ob 15. uri na letnem telovadišču Sokola Pobrežje. Po tomboli velika narodna zabava.

* **Hotel, kavarna in restavracija »Orel«.** Binkoštno nedeljo otvoritev strešne terase. Dopoldne koncert Glasbenega društva železničarjev pod vodstvom podkapel. Hojntanerja. Zvečer koncert White Star jazz. Izborna kuhinja. Izbrana prvovrstna ljutomerska vina. Plzensko in Tscheligijevo pivo. Zmerne cene.

m. **Prostovoljna gasilska četa Razvanje** priredi v nedeljo, 28. maja, v Razvanju veliko tombolo na prostem, katere glavni dobitek je lahki tovorni avto kot prva tombola. V slučaju dežja se bo ponovno objavilo, kedaj se tombola vrši.

* **Morske ribe vsaki četrtek, petek, soboto.** Laško pivo samo v novo urejenih prostorih restavracije Plauc, Glavni trg.

Nočna lekarniška služba: (od 27. t. m. do vključno 2. junija) Lekarna pri sv. Antonu, Prankopanova 18, tel. 27-01; Lekarna pri Mariji pomagaj, Aleksandrova 1, tel. 21-79.

Kino

* **Grajski kino.** Danes najboljši češki film **»Križ ob potoku«.** Češka umetnica Jirina Stepničkova.

* **Esplanade kino.** »Mala princeza Sisi«, veseli zabavni film. Traudl Stark, Hansi Knoteck, Gerda Maurus, Paul Hörbiger.

* **Union kino.** I. del. **»Džim iz džungle«,** največji film po istoimenskem romanu Aleksa Reymonda.

* **Zvočni kino Pobrežje** 27., 28. in 29. maja nad vse zabavni film »Peter v snegu«, Traudl Stark.

Mariborsko gledališče

Sobota, 27. maja, ob 20. uri: »Utopljenca«. Red B.

Nedelja, ob 15.: Utopljenca«. **Znižane cene.** — Ob 20.: »Dijak prosjak«. **Znižane cene. Zadnjič.**

Ponedeljek, ob 15.: »Potopljeni svet«. **Znižane cene. Zadnjič.** — Ob 20.: »Pygmalion«. **Znižane cene. Zadnjič.** V korist pok. sklada gled. igralcev.

Torek: Zaprto.

Sreda, ob 20.: »Utopljenca«. Red C.

V korist pok. sklada gled. igralcev se vprizori na binkoštni ponedelek zvečer in zadnjič izvrstna Shawova komedija **»Pygmalion«.**

Radio

Nedelja, 28. maja

Ljubljana: 8. Vesel jutranji pozdrav; 9. Cerkvena glasba; 10. Zbor čeških učiteljev; 10.30 Koncert ruske glasbe; 12. Vse mogoče, kar kdo hoče; 13.20 Trio za flavto, violino in čelo; 14. Pesmice zvočnih filmov; 17. Za birmance; 22.15 Kitara in klavir.

Ponedeljek, 29. maja

Ljubljana: 9. Napovedi in poročila; 10. Vesel koncert 11.30 Koncert vojaške godbe; 13.20 Šramel „Šlirje fantje"; 17. Kmetijska ura; 17.30 Trboveljski pevski jazz kvartet; 19.50 Operetni napevi; 21.30 Simfonična suita; 22.15 Citraški dueti.

VELIKA TOMBOLA
v Slovenjem Gradcu, dne 4. junija 1939. Glavni dobitek **nov avto** »Opel Kadet«, šivalni stroj, 10 koles, moška in ženska obleka in še 485 lepih dobitkov. Vse to samo za din 4.—.

Prekmurje

Elektrifikacija Prekmurja

Ob statistiki soboškega električnega podjetja

Statistika soboškega električnega podjetja je v marsičem tudi izraz napredka Sobote same. To velja tako za skrb občinskega vodstva za napredek mesta (razsvetljava in pod.), za napredek industrije kot tudi za napredek soboških stanovanjskih prilik. Električno podjetje soboške občine je bilo ustanovljeno koncem leta 1926. Prvič je zasvetila elektrika 24. dec. 1926. Koncem l. 1927 je znašalo število odjemalcev komaj 184 in skupna uporaba 48.250 kw ur. Industrija je od tega uporabila komaj 203 kw ure. L. 1934 kaže Sobota že čisto drugo lice. Elektrifikacija je močno napredovala. Uvedene so bile nove industrije na električni pogon. Javna razsvetljava se je močno povečala. Tega leta je bilo že 461 odjemalcev, ki so skupno uporabili 100.733 kw ur toka; industrijska uporaba je bila od tega že 126.680 kw ur. Koncem leta 1938 je bilo odjemalcev 658, skupna uporaba toka je znašala 162.879. Industrijska uporaba se je v štirih letih skoraj podvojila ter je znašala 222.863 kw ur.

Važno vlogo pri pospešitvi elektrifikacije imajo cene toka. V tem smislu bo treba v bodoče skrbeti še za večje znižanje cen. Tudi statistika soboškega podjetja potrjuje to pravilo, saj je po znižanju cen število odjemalcev precej naraslo. Začetna cena je bila 7 din za razsvetljavo, 3.50 din za hišne aparate, 3 din za obrt in 90 p čisti nočni tok. L. 1933 je bila cena toka za razsvetljavo znižana na 6 din, toda s trošarino je znašala še vedno 7 din. V ostalem so veljale naprej stare cene. L. 1937 je bila znižana cena toka za razsvetljavo na 4.80 din in je znašala z državno trošarino 5.50. Tok za pogon je stal 1.40—1.90 din, s trošarino 1.50—2 din.

Koncem lanskega leta je znašalo število žarnic 7619; število motorjev in črpalk 89; drugih aparatov 500. Ogrev vode 7. Celotno soboško električno omrežje je dolgo 18 km, ima 2 transformatorski postaji ter znaša skupni učinek 330 KVA.

Dočim je elektrifikacija Sobote zadovoljivo rešena, pa to o elektrifikaciji Prekmurja nikakor ni mogoče reči. V bližini Sobote sta elektrificirana samo še dva kraja, Beltinci in Rakičan. Oba sta priključena na falski vod. Rakičan je edina prekmurska vas, ki ima dosedaj električni tok. Elektrifikacijo je omogočila Kmetijska šola, ki je podpisala večje število deležev za tamkajšnjo električno zadrugo. Pa tudi v tej vasi je napeljana elektrika le v nekaj kmetskih hiš. Lendava je priključena k Medjimurju in ima drag tok. Tako je Prekmurje ena izmed na električnem toku najrevnejših pokrajin Slovenije in je po tem v precej elektrificirani Sloveniji podobna kaki pokrajini na jugu. Skrajni čas bi bil, da bi se začela izvajati sistematična akcija za elektrifikacijo Prekmurja, saj ima dovolj pogojev za to. Dolga vrsta naselij je skoraj v strnjeni vrsti zvezana med seboj, kjer bi se mogli najbolje napeljati električni vodi. Elektrificirana niso še niti tako važna središča, kot so Puconci, Cankova, Turnišče, Crensovci in Dobrovnik. Vasi čez Kučnico so pri tem elektrificirane. Verjetno leži vzrok zanemarjeni elektrifikaciji Prekmurja tudi v dejstvu, da spada v falsko področje, to je v področje privatnega podjetja, ki ima svoje posebne poglede na to vprašanje in katerega zahtevam bi kmetske vasi le težko ugodile. Vasem v področju Kranjske deželne elektrarne, ki je pod neposrednim vplivom banovine, se pri tem godi mnogo bolje. Toda tudi Prekmurje si želi napredka in skrbeti bo treba, da tudi v tem pogledu ne bo zaostajalo za drugimi kraji Slovenije. Posebna pogodba med banovino in Falo bi morala to prekmursko zahtevo v polni meri upoštevati. Morebiti bi napredek Prekmurja in severnovzhodnih agrarnih predelov Slovenije zahteval, da falska elektrarna spremeni svoj dosedanji sistem in ga prilagodi tudi malemu vaškemu konzumentu. Tako možnost bi morala poskrbeti že omenjena posebna pogodba med banovino in Falo. Dolžnost merodajnih faktorjev v Prekmurju pa je, da ob tej priliki opozorijo na siromaštvo Prekmurja glede toka, poskrbe za izdelavo konkretnih predlogov njegove elektrifikacije ter da se oglasijo tudi občine same. Tudi odprava trošarine na elektriko, ki je z ozirom na slovensko elektrifikacijo v precejšnji meri tudi poseben slovenski davek, bi morala biti odpravljena. V mnogih primerih bi pa bila potrebna tudi denarna pomoč iz javnih sredstev.

Povabilo za vse bivše „Prišleke"

Odbor »Prekm. tedna« pošilja vsem, ki so nekoč bili v Prekmurju v službi, posebno vabilo:

Naše Prekmurje proslavi 20-letnico osvobojenja. Sadovi naših naporov, uspehi našega dela ter vse naše hotenje in stremljenje teh 20 let je našlo svoj viden izraz v prireditvi »Prekm. teden« od 17. do 26. junija 1939 v M. Soboti.

Ne bi pa bilo prav, da bi pri naših proslavah pogrešali stotero in stotero tihih in skromnih delavcev, ki so dali svoj delež k naši kulturni in gospodarski zgradbi. Četudi so mogoče malo časa prebivali pri nas, so gotovo od nas odnesli najlepše spomine in želja, da bi videli kakšna je Sobota danes, gotovo še ni zamrla. Nekdanje pionirsko delo in ista usoda je skovala prijateljstva, ki jih tudi čas ni mogel načeti.

Zavedajoč se tega smo se odločili, da priredimo »Prišleški večer« v soboto, dne 25. junija. Na ta večer smo povabili vse, ki so nekoč bili pri nas. Prometne zveze so izredno ugodne. Na železnicah je dovoljena polovična vožnja.

Naše vabilo, da se udeležite »Prišleškega večera«, gotovo ne bo zaman in uverjeni smo, da vas bomo zopet lahko pozdravili v srcu Prekmurja, kot našega ljubega gosta. — **Pripravljalni odbor.**

Med tednom

Kmetska prireditev. Društvo kmetskih fantov in deklet v Puconcih priredi v nedeljo, 11. junija popoldne tekmo koscev združeno s kmetskim zborovanjem.

Gradbena dela. Gradbena dela v Soboti so v polnem teku. Poleg cele vrste novih hiš popravljajo in olepšujejo tudi stare. Občina se je obrnila na lastnike s prošnjo, da store čim več, da bi dobila Sobota dostojno lice za časa „Prekmur. tedna". Pred hotelom „Central" postavljajo avtomatični bencinski tank. Notranjo polovico Aleksandrove ceste ob Glavnem trgu grade v hitrem tempu ter s solidno podlago.

Koncert na soboški gimnaziji. Preteklo nedeljo je priredila soboška gimnazija pevski in godbeni koncert z bogatim sporedom, ki ga je vodil prof. Ubald Justin. Koncert je zelo lepo uspel ter pokazal med nastopajočimi nekaj obetajočih pevskih in muzikalnih talentov. Med publiko je bilo precej Sobočanov in staršev dijakov.

Rekrutacija. Po sklepu komande varaždinskega vojnega okoliša bo rekrutacija v Soboti letos 1. junija. Začetek pregledov ob 6. uri zjutraj. Zaprisega obveznikov bo 4. junija istočasno s pregledom oblekе rezervnih oficirjev.

E. S. BRUCE: 29

Puščavnikova skrivnost

»Hvala vam, da sta prišla, gospoda,« je hvaležno rekla. »Šele pred pol ure sem se vrnila domov in nisem vedela, kaj naj storim. Moj mož drugače nikoli sam ne zapusti doma. Dobro poznam. Vajen je reda in še nikoli...«

»Kaj pa, če je prebil noč pri kakšnem prijatelju?« je vprašal Beeke.

»Večina njegovih prijateljev prebiva daleč od tod in nekatere sem že vprašala po telefonu. Od včeraj zjutraj ga nihče izmed njih ni videl. V bližini stanuje samo njegov znanec Thomas Page. Z njim se pogosto druži. Thomas Page je oskrbnik sira Philipa in njega sem tudi že vprašala...«

»Vem,« je rekel Beeke. »No, potolažite se! Kmalu vam bom lahko kaj več povedal. Vem, da ste v skrbeh, ker ste slišali, da so našli včeraj zgorelega človeka v ponesrečenem letalu. Vendar pa ne smete misliti, da bi to moral biti on...«

»Čudno pa se mi zdi, da je moj mož izginil prav takrat, ko so našli neznano truplo,« je rekla žena načelnika postaje in sklenila roke. »Pravilo, da ni mogoče spoznati mrtveca, ker je tako izkažen. Gospa Tomlinova mi je svetovala, naj gremv mrtvašnico, pa si ne upam. Sicer pa, kako naj bi bil prišel William v letalo. Še nikoli se ni z njim vozil.«

»Nekaj vas bom vprašal, gospa,« je rekel Beeke, »pa bova takoj vedela, kako je. Ali ima vaš mož umetne zobe?«

»Kako?«

»Ali si je dal napraviti umetno zobovje?«

»Ne, gospod,« je odvrnila gospa Fieldova. »Svoje zobe ima in zelo zdrave, čeprav bo že kmalu šestdeset.«

»Potem se lahko pomirite, gospa,« je dejal Beeke in vstal. »Človek, ki so ga dobili v letalu, je skoraj brez sob in ima umetno zobovje. Torej ni vaš mož.«

»Kako sem vam hvaležna za to vest, gospod!« je vzkliknila Fieldova žena. »Vem, da sem bila neumna in William se bo jezil, ko se vrne. Že pogosto me je ošteval, ko sem bila zaradi njega v skrbeh.«

Beeke in Eustace sta se poslovila.

»Vseeno se mi zdi zadeva zelo sumljiva, Eustace,« je dejal Beeke čez nekaj časa. »Ni pravega vzroka, da bi bil Field izginil. Komu pa more ta mirni načelnik postaje skriviti las? Vse skupaj mi ni prav nič všeč. No, pustiva zdaj to!«

»Kam pojdeva. K ‚Sinjemu levu'. Ne pozabite zrezkov!«

»Vrag naj vzame zrezke in vas!«

»Kaj pa vendar mislite? Sočni, mehki zrezki...« je sanjavo dejal Eustace. »Pa zraven pečen krompir! Ali si morete misliti kaj lepšega na svetu?«

Beeke se pomišljal. Eustace je kar videl, kako se mu nabirajo sline v ustih. Toda premagal se je.

»Naj vzame vrag zrezke in vas!« je ponovil. »Saj veste, da nimam teka. In koliko dela je še! Peljite me zdaj k letalu! Jedla bova pozneje.«

»No, če nočete,« je dejal Eustace, ko je videl, da se mora vdati v usodo.

»In če boste rekli le še besedo o zrezkih in pečenem krompirju, vam razbijem glavo!« je vzkliknil Beeke, ki je umiral od lakote.

»Hudiča!« je odvrnil Eustace, ki se te grožnje ni prav nič ustrašil. »Hvala Bogu, naročil sem, naj zrezkov ne spečejo, dokler ne prideva.«

Peljala sta se dalje po zapuščenih poteh in naposled prišla do kraja, kjer je že čakalo nekaj avtomobilov. Ob strani je stal stražnik, ki je branil domačinom hoditi preblizu. Nekaj zijal se je sililo v ospredje.

Zapustila sta avto in se približala ostankom letala, lastnik polja, ki je našteval, koliko škode ima zaradi pohojene trave in žita, mehaniki in napoled letalec Warren Clinton.

Warren je prišel malo pred Beekeom in Eustaceom. Ko mu je Jill Glenisterjeva odkrila svojo skrivnost, je sklenil sam pri sebi, da bo držal svojo obljubo. Morilčeva hči! Zdaj je razumel, zakaj ni marala, da bi kdo zvedel za njuno nočno srečanje, in zakaj se je bala policije. V Mullow-Datchettu so jo poznali samo kot Jill Glenisterjevo, in vsi so jo imeli radi. Če bi odkrili, kdo je dekle v resnici, bi to pomenilo zanjo uničenje vsega, kar si je s težavo ustvarila. Morilčeva hči! In obljubila je Warrenu, da mu bo odkrila vzrok svoje navzočnosti v parku, toda pozneje. Rekla mu je, da ne sme več ostati pri njej, ker bi kdo kaj zasumil in bi to škodovalo njenemu dobremu imenu. Toda če pride, ko se bo znočilo, mu bo vse povedala. Upri se je, češ da bi bil takšen obisk ponoči še bolj sumljiv, toda ona se je samo nasmehnila. Če bosta le nekoliko pazila, nihče ne bo ničesar zvedel.

In zdaj je bil tu pri letalu, zamišljen in raztresen. Beeke ga je pozorno opazoval. Čutil je, da so misli mladega moža nekje daleč, in to se mu je zdelo precej nenavadno, saj bi se bil moral po strahotnem odkritju brigati le za letalo. Bill Beeke je dolgo premišljeval, da je vsaj megleno uganil, kaj se skriva za letalčevo raztresenostjo.

Ženski kotiček

Tudi gospodinje morajo računati

Ko se loti mlada žena svojega lastnega gospodinjstva, zaide v marsikatero zadrego. Danes skuha premalo, drugi dan zopet preveč. Prav rado se zgodi, da prične kuhati predrago, pogosti so pa tudi slučaji, da v strahu, da ne bi prekoračila svojih razmer, prične kuhati slabše, nego bi z ozirom na njena gmotna sredstva bilo potrebno. Če kuha predrago, ji prečasno poide za gospodinjstvo določen denar. Mož postane nevoljen in si prične očitati, da je vzel ženo, ki o gospodinjstvu nima pojma. Pa ni tako. Žena je lahko sicer prav dobra gospodinja, toda kakor ne more nobeno podjetje delati z uspehom brez proračuna, tako tudi gospodinja ne more voditi svojega gospodinjskega obrata brez dobro premišljenega proračuna. Sestavljanje takšnega proračuna ni enostavno in prijetno delo, toda potrebno. Radi kvarnih posledic nepreračunanega gospodinjstva se je razdrl že marsikateri, sicer srečni zakon.

Že pred poroko bi moralo dekle vedeti, koliko denarja bo imela kot žena v gospodinjstvu na razpolago. Nato si naj napravi nekak razpored, kako bo denar razdelila, napraviti si mora nekako celotno sliko bodočega življenja. Tako se lahko že vnaprej pripravi na možnost, da se bo morala temu ali onemu, kar je imela v domači hiši na razpolago, v svojem novem domu odpovedati. Na vse pripravljena žena se bo najlaže vživela v svoj novi položaj.

Dobra gospodinja mora v svojem proračunu upoštevati vse izdatke. Hrana še ni vse. Misliti mora na obleko, razsvetljavo, kurjavo, gospodinjsko pomočnico, zdravnika, zdravila, časopise, popravila in končno tudi na majhno vsotico, ki jo da na stran za slučaj potrebe.

Razumna žena bo znala z vsako razpoložljivo vsoto izhajati

Nekaj nasvetov za dopust

Naglo se bližamo poletju, torej času, od katerega si največ obetamo. Poletje je čas oddihov, čas daljših in krajših dopustov. Vsakdo, ki ga sicer služba celo leto veže na stalno bivališče, si skuša v poletnih mesecih priboriti vsaj teden dni svobode.

V prejšnjih časih je večina ljudi preživela svoj dopust doma, želeč si miru in oddiha. Danes se s takim oddihom ne zadovoljimo več. Če ne menjamo bivališča, se nam zdi, da dopusta sploh nismo imeli. Proč, v drug milje, med druge ljudi, to se pravi pozabiti na težave vsakdanjosti. Naši današnji dopusti so nerazdružljivi z besedami: morje, planine, dežela. Vsak po svojem okusu.

Če preživi človek dopust doma, mu ni treba že sedaj misliti nanj. Kdor pa hoče odpotovati, pa potrebuje marsikaj in ta marsikaj si mora pričeti že sedaj pripravljati, če hoče po zaključitvi službe mirno stopiti v vlak, ki ga popelje v brezskrbno prostost. Odločiti se moraš že sedaj, ali ti bo dopust potekel na morju, v planinah, v velikem mestu ali na deželi. Temu primerno je treba prikrojiti garderobo in seveda tudi denarnico. Premisli sedaj, ali imaš kovčeg, kopalno opremo, dovolj primernih oblek, potovalno koco, toaletni pribor, fotografski aparat, daljnogled, štrapacne čevlje, pisalni pribor z nalivnim peresom in vseh sto malenkosti praktične in za potovanje primerne zunanjosti. Če nimaš, kupuj si počasi kos za kosom, tako, da boš dan pred potovanjem z vsem opremljena. Vse naenkrat ti bo težko kupiti, razen tega boš kupila v naglici vse narobe in predrago.

Lastnosti prave dame

Biti dama v pravem pomenu besede, ni tako lahko, kakor izgleda, kajti ženski ne daje videz dame niti obleka, niti lepota, a tudi ne izobrazba ali prirodna inteligenca. Vsa ta svojstva pomešana z obilno mero dostojanstva in plemenitosti, obenem s skromnostjo in ljubeznivostjo, nam šele pokažejo pravo damo. Če slišimo besede: »to je pa prava dama«, potem si kar zamislimo neko vsestransko dovršeno žensko bitje. Dama ni le lepo oblečena in lepa, ona združuje v sebi vse lepe in prijetne lastnosti, ki osvoje vsakogar. Čim najdemo pri dami kakšno napako, tedaj ta dama ni več prava dama.

Oni, ki si laste pravico sodbe o tem, kdo je dama in kdo ne, se pogosto zelo zmotijo. Damstvo tiči predvsem v plemenitih lastnostih, potem šele v obleki. Pogosto vidimo staro, a preprosto gospo, pri kateri ni govora o liniji in najnovejših modnih krojih, in vendar od srca vzkliknemo: »To je prava dama«. Finesa njenega nastopa in plemenitost njenega značaja sta ji priborili ta naslov. Mnogo pa imamo seveda takšnih dam, pri katerih diši po damstvu samo obleka in denarnica.

Prava dama je lahko predvsem ona ženska, ki popolnoma obvlada samo sebe. Pri njej ni nikakih izbruhov jeze in razburjenosti, ona ne povzroča scen in prepirov, ljubosumja in sovraštva, ona se nikoli ne povišuje nad družbo in vendar stoji vedno nad njo. Ona neprestano vlada nad samo seboj, se izpopolnjuje in premaguje, njena vrednost v družbi pa raste. Prava dama je povsod spoštovana.

Udobna jedilnica

Kadar imamo goste, skušamo postaviti na mizo čim več jedil, lepe posode in kozarcev ter vseh drugih predmetov, ki so pri večjem obedu ali večerji potrebni. Kuhinja je navadno na najbolj oddaljenem koncu od jedilnice in uboga gospodinja ima obilo skakanja, preden vse to znosi na mizo. Različna jedila in pribori se ob različnih časih postavljajo na mizo in vsak čas mora skočiti gospodinja v kuhinjo, da poteka obed v nemotenem redu naprej. Vsak trenutek je treba tudi kaj odstraniti z mize. Za vsako malenkost je torej treba romati v kuhinjo. Ker pa smo ljudje več ali manj pozabljivi, vprašo gostov na še raztreseni in večkrat nerodni, se to tekanje med kuhinjo in jedilnico še pomnožuje. Zato je v prvi vrsti priporočljivo, da si vsaka gospodinja nabavi večji lesen ali pločevinast podstavek, na katerega si lahko naloži večje število raznih predmetov ali jedil in si s tem olajša delo. Sedaj pa nastopi vprašanje, kam bo položila podstavek in vse ono, česar trenutno še ne rabi na mizi, a je vendar dobro, da je že v obednici, kam bo postavila vse to, kar na mizi ni več potrebno, a se ne izplača, da bi sproti nosila v kuhinjo. Seveda je v obednici več kosov pohištva, toda noben ni izdelan tako, da bi lahko brez kvarnih posledic nanje polagali posodo Gospodinjo kar zamrazi po hrbtu, če vidi, da jl postavi kdo mokro čašo na jedilnično pohištvo. Ali bi ne bilo torej zelo primerno in udobno če bi stala v jedilnici primerna mizica? Izdelana je jako ukusno, z dvema poličkama spodaj, kamor polagamo to, česar ne potrebujemo več in z zložljivo ploščo zgoraj, kamor polagamo to, kar bomo še potrebovali. Mizica ima tri predalčke, v katere damo nadomestni pribor, namizno perilo, čepovlek in slično. Gospodinja pa se s tem reši preobilnega tekanja po stanovanju in se lahko boli posveti omizju, oziroma svojim gostom. Če na koga ta mizica moti v obednici, saj jo lahko odstrani v času, ko ni potrebna.

Kuhinja

Sadni kruhki. Razreži črn kruh na enakomerne tanke rezine in namaži vsako s presnim maslom, a preko masla še z medom. Potem obloži tretjino kruhka z rezanci oluplje-ne marelice in breskve, ki si jih začinila z rumom in sladkorjem; drugo tretjino pokrij z izbranimi malinami, ki jih povaljaj v sladkorju. Tretjo tretjino pa obloži z malimi reznami olupljenih hrušk ali jabolk. Preko vsega potresi sladkor.

Jagodova pena. Stepaj v sneg 2 beljaka, dodaj kozarec sladkorja in stepaj dalje, poznejе dodaj 3 kozarce pretlačenih jagod ali malin in nekaj časa nato še kozarec sladkorja, a stepaj vedno dalje. Naposled dodaj še 2 ploščici v sadnem soku ali vinu raztopljene želatine, stepaj nekoliko, potem napolni s to tekočino čaše ali male steklene skledice, ki jih postavi na led. Preden daš na mizo, nakopiči, bo vrhu vsake čaše sladke stepene smetane, po njej pa razloži nekaj lepih celih jagod ali malin, ki jih nalalmo postpaj s sladkorjem. Servira] z vafli ali piškoti.

Rajska pena z jagodami. Zmešaj 8 dkg olupljenih zmletih mandelinov ali orehov, 8 dkg nastrgane čokolade in 4 dkg sladkorja. Potem stepi pol litra sveže smetane v trdo peno, prideni naralilo pripravljeno mešanico in naloži v večjo stekleno skledo ali v več majlnih skledic, za vsako osebo zase. Postavi na led ali vsaj na hlad. Preden daš na mizo, deni povrhu lepe gozdne jagode, ki jih posipaj s sladkorjem.

Medena orehovka. Zavri pol kg medu, in ko se nekoliko shladi, mu primešaj pol kg pšenične moke, četrt kg sladkorne sipe, 15 dkg debelo seseklianih orehov, 1½ žličke cimeta in pol žličke diščečih klinčkov. Stepi to dobro v testo in pusti, da počiva do naslednjega dne. Nato primešaj 2 celi jajci, 4—5 žlic ruma, nastrganih limonovih olupkov in 1 pecilni prašek ter stepaj testo 20 minut. Stresi ga v namazan pekač, kjer sme segati samo do polovice roba in ga peci ob zmernem ognju v pečici tri četrt ure.

Torta s kavno kremo. Iz 5 rumenjakov, 12 dkg sladkorja, iz soka in olupka od pol limone, 5 dkg poparjenih, olupljenih in na drobno zmletih mandeljnov, 9 dkg moke in trdega snega iz 5 beljakov napravimo biskvit testo in ga, ko je mrzlo, prerežemo po dolgem na dva enaka dela. Za kavno kremo stepemo nad soparo pet rumenjakov, 12 dkg sladkorja in tri žlice kave tako dolgo, dokler se zmes ne zgosti in popolnoma ne shladi. Nato vmešamo posebej osminko čajnega masla, da se speni, ga zmešamo s kavno kremo in namažemo potem s to kremo torto po sredi in še po vrhu. V kremo denemo lahko namesto masla tudi tolčeno smetano. Nazadnje zarumenimo previdno 15 dkg sladkorja, kateremu pridenemo 10 dkg poparjenih, olupljenih in seseklianih mandeljnov ter vse skupaj pražimo, dokler ne postanejo mandeljni svetlorjavi ,nakar jih potresemo po kremi.

Praktični nasveti

Molje preženeš iz poblazinjenega pohištva tako: V likalnik na žerjavico natresi povrhu pristnega dalmatinskega praška proti mrčesu ki ga dobiš v vsaki drogeriji. Da se da ne pokvarijo, postavi likalnik na pločevino ali na desko; likalnik na naj bo postavljen tako, da se bo dim praška kadil naravnost v oni del pohištva, kjer je zaloga moljev. Poblazinjene dele je treba po potrebi obračati. Paziti pa moramo, da likalnik ne stoji preblizu pohištva in ni nevarnosti, da bi se kaj vnelo. Dim tega praška zamori vse molje.

Pozor!
Darmol, sredstvo za odvajanje se često potvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.
DARMOL
DARMOL

Umivalnik. Ob poletni dobi včasih kuhinjski umivalnik, ki je spojen s kanalom, prav neprijeten duh. Ako vliješ parkrat tedensko nekaj kalijeve raztopine v umivalnik, jo pustiš par ur v njem in ga nato poplakneš z mrzlo vodo, izgine vsak duh. Tudi lijak in stranišče lahko na ta način razkužiš.

V spalnici, posebno kjer spe majlnji otroci, naj stoji vedno posoda s kalijevo raztopino. Vsako rabljeno plenico deni takoi v zelo razredčeno kalijevo raztopino dotlej, da jo lahko opereš. S takšnim postopanjem nimaš nikdar neprijetnega duha v sobi.

Nočne omarice, ki so se navzele neprijetnega duha, očistiš, ako postaviš vanje posodo kalijeve raztopine in jo pustiš par ur v njih.

Komarje preženeš iz stanovanja, ako vsak dan zažgeš v sobi malo kafre. Na razbeljeno ogljeno žerjavico v likalniku natresi zdrobljene kafre in postavi v sobo. Okna in vrata naj bodo zaprta med tem časom in še potem eno uro. Potem odpri navzkriž.

VÁCLAV PROKŮPEK: 22

Žena in zemlja

(Roman dvojne ljubezni)

»Jutro je že«, je zaklical in odšel, še na pozerav je pozabil.

Martin je vstal in napravil ogenj v peči. Pristavil je kavo, v velik lonec je dal kuhat krompir, in ko je bil med vrati, je pogledal na Marijo.

»Ti le še leži, v hlevu pospravim sam«, se je ločil od nje — zdaj mora marsikedaj zastopati gospodarja in gospodinjo, da bi hranil ženo. Tudi preužitkarja pomagata, kjer moreta.

Martin je nanosil samo pičo v žleb, potem pa vodo. Potem je mati pomolzla in oče je izkidal gnoj.

Kako je to davno, ko je prinašal vodo s pesmijo na ustnicah! Včasih si je popeval, ko je bil še prost, ko pa si je privedel Marije — koliko pesmi je našel, kako je vsak dan začenjal s pesmijo! Tudi danes je po dolgem času našel eno. Uglasbil jo je sam za sebe in pesem se je razzvenevala, da so jo slišali tako v hlevu kakor Marija v sobi na svoji postelji. Žrtvoval je polja — ali ne upa lahko, da njegova žrtev ne bo zastonj? Danes ne vidi pred seboj niti črnega dne niti črno pot.

Tudi stara sta slišala sinovo petje. Ko so se za njim zapirala hišna vrata, je stari Podboršek vprašal:

»Ali si slišala?«

»Slišala. Bilo je že, da bi človek zblaznel. Hodil je nem!«

Drugekrati bi brščas preužitkarja ne končala svojega razgovora s tako skopo besedo. Pri Podborškovih v zadnjem času skoraj niso govorili: tako so se bali govora. Zdaj pa sta se radovala te pesmi, kakor Marija prve lastovice, ki je letos k njim priletela.

Starka je še vzdihnila:

»Pomlad! S pomladjo bo vse boljše!«

Stari je delal še bolj z vnemo in zdelo se ji je, da si požvižguje. To je bil tudi odgovor.

Martin je medtem skuhal za Marijo kavo, ji pogrnil na stolu poleg postelje in sedel k njej. S krajcem kruha v eni roki, v drugi s skodelico kave, tako se pripravlja k zajtrku. Trenutek je še gledal.

»Ne jezi se, Manja, pozabil sem.«

Hitro je odložil zajtrk in prinesel vode, milo in brisačo.

Že dolgo Marijo vsako jutro umiva. In hotel jo je tudi česati. Toda ni hotela, branila se je. Mogoče je sama danes začutila dih upanja in mehko je vprašala:

»In počešeš me, kajne?«

»Počešem.«

Mehko, kakor z otroškimi rokami, je začel česati Marijo. Vzhodno sonce je svetila na posteljo in se smehljalo še jasneje kakor mesec v noči.

Manjini lasje! Vedno čudoviti plavi, valujoči sami od sebe, so dobili na soncu še bolj sinjo barvo, skoro ognjeno. Roke, kmetove roke, še trde od vozniških žuljev mehko, trepetajoče česejo.

Najprej poizkuša Martin napraviti preč ko po sredi glave. Potem na strani, najprej na levi, potem na desni. Ne zato, da bi preizkušal, kakšna frizura Mariji pristoja, hoče se mu bresti po njenih laseh in njenih kodrih. Ko jo je počesal nazadnje, jo je še nagnil nazaj, jo pridržal v tem položaju z obema rokama in se tako uprto in vroče zagledal v Marijo, kakor da bi ji vso svojo ljubezen hotel razodeti z očmi.

Marijino čelo, vedno zakrito z valovi kodrov, se je zdaj zabelilo v nedolžnosti. Sram, skoro dekliški, ji je pordečil obraz.

»Dam ti zrcalce, Marija.«

Marija, ki se je prečesto zrla v ogledalu, ko je pozimi ležala sama, se nenadoma brani pogledati lastno obličje. Globoko je sklonila glavo in z rokami oddaljevala Martina od svoje postelje.

»Pogosto se gledam vanj, Martin.«

»Pa se vendarle poglej,« je prosil Martin — poznal je to njeno izmučeno ogledovanje v zrcalu. Toda danes, danes se gotovo razveseliš, verjemi! Tega ji ni rekel, ali z obema rokama ji je podajal zrcalo.

Ubogala je in se ogledovala dolgo in opazujoče. Našla je na sebi sledi gub in žalosti, toda danes je morala priznati, da je mogoče sebe samo prevarala. Saj sem vendar taka, kakor sem bila, kakor sem bila nekoč. Nesmehnila se je v svoji podobi, kakor bi hotela spoznati, ali jo bo lastni smehljaj izdal, potem pa se je šele vsa razjasnila in pogledala na Martina.

»Počakaj, videl boš, da bova zopet skupaj pela. A mogoče bom tudi že lahko vstala in ti pomagala, zdaj spomladi bo gotovo bolje. Videla sem že lastovico, zdajle zjutraj je letela okoli okna,« je dejala nekako praznično in tolažila sebe in njega — tak je bil ta pomladni dan.

»Danes pojdem v mesto,« se je izdal Martin in že ji je hotel reči, zakaj in kam. Toda ni rekel, meni skrb, tebi radost, lastovička, tako sem se namenil. »Ali ti naj kaj prinesem, povej, kaj hočeš?«

»Nič, Martin, samo eno knjigo. Imenuje se Niels Lyhne in napisal jo je Jacobsen. To mi prinesi, če me hočeš razveseliti.«

Pogladila ga je po roki, v kateri je gospodar še vedno držal svoj krajec kruha.

»Počakaj, napišem ti to. Brala jo bova skupaj.«

(Nadaljevanje v sobotonedeljski štev.)

Pravni svetovalec „Večernika"

I. R. v O. Na podlagi prisojilne listine od 2. III. 1906 je bilo vse premoženje imenovanega v cenilni vrednosti K 86.952 99 vin. po odbitku dolgov, bolniških stroškov, pogrebnih stroškov in volil skupno K 14.072.97 prisojeno mestni občini kot univerzalnemu dediču v smislu oporoke z dovoljenjem vknjižbe lastninske pravice pri dotičnih nepremičninah v korist mestne občine, ki pride torej kot edini in glavni dedič v poštev. Ni dvoma, da so takrat imeli s tem premoženjem odnosno z dohodki iz tega premoženja razpolagati le davkoplačevalci mestne občine, ker so le ti imeli volivno pravico, dočim imajo po današnjih volivnih zakonih pravico voliti vsi, ki so vpisani v volivni imenik mestne upravne občine. Glede občinskega imetja se danes upravne občine delijo v podobčine, da se to imetje ne razlegne tudi na one občine, oziroma kraje, ki so bili v zadnjih časih priključeni drugim sosednim upravnim občinam ali narobe, da ostane premoženje priključene občine odnosno priključenega kraja le tej občini in samo njej odnosno temu kraju in samo njemu pridržano. Zato se danes upravne občine v gospodarskem pogledu delijo v podobčine in tako je tudi mestna upravna občina, ker ima lastno nepremično premoženje, danes tudi podobčina zase in enako tvorijo tudi okoliški kraji — in če so bili prej tudi samostojne upravne občine — sedaj podobčine v Vaši mestni upravni občini. Pravico voliti gospodarski odbor podobčine pa imajo vsi oni, ki stanujejo v podobčini in imajo glasovalno pravico za občinske volitve in za volitve v narodno skupščino. Tak je torej pravni položaj, ki je predviden v sedaj veljavnih volivnih zakonih.

P. T. v C. V svojem dopisu od 21. Cmaja 1939 navajate, da ste v kuhinji najetega stanovanja sekali drva in prali perilo in da zahteva hišni lastnik sedaj, k oste se iz stanovanja izselili, od Vas tozadevno odškodnino, ker ste mu baje s sekanjem in pranjem poškodovali tla v kuhinji in nas vprašate, če ima najemodajalec t. j. hišni lastnik pravico do tozadevne odškodnine. Na to vprašanje Vam odgovarjamo, da je odškodninski zahtevek proti Vam po temelju na vsak način utemeljen in da tudi tožba proti Vam radi teh poškodb ugasne šele tekom enega leta potem, ko ste hišnemu lastniku vrnili stanovanje. Svetujemo Vam, da zadevo mirnim potom uredite in da se z hišnim lastnikom pogodite glede višine od Vas zahtevane odškodnine.

Pravni svetovalec „Večernika"
Odrezek št. 19 27.-28. maja 1939.

Sramežljivo skriva svoja usta..

Najprej je čutila hrapavost na notranji strani zob, potem so se začeli zobje majati in na koncu - taka grda praznina! To se lahko pripeti vsem, ki niso še nič ukrenili proti nevarnemu zobnemu kamnu.

Uporabljajte zato vedno Sargov Kalodont! Ta izvrstna zobna pasta, z učinkovitim sulforicin oleatom, razkraja polagoma, vendar zanesljivo, zobni kamen in preprečí njegovo ponovno tvorjenje. Samo če so Vaši zobje brez zobnega kamna, bodo ostali vedno trdni in zdravi!

Zjutraj, zlasti pa zvečer

SARGOV KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Film

Letalski akrobati v službi filma

KLJUB NEPRESTANEMU TVEGANJU ŽIVLJENJA SO FILMSKI LETALCI SLABO PLAČANI, KAJTI V HOLLYWOODU JE VEČ VREDEN SEX-APPEAL KAKOR ČLOVEŠKO ŽIVLJENJE

Vrsta najodličnejših letalcev akrobatov je tvegala življenje pri posnemanju filma „Men With Wings" (Krilati možje), ki prikazuje najpomembnejše dogodke iz zgodovine letalstva v zadnjih 35 letih.

Filmski akrobati spadajo k tistim skromnim soustvarjalcem filma, o katerih obiskovalci kina mnogo ne vedo, in ki tudi niso preveč lepo honorirani za svoje nevarne podvzeme. Družba Paramount jim je plačala pri posnemanju imenovanega filma, ki je eden največjih barvnih filmov te sezone, 50 dolarjev dnevno. „Za to so od nas zahtevali", izdaja eden teh letalcev Jerry Andrews, „letanje v geometričnih oblikah, akrobacije in uprizarjanje nevarnih bitk nad dolino San Fernando. Mogoče se bo komu zdelo, da je 50 dolarjev dnevno mnogo denarja, toda Hughes nam je plačal pri posnemanju filma „Peklenski angeli" 100 do 250 dolarjev dnevno za ista dejanja.

Zlati časi za letalce akrobate so bili zlasti od 1927 do 1932. Tedaj so vse družbe izdelovale vrsto filmov z letalskimi in vojnimi motivi. Ko pa se je pojavil zvočni film, so začeli delati vse v ateljejih s trikom. Šele „Men With Wings" je zopet poln resničnih letal, resničnih akrobatskih izvedb in živih pilotov.

Mnogi bivši filmski piloti so si zaradi tega že poiskali kruha drugje. Eden prodaja letala in uči letati, drugi je upravnik kakega hangarja, tretji dela zopet poizkuse s stroji, ki so kombinacija letala in avtomobila.

Je pa nekaj redkih primerov, ko je letalcem uspelo zaslužiti več tisoč dolarjev z eno samo pogumno akrobacijo. Tako je n. pr. dobil Frank Clarke 15.000 dolarjev zato, da se je zrušil z letalom v morje ali v gozd. Takšne stvari počne čisto rad in si želi, da bi jih lahko izvajal za tak spodoben honorar kar najpogosteje.

Drugi pogumni pilot je Garland Lincoln, ki je delal za film naravnost blaznosti. Prestopal je na primer z drvečega motocikla v avtomobil, vlak, ali pa iz motornega čolna v letalo.

Dick Grace, veteran filmskih akrobatov, ki je pretrpel vse mogoče načine lomljenja kosti in udov, ne izvzemši resne poškodbe hrbtenice, je zaslužil za časa vse svoje vratolomne kariere samo 50.000 dolarjev. Če bi imel upanje na dober honorar, bi bil še vedno pripravljen delati. Ker pa tudi na tem področju vlada nezaposlenost, piše črtice in članke o letalstvu. — Prvi letalec akrobat Frank Stites, ki je sodeloval pri posnemanju nekega filma v letu 1915, pa svojega honorarja sploh ni dočakal. Bomba, ki je eksplodirala po nesrečnem naključju, je raztrgala njega in letalo.

Beseda

Jelka Meško.

Kaj je beseda? Beseda je Bog,
in stvarstvo in mi smo beseda,
trpljenje in greh in beraštvo in beda,
ječanje in strok in kletev in jok,
to kruta je naša beseda.
Beseda je misel, beseda je up,
beseda je želja, dejanje,
beseda je žalost, grenkoba, obup,
naposled vseh nehanj nehanje.

Mami

E. Müller

Zora vstaja za hribovi,
sonce plava na nebó,
s hriba sem pojo zvonovi,
mama, tebi v čast pojó.

Tebi, ki za nas skrbiš,
ki nas varješ prelepó,
ki za nas bediš, trpiš,
tebi hvalo zdaj pojó.

Ali čuješ, mama jih?
Škrjančki ti pojo sladkó,
pesem njih v nebó kipi,
Mama, tebi v čast pojó!

Pomenki z mladino

Tinko Marec. »Šolar Janez« je objavljen. Delo je pšihološko doživeto in iskreno napisano. Marsikateri šolar se bo ob njem spomnil na tiste dni, ko je doživljal podobne razkole v sebi. Napišite še kaj, samo krajše. Pozdravljeni.

Kdo se ne boji kopriv?

V najlepšem letnem času, v poletju, rastejo pri nas rastline, ki lahko zelo škodujejo človeškemu zdravju. Ena izmed teh rastlin je vsekakor kopriva. Koga še ni oplazila? Kako ste si pomagali proti opeklinam?

Angleški zdravniki pravijo, da je izvrstno sredstvo proti opeklinam od kopriv sok navadne repe.

Križanka

Vodoravno: 1. čut; 5. vrsta vinske kapljice; 6. riba (narobe!); 7. ptičja samica; 8. rokomavh; 9. zaimek.

Navpično: 1. samostanski predstojnik; 2. živalsko obuvalo; 3. prometna žila v mestu; 4. zelenjava; 5. suha zemlja (narobe!).

Besedna uganka

Vladko Kos

Zavetje ubogim in revežem dá
beseda, ki štiri črke ima.
Če prvo ji vzameš, na konec jo daš,
reko dobil boš, kjer biva rod naš.

Uganki

Igor Samorod

Starejši dečko —, mlajši — igra.
—o—
Če jaz še k njim —, nas bo —.

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. snop; 5. Lipe; 6. kosec; 7. en; 8. ki; 9. ponev; 11. omelo.

Navpično: 1. slonom; 2. sin; 3. opekel; 4. pecivo; 6. kepo; 10. ne.

Rešitev enačbe.

A = škof; B = jaz; b = z; C = lok; D = a; X = Škofja Loka.

Rešitev rebusa

Šest—ilo

»Večernik«

za mladino

Leto 1. Maribor, 28. maja 1939 Štev. 22

Šolar Janez

Črtica — Spisal Marec.

Kakor da bi bil sam Bog vlekel žarečo, slepljivo kroglo na nebesni svod, se je na Vzhodu obdano z glorijo nebesne veličine pokazalo sonce, raztopilo temo in svetlo posijalo na zemljo. Njegovi poševni žarki so odsevali v hišnih oknih in vse mesto je plamenelo v živih barvah in sijalo v zlatu.

Janez je stal na vogalu velike, trinadstropne hiše in čakal tovariša. Nemirno je prestavljal desno preko leve noge, zdaj pa zdaj nehote zazehal, a glava je bila polna črnih, z nočjo prepreženih misli. »Naj gre, ali jaz vendar ne pojdem, pa če me dobé, ko ne grem!« Ni ga bilo. Hitro je zavil okoli vogala in stopil v ozko ulico v naročje nizkih, podrtih bajt. Pred njim je šepal berač in glasno pribijal z leseno nogó po trdi, suhi zemlji. Na čistem in modrem nebu je gorelo žarko sonce in oblivalo vse na zemlji z vročim bleskom. Janezu je kljuvalo v srcu, njegove misli so se spajale in izginjale: z rokavom je šel preko čela. »Kaj bo dejala šola, kaj bo dejala mati, zakaj...?« Kakor v odgovor se je oglašalo v glavi, v ušesih, v srcu: »Kaj bi, Janez, v park pojdeš, sedeš na klop in zadremlješ, ko je pa tako prijetno...«

Iz trgovine je stopil vajenec z medeninastim čajnikom v roki. Zatopljen v misli se je Janez ponevedoma zaletel vanj.

»Osel zabiti,« mu je vajenec vrgel v obraz.

Janez se je zadrl vanj z motnimi očmi. Preko ceste je leno stopal velik, rjav mesarski pes s povešenim jezikom. Po praku je plaval topel prah in dražil nosnice. Na cesti je bilo vroče, soparno in hrupno, gosto zelenje divjega kostanja v parku pa je vabilo k sebi. Janez se je razpoložil na klop skrito globoko v zelenju in še vso vlažno od jutranje rose. Aktovko je del pod vzglavje in legel na klop. Ali črne misli so mu odganjale počitek.

»Kaj, ko bi sedajle prišel tod mimo učitelj, ali mati, oče, gredoč na trg, sestra, soseda?«

Janez je zaprl oči. V nastali temi so plavale črne, temnó zelene in rumene hiše, se zgoščevale, se zopet trgale, gnile in znova nastajale. Odprl je oči. Nad njim je šumelo vejevje, tu in tam se je utrgal listič; veselo zaplahutal in razposajeno legel na pot. »Kaj bo, kako bo v šoli, doma.« Nemirno se je premetaval po klopi, da mu je padla aktovka na tla in da se je zdrznil. Naglo jo je pobral, jo položil na prejšnje mesto in mehanično zaprl oči. Za ograjo je na zelenih gredah migljalo pisano cvetje, v tišini so brenčale ose, dva bela metuljčka sta se igrala v zraku...

Šah

Bogoljubov zmagal v Stuttgartu

DR. VIDMAR IN ELISKASES STA ZARADI „PREHUDEGA" REMIZIRANJA ZAOSTALA

V Stuttgartu je bil sinoči zaključen takozvani „Evropa-turnir", ki ga je organizirala Vsenemška šahovska zveza in ki je imel, kar se tiče povabil na turnir in za udeležbo, precejšen značaj „osi". To se je zlasti očitovalo v tem, da velika večina evropskega časopisja, ki ima za šah na široko odprte predale, o turnirju sploh ni poročala. To je bila verjetno „revanža", ker niso bili na turnir povabljeni velemojstri nekaterih držav, ki bi predvsem spadali na turnir, ki si je nadel tako impozanten naslov ter so mu nekateri časopisi celo podtikavali namero, da se igra za evropskega prvaka.

Kot je bilo po 10. kolu pričakovati, je prepričevalno zmagal Bogoljubov, ki je v zadnjem kolu igral z našim prvakom dr. Vidmarjem remis. Bogoljubov, ta stari in predrzni turnirski lev, si je tako v svojem zatonu" še enkrat pridobil lepo lovoriko, ki je tem pomembnejša, ker sta na turnirju igrala še dr. Vidmar in pa Eliskases, ki je pred meseci izturgal Bogoljubovu iz rok prvenstvo. Bogoljubov je tokrat igral silno podjetno ter se je naravnost izogibal „mučnemu" remiziranju. Vsako partijo je igral na zmago ali poraz. „Spodrsnilo" mu je le v 6. kolu ,sicer pa je nabiral od kola do kola cele točke ter se mu prav nič „ženiral" pred „malimi mojstri" iz Italije, Madžarske, Protektorata itd. — Našemu prvaku dr. Vidmarju so premnogi prerokovali zmago. Pa do tega, žal, ni prišlo. Dr. Vidmar sam pač najbolje ve zakaj. Iz turnirske tabele pa je močno razvidno, da je dr. Vidmar le nekoliko preveč remiziral, in to proti igralcem, ki remijev nikakor ne zaslužijo, kot ga n. pr. ni 1926 zaslužil na Semmeringu Rosselli del Turco. Podobno „smolo" je imel tudi nemški prvak Eliskases. Pričakovati je bilo, da si bodo Bogoljubov, dr. Vidmar in Eliskases nekako porazdelili prva tri mesta, pa se je med Bogoljubova in med slednja „vrinil" še nemški mojster Richter, ki je igral dokaj podjetno in dobro.

Presojati take turnirske zaključke je sicer nehvaležen posel, toda v tako zasedenem turnirju, kot je bil v Stuttgartu, pa se le da postaviti nekaj upravičenih pripomb.

Končni rezultat turnirja: Bogoljubov 7 in pol, Richter 7, dr .Vidmar, Eliskases, Kleninger in Engels 6 in pol, Foltys 5 in pol, O' Kelly 5, Grob 4 in pol, Staldi in Hess 4 in Szily 2 in pol točke.

Prvenstvo Varšave

Na letošnjem turnirju si je prvenstvo Varšave priboril z 10 in pol točkami znani „internacionalec" M. Najdorf, zmagovalec turnirja v Rogaški Slatini. Najdorf je na varšavskem turnirju igral silno podjetno ter je daleč za seboj pustil vse konkurente. Drugo in tretje mesto sta si šele s 7 točkami delila Fridman in Sterfeld. S turnirja prinašamo naslednjo zmago letošnjega prvaka:

NIEMCOVICEVA OBRAMBA

Beli: **Najdorf** Črni: **Piltz**

1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sc3, Lb4 4. Dc2, c5 5. dxc5, Lxc3 6. Sf3, d5 7. Lg5, dxc4 8. e3, Sbd7 9. Lxc4, 0-0 10. 0-0, Da5 11. a3, Le7 12. b4, Db6 13. Tfd1, h6 14. Lh4, a5 15. Tab1, axb4 16. axb4, Kh8 17. Sb5, Sb8 18. Lg3, Sa6 19. Ld6, Sg8 20. Se5, g6 21. Lxe7, Sxe7 22. Td6, Sec6 23. Sxg6!, fxg6 24. Dxg6, Sxb4 25. Dxh6, Kg8 26. Tdxe6 in črni preda.

REVANŽNI TURNIR V AMSTERDAMU

Drugo kolo revanžnega turnirja šestorice v Amsterdamu je prineslo zmage favoritom. Dr. Euwe je z lahkoto porazil Fonteina, Flohr, pa je naravnost strl Cortleverja. Landau in Szabo sta si točko razdelila.

Stanje po 2. kolu: dr. Euwe 2, Landau 1 in pol, Flohr 1, Szabo pol, Cortlever in Fontein 0 (1) točke.

PREDOLIMPIJSKI TURNIR V PRAGI

Šahovska reprezentanca protektorata Češke bo nastopila na svetovni šah. olimpiadi v Buenos Airesu samostojno. Ker pa ni bilo mogoče po objektivnih merilih sestaviti moštva, je pričel sedaj v Pragi izbirni predolimpijski turnir, v katerem igrajo Zita, dr. Skalyčka, Opočensky, Pokorny, Pelikan, dr. Schubert, Louma ter Kottnauer. Po začetnih kolih vodi češki prvak Opočensky.

Jugoslovanski nacionalni turnir

V zvezi s proslavo 10letnice svojega obstoja bo priredil Amaterski šahovski klub v Zagrebu letošnji nacionalni turnir za naslov jugoslovanskega mojstra (ne prvaka). Turnir bo od 6. do 30. avgusta. ASK vrši že sedaj obsežne priprave, ker namerava prirediti turnir v večjem obsegu kot so bili prirejeni dosedanji, ko je igralo po največ 16 izbranih amaterjev. Na letošnji turnir bo sprejetih 24 amaterjev, ki bodo razdeljeni v dve skupini. Zmagovalci skupin bodo nato še medseboj igrali poseben turnir za naslov mojstra. Po tem vzorcu je bil organiziran nacionalni turnir v Ljubljani 1926. Poleg tega glavnega turnirja namerava ASK organizirati še damski šahovski turnir za naslov jug. šahovske prvakinje ter zanimiv problemski turnir.

Filatelija

Filatelistični nazorni pouk

Ena največjih angleških trgovin z znamkami je izdala čisto novo, svojevrstno zbirko znamk, ki ni, kakor je drugače navada, pisana mešanica različnih poštnih vrednosti posameznih držav ali delov sveta, temveč prinaša za približno sto najvažnejših zbiralskih pojmov in filatelističnih strokovnih izrazov po en primer, torej po eno ali včasih dve znamki kot »predstavnici« najpogostejšega postopka pri tiskanju, različnega načina trganja, vrst papirja, vodnih znamk, pretiskov in kakih priveskov, razlikujočih se kategorij znamk in mnogo podobnega.

z. **Sprememba s češkimi znamkami.** Prilagoditev pošinim razmeram v raihu je povzročila, da bodo vzete trenutno veljavne znamke polagoma iz prometa. Dosedanje znamke bodo opremljene s pretiskom »Böhmen-Mähren 1939« in bodo tako dolgo v uporabi, dokler ne bodo gotove nove znamke. Prve znamke Protektorata bodo prav tako nosile napis »Böhmen-Mähren« s češkomoravskimi pokrajinami in mednarodnimi motivi. Poštarstvo Protektorata Češka in Moravska ostane tudi v bodoče kot celota v avtonomni upravi.

z. **Francija** je izdala nove znamke v prid »spomeniku pionirjev« ter »delovnim žrtvam pošte, telegrafa in telefona«.

z. **Slovaški filatelisti kot dobrotniki.** V zadnjih letih se je filatelija tudi na Slovaškem zelo razvila. Ponekod je iz amaterizma že prešla v špekulativne mreže. Slovaki imajo več filatelističnih klubov, največji je v Bratislavi in je bil ustanovljen že l. 1927. Pred dvema letoma je ta klub priredil razstavo znamk, ki je bila ena največjih v Evropi! Posetilo jo je nad 10.000 ljudi iz tujine. Razstavo so napravili iz ideoloških podvigov, vendar je prinesla poldrug milijon čistega dobička, znesek uporabljajo zdaj za kulturne svrhe. Dne 18. maja je bila seja kluba in določila 500.000 kron za ustanovitev fonda za tehnično visoko šolo v Bratislavi, ki bo podpiral slovaške tehnike na studiju v tujini. 250.000 kron je namenjenih za poljedelsko obnavljanje domovine, 800.000 kron za druge kulturne svrhe. Vsekakor velik uspeh za majhno državico!

Križanka št. 34

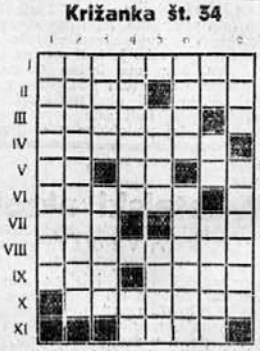

Besede pomenijo:

Vodoravno: I. velik kuščar; II. časovno razdobje; č, r.; III. posl. ognja; IV. pretirano čiščenje jezika; V. stara ptlača; zaimek; izraz iz zemljepisa; VI. kraj v Srbiji; VII. ime srbskega politika; soustanovitelj Rima; VIII. trdnjava; IX. španska vzgojiteljica; gora na Koroškem; X. azijski polotok; XXI. plazilka.

Navpično: 1. kača; 2. ureditev; 3. novo sibirsko mesto; bolezen; 4. struga ali krmišče; Prešernov »če«; 5. osebe iz sv. pisma; razdobje; 6. angleška beseda za vojvodo; kraj na Jadranu; 7. kemičen znak za iridij; akademski naslov; prerok; 8. del glave; rusko žensko ime.

---

in neke mušice so trepetale brez glasu. V bližini je zaškrtal pesek. Janez je na široko odprl oči, srce se mu je stisnilo in v glavo mu je planila vsa kri. Z motnimi in plašnimi očmi je zastrmel pred se. Pestunja z otroškim vozičkom je počasi in leno korokala mimo klopi. Čez nekaj časa pa se je prestrašil svojega strahu. Odprl je oči in se jel nezaupljivo ozirati po grmičevju okrog sebe. Nikogar ni bilo nikjer, samo nekje daleč je enolično zavijal pes. Prijel se je za glavo in poizkušal misliti, ali kakor da so se možgani zarotili proti njemu. V glavi je šumelo in brnelo kakor v panju. Pogledal je na urnik. »Tretja ura je minila, da, prav gotovo je minila, tudi četrta... Odmor? Ne, matematika, šolska naloga, razrednik, opravičilo, poliklinika... Ne, ne... ni res, nemščina, glagoli... Onemel je od strahu, če je kdo prihitel mimo, če je zašumelo listje, če je zabrenčala čebela.

»Pa kaj mi more, nihče mi ne more nič, docela nič. Opravičilo napišem in se naučim. Nihče mi ne more nič!«

Okrog njega in v njem samem je brezšumno kolebala hladna, motna megla. Čutil je, da se mu po glavi kotalé nekake težke krogle in da mu udarjajo ob sence. O šoli sploh ni razmišljal, razmišljal je le o svojem težkem grehu in o plačilu zanj. Misel je docela otrpnila v njem. Nekje v mestu je oglušujoče zatrobila sirena in globoki bas zvona je oznanil dvanajsto uro.

Strahoma se je ozrl okoli in brez naglice zavil po poti iz parka. Okrog njega je vrvelo življenje. Gimnazijci so šli po cesti in se smejali, prihajali so natovorjeni vozovi, kočije so drvele. Dva policija sta se na križišču živahno pogovarjala. Sladoledar je pripeljal svoj zaboj tik ob pločnik in zvočno zaklical: »Slaaadooled!« Ropot, trušč, vpitje, topot — vse to se je zlivalo v živ in razgiban hrup. Janez je molčé korakal mimo prodajalnic, izložb in zazdelo se mu je, da se mu izložbene stvari ježé v obraz, zazdelo se mu je, da mimoidoči kažejo s prstom nanj in se mu posmehujejo, da kriče vanj: »Na obrazu, na očeh se ti vidí, da nisi bil v šoli!« Janez je srečal tovariša in mu očitajoče rekel: »Zakaj si me zvabil iz šole, ti, ti...?

»Jezik za zobe, sicer...!«

Ponoči se mu je sanjalo, da leži sredi šolskega dvorišča, okrog njega pa pojejo in plešejo čudovite orgije vsi učitelji... On pa leži na leh povezan, se ne more ganiti in ne more govoriti...

Nogometaš v šoli.

Profesor: Kdo je premagal Švede?

Dijak: Oprostite, prejšnjo nedeljo nisem bil na tekmi!

Betnavski Indijanci

Igor Samorôd

Minilo je četrt ure, preden so se vsi zbrali na jasi.

Mali Lisjak jih je nahrulil:

»Kje pa ste bile, šleve?! To ste babe in ne Indijanci!«

Dvignil se je Tihi Čuk in začel:

»Zagledali smo sovražnike, ki so nas hoteli napasti, pa smo se skrili.«

»Lažeš, Tihi Čuk, dva jezika imaš! Skrili ste se? Bežali ste, kolikor so vas pete nesle!« je ves jezen povedal Koleraba in zaničljivo pogledal junaško trojico.

In se je dvignil Veliki Lisjak in dejal:

»Bratje, kaj bi se prepirali? Mali Lisjak naj pove, kako bi bilo z zasledovanjem!«

Mali Lisjak se je sprva malo zmedel, nato pa se je opogumil in dejal:

»Zasledovala sva jih! Tik za hrbet sva jim prišla! Kakšni možje so bili?! Trije stari dedci — vsi s puškami, noži, loki, sekirami! Zato pravim: Zasledovali jih bomo in od zadaj napadli! Pojdite v gosjem redu za menoj!«

Mali Lisjak si je vlival pogum, čeprav mu je srce padlo skoraj v hlače.

Ostali so trepetali od strahu in na tihem sklepali, kako za vse na svetu ne bodo napadli strašnih belokožcev

Stopali so v gosjem redu. Na čelu je šel Mali Lisjak, za njim pa Koleraba in ostali. Sprva so stopali hitro, proti sredini gozda pa jim je korak vedno bolj zastajal.

Tihi Čuk, ki je bil zadnji v vrsti, si je dejal na tihem: »Pišite me vsi skupaj!« in se potegnil za drevo.

Sedaj je bil zadnji Veliki Lisjak. Srce se mu je topilo od strahu zaradi negotove bodočnosti. Ozrl se je, da bi pošepetnil Čuku, da bi pobegnila. Ko je pa videl, da tovariša ni več za njim, si je dejal: »Odidite sami kakor krave v klavnico, jaz nisem tako neumen!« Potegnil se je za grm in se skril.

(Se bo nadaljevalo.)

Tuja kri rešuje življenja

Transfuzija krvi je ena najvažnejših pridobitev modernega zdravilstva. S transfuzijo je bilo že rešenih mnogo življenj. Če hočejo zdravniki izvesti transfuzijo, morajo imeti tolikšno količino krvi, kolikor je potrebno za vbrizganje v kri bolnika.

Kri za transfuzije dajejo posebni dajalci krvi, katerih kri je medicinsko pregledana. S sabo imajo posebne legitimacije, kjer je označeno, v katere krvne skupine pripadajo. Vsakemu bolniku se sme dati samo kri enake krvne skupine, kakor jo ima krvodajalec. Zdravniki ne morejo pomagati bolniku, če nimajo pri rokah prav takega dajalca krvi, ki bi lahko pomagal bolniku. Zato je v velikihi bolnišnicah ustanovljena posebna služba za dajalce krvi.

V neki bolnišnici v Parizu pa so ustanovili paviljon, v katerem hranijo človeško kri v posebnih pripravah, da se ne pokvari. Tako shranjena kri je preiskana in razporejena po skupinah, da jo zdravniki lahko vsak čas uporabijo za vbrizgavanje.

Taka kri pa je uporabna samo 15 dni. Če se znanstvenikom posreči, da bo taka kri uporabljiva dalje časa, jo bodo lahko imeli zdravniki povsod na razpolago in bodo lahko rešili marsikatero življenje. Pri kakšnih slučajih je nujno potrebna transfuzija krvi?

Ali bi vi dali svojo kri za človeka? Tudi za sovražnika?

Smešnice

Mati pregleda jedilno shrambo in vpraša:

»Branko, dve jabolki sta bili tu, a zdaj je samo eno.«

»Temno je bilo, mama, pa nisem videl, da je bilo še eno.«

— Jaz in moj brat znava vse na svetu.

— Dobro. Povej, kateri je največji vrh v naši državi?

— Vidiš, prav tole zna moj brat.

Zanimivosti

Plemeniti škofje zaščitniki Židov

V temnem srednjem veku so križarji vsevprek preganjali in v množicah pobijali Žide — Tragedije sinov Izraela, ki celo na posvečenih tleh katedral niso našli usmiljenja

Preganjanje Židov je že staro. Dolžili so jih že nekdaj za vse nesreče. Posebno so bili Židje preganjani v srednjem veku. V listinah iz tistih temnih časov je ostalo nekaj zanimivih dokazov.

Prve križarske vojne so povzročile pogrome ne samo proti muslimanom, temveč tudi proti Židom. V nemškem Trierju ob Renu je bila večja židovska kolonija. Ko so se približali križarji, se je večina Židov sama ubila, da ne bi bila pomorjena od katoličanov. Žene so si privezovale kamne za vratove in se metale v reko Mozelo. V Speierju so 3. maja 1096. križarji ujeli 10 Židov in jih vlekli v stolnico. Ker se niso hoteli krstiti, so jih vseh 10 pomorili.

V Wormsu je Allebrandus, plemeniti **škof skril v svoji palači Žide.** Po sedmih dnevih pokoljev so morilci zahtevali od škofa, naj jim izroči še ostale Žide. Škof je dosegel, da so dovolili Židom kratek čas za preudarek: v smrt ali pa v katoliško vero. Rok je minil, napadalci so vdrli v palačo. Toda Židje so se med seboj rajši sami poklali, kakor da bi živi padli katoličanom v roke.

Tudi v Mainzu je bila **stolna cerkev z umori oskrunjena.** Nadškof je dovolil 1300 Židom, da so se skrili v njegovi palači, kamor so prenesli tudi vse premoženje. Naslednjega dne so križarji odprli vrata in našli 1300 mrličev. Šestdeset Židov je nadškof skril v stolnico, toda križarji so jih na svetem mestu pobili. Edino dva, Izak in Urij s hčerama sta postala odpadnika. Življenje sta si rešila le za dva dni. Preveč ju je pekla vest. Pomorila sta družini in zgorela v sinagogi, ki sta jo sama zažgala...

Kelmorajnski nadškof se je tudi usmilil preganjanih Židov. Ponoči jih je dal poskriti v svojih gradovih po okolici. Križarji so jih izsledili in poklali do zadnjega. Nekaj jih je ušlo v čolnih na ribnik. Ko so jih križarji obkolili, so poskakali v vodo in utonili. Učeni starec Samuel Benjekiel je sam **ubil svojega sina ter se vrgel v vodo.** Križarji so morili Žide po Češkem in tudi ko so prišli v Jeruzalem, jim niso prizanesli. L. 1099. so jih zaprli v neko jeruzalemsko sinagogo in jih zažgali.

Druga križarska vojna je prinesla še več nesreče Židom. Francoski menih Rudolf je pozival po Nemčiji ljudi, naj morijo Žide. Avgusta 1146. so padale nove žrtve. Žid Simon Pobožni se ni pustil krstiti: umrl je v strašnih mukah. Kelmorajnski nadškof Arnold je skril Žide v svoji palači. Križarji so jih našli in **pobili pred nadškofovimi očmi.** Voditelj druge križarske vojne, francoski menih Bernard iz Clairvauxa, je izdal ukaz, da ne smejo moriti Židov. Toda križarji so morili dalje.

Naslednja stoletja so prinesla še večje preganjanje Židov. Ropali so jim trgovine in jih morili. V Badenu so našli umorjenega nekega katoličana. Kdo je morilec? Seveda, Židje. Pomorili so jih mnogo. 8 židovskih učenjakov so mučili tako dolgo, da so priznali, da so oni ubili katoličana, kar pa seveda ni bilo res.

Tudi v Španiji so preganjali Žide. Neki Španec, Juan Vero iz Palme se je sprl z Židom. Da bi se maščeval, je **izkopal iz groba nekega katoličana,** ki so ga tistega dne pokopali, in ga odnesel v Židovo hišo. Po mestu je razširil vest, da so našli v židovski hiši truplo katoličana. Spet so pobijali Žide. Španski kralj je zvedel za dogodek in razpisal 500 zlatnikov nagrade tistemu, ki bi odkril resnico. Hlapec Juana Vera je izdal gospodarja ter povedal, kako je prišlo truplo v Židovo hišo. Na kraljev ukaz so Juana Vera in pomagače obesili.

Na Dunaju so 1454. sežgali 300 Židov ker so jih obdolžili ugrabljenja treh katoličanov. Pomladi so našli trupla treh katoličanov v ribniku, kjer se jim je bil vdrl led in so utonili. Cesar Friderik III. je moral izdati povelje, da ne smejo moriti Židov zaradi nedokazanih zločinov.

V Tridentu se je zgodil l. 1474. naslednji zločin. V reki Adiži so našli truplo nekega otroka. Zaprli so vse Žide in jih obdolžili umora. V poročilu tridentskega škofa papežu čitamo, da so 31. marca l. 1474. mučili glavnega obdolženca, Žida Samuela. Privezali so ga na vrv tako, da je visel z glavo navzdol. Ker po daljšem času ni priznal zločina, so ga potegnili kvišku in z vso silo spuščali. Ko se je Žid onesvestil, so z mučenjem prenehali in 3. aprila znova začeli. Ker je Samuel prejšnjega dne dejal, da bo lagal, če bo kaj izjavil med mučenjem, so mu visečemu z glavo navzdol podtaknili **pod nos peč z gorečim žveplom.** Šele po daljšem mučenju, ko je že na pol ponorel, je Žid »priznal« zločin. Pod pazduhe so mu dali jajca, ki so jih skuhali v vreli vodi. Padovanski svet je poslal v Trident preiskovalno komisijo. Tridentčani so hoteli člane komisije ubiti, ker so izjavili, da je bil Žid nedolžen. Tudi **papeževe poslance so hoteli ubiti.** Končno se je dognalo, da je otroka ubil neki kristjan, ki je bil smrtni sovražnik Židov, katerim je potem umor podtaknil.

Zgodba o umorjenem otroku je šla po vsej Evropi, otrokova slika je visela na vratih vseh cerkva. Šele edikt beneškega doža Petra Moceliga z dne 22. aprila 1475., v katerem je rečeno, da je vse skupaj izmišljeno, je razčistil zadevo. Kmalu nato je papež Sikst IV. zagrozil s težkimi kaznimi vsem, ki bi laž o umorjenem otroku širili dalje.

To je le nekaj primerov, kako so v preteklosti preganjali sinove Izraela, ki tudi danes marsikje ne najdejo miru...

Proizvaja: UNION, Zagreb

Uganil je, da bo snežilo sredi julija

Izdajatelju nekega ameriškega meteorološkega koledarja se je primeril nenavaden slučaj. Ko je bil nekoč najbolj zaposlen, je stopil v pisarno stavec in vprašal:

Za dan 13. julij manjka v koledarju vremenska napoved. Kaj naj storim?

Izdajatelj, jezen, da ga moti v poslu, je poslal stavca k vragu in mu dejal, naj napove kar hoče. Ali je bil stavec šaljivec ali morda malo omejen, zgodilo se je, da je izdajatelj, ko je listal po izišlem vestniku, skoro omedlel od presenečenja. Dne 13. julija je namreč stalo med vrsticami vremenske napovedi: Dež, poledica in sneg.

No, tudi za Ameriko je to bilo preveč. Led in sneg sredi vročega poletja! Gospodar je stavca odpustil. Toda na svetu ni nobena stvar nemogoča. Do 12. julija je bilo v Bostonu najlepše poletno vreme. Naslednjega dne se je zjutraj pooblačilo, padal je mrzel dež, ceste je pokrila poledica, jelo je snežiti...

Uspeh senzacionalne napovedi je bil nenavaden. Ljudje so se pulili za meteorološki koledar, treba je bilo prirediti še dve izdaji. Šaljivi stavec je bil seveda spet sprejet v službo z mnogo boljšo plačo kakor prej....

Ali se „večna pomlad" seli na sever?

Znano je, da se zima s snegom pomika vsako leto le do določenega pasu s tečajev v nižje širine zemlje. Za evropske zime je ugotovljeno, da kolikšne snega že vrsto let pojemajo. Zdaj so pa odkrili, da prehaja toplejše območje subtropskega pasu polagoma na sever in je v severnem Atlantiku voda za štiri stopnje toplejša od prejšnjih let. Na Islandu, ki je prej imel pozimi led, je zdaj sploh izostal. Ribe, ki so se prej drstile na toplejši južni obali Islanda, so letos preselile svoja »gnezda« na severno stran otoke. Ptice selivke, ki so se prej ustavljale na Angleškem in Danskem, so jele zdaj gnezditi tudi po Islandu in severnem delu Norveške. Pomladna cona v severnozahodni Evropi se tedaj pomika na sever.

Dvojčici sta povili dvojčkoma dvojčke

V Južni Nemčiji sta poročili dvojčici dvojčka. Iz teh zakonov sta se rodila spet dvojčka, znamenje, da je ta lastnost podeljiva. Zdravniki poznajo primere, ko se je v enem samem rodu narodilo 32 parov dvojčkov. Drugod spet se rode dvojčki le po materini ali očetovi strani. — Francoski kirurg Paré poroča o gospe Malmedeure, ki je prvič rodila normalnega otroka, drugič dvojčke, tretjič trojčke itd., dokler ni bil k njenemu šestemu porodu poklican zdravnik sam. Na svet je tedaj prišlo šest otrok, toda mati je kot žrtev šestorčkov podlegla.

Neka žena rojena kot ena izmed četvorčic, je povila možu, porojenemu iz dvojčkov, v enajstih porodih 32 otrok. — Druga žena, ki je bila dvojčica, je rodila štirikrat dvojčke in enkrat trojčke.

Tudi cesarice so cenile pipo tobaka...

Ženska, ki bi ne kadila, je danes redkost. Ciganka, ki vleče iz dolge pipe, nas še preseneti. Včasih so pa starke v Tirolu, gorah Francija, Španije in Južne Amerike kaj rade vtaknile lulo med zobe in puhale gost dim pod strop.

Ne le starke! V 17. stoletju, ko je bila rokoko moda na višku, niso bile dame, ki so v salonski družbi vlekle iz dolge pipice, nobena posebnost.

Hči Ludovika XIV., je stalno prirejala »piparske« večere za dvorne dame. Madame Vigée Lebrun se je na kraju 18. stoletja sama slikala s pipico v roki in ničče se ni zgražal. Marija Terezija je bila velika prijateljica tobaka, prav tako njena mati in babica. Ko je neki angleški zdravnik l. 1832. potegnil svet, da je tobakov dim dobro sredstvo proti okuženju s kolero, so angleške dame vlekle pipice kakor za stavo. Sredi 19. stoletja so prišle v modo tudi cigare. Primerilo se je, da so potnice v vlakih tako kadile, da so bežali možje iz kupejev. V viktorianski dobi so dame l. 1880. vlekle na promenadah tako »pohujšljivo« iz cigar, da je morala nastopiti policija in jih opominjala radi kršitvi javne morale...

Menih je svojo ženo proglasil za blaženo

Vatikanski arhivi poznajo samo en primer, ko je vdovec čital poglašenje svoje žene za blaženo. Bilo je to pred letom dni, ko je papež Pij XI. proglasil za blaženo Elizabeto Arrighi, ki je umrla v Srednji Afriki l. 1914.

V osemdesetih letih minulega stoletja je zapustil mlad student medicine, Feliks Leseur svojo kariero in postal novinar. Bil je ravnatelj lista »Republique Française« in »Siecla«. Spekuliral je na borzi, bil je zaupnik Barthuja. Končno je odpotoval v Srednjo Afriko, kamor je šla za njim tudi mlada žena Elizabeta. Mož jo je zelo ljubil, bila je nadvse pobožna, toda pred možem, ki je bil protiversko nastrojen, je morala skrivati svoja verska čustva. Tembolj se je posvetila dobrodelnosti in pisateljevanju.

L. 1914. je Elizabeta umrla za jetiko. Mož je prodal posestva in odšel kot spokornik v samostan. Dela njegove žene so medtem izšla v mnogih jezikih. Njena pisma so Leseurja globoko pretresla. — Nekdanji ogorčeni nasprotnik vere je postal njen zagovornik in učakal je dan, ko je kot menih sam prečital v Vatikanu listino o proglasitvi svoje rajne žene za blaženo.

Ne pozabi naročnine!

Mrčes, ki gladuje 6 let

Neki bolgarski zoolog je napravil gladovne poizkuse s podganami in kačami. Kače so pitali z vodo in jih držali stalno v temperaturi 17° C, da bi tudi v zimskem času ne podlegle spanju. Neka kača je zdržala v tej neprijetni kuri štiri mesece, druga 14, tretja celo 22 mesecev. Slednja umetnica v gladovanju je bila še pri 20. mesecu sveža, odporna in pripravljena vsak čas pičiti. Nato je postala naenkrat utrujena, brezbrižna in nekaj dni pred smrtjo povsem negibna.

Škorpioni so gladovali že 368 dni, polži 17 mesecev, morski psi 112 dni, stara znanka zanemarjenih stanovanj, stenica, pa, utegne prestati brez »jela« celih — šest let...

MOČ NAŠEGA KRVNEGA OBTOKA

V vsakem kubičnem milimetru krvi je okrog pet milijonov krvnih telesc. Računajoč, da se v normalnem človeškem telesu nahaja pet do šest litrov krvi, znaša število vseh krvnih telesc v odraslem človeku 22 do 25 biljonov, vsoti z dvanajstimi ničlami... Vrvica, na katero bi nanizali ta telesca, bi tri do štirikrat objela našo zemljo... In srce? V 70. letih življenja utripne srce najmanj tri milijardekrat in iztisne iz sebe toliko krvi, da bi z njo napolnili bazen, 10 m globok, 100 m širok in dolg...

IZ AMERIKE JE NAROČIL BRIVCA

Večkratni ameriški milijonar je dospel v London. Ko bi se moral obriti, je romal po londonskih brivnicah, toda nobenemu frizerju se ni hotel zaupati. Šel je v brzojavni urad in javil svojemu brivcu v Ameriko: »Pridite takoj s prvim parnikom, da me obrijete. Stroški so postranskega pomena. Moj urad v Londonu bo vse uredil«... S povratno vozno karto in primerno postrežbo je ameriški brivec res prihitel v London, da postreže stalnemu odjemalcu.

SVINJE SO POMOLZLE KRAVO

Neka kmetica v Kuhlhausenu na Brandenburškem v Nemčiji je že dalje časa opažala, da kravi primanjkuje mleka, ko jo je prišla pomolzti. Skrila se je v kot, da bi videla, kdo ji krade mleko. Na njeno veliko začudenje je opazila svinje, ki so se prosto izprehajale po hlevu, kako so se postavile pod kravo in sesale iz vimena mleko, ki jim je očividno zelo prijalo.

„Njegov oče je indijski fakir"

Kultura

Časopis za zgodovino in narodopisje

Te dni je razposlalo naše Zgodovinsko društvo v Mariboru skupni 3. in 4. snopič 33-letnika »Časopisa za zgodovino in narodopisje«, te naše edine mariborske znanstvene revije, ki izpolnjuje že tako dolgo svoje važno poslanstvo. V tem svojem zaključnem snopiču je dokončal Fr. Baš svoje doneske k zgodovini gornjegrajskega, z razpravo o zadrečkih lončarjih, ki so opustili svojo, iz srednjega veka izvirajočo domačo obrt, šele pred osmimi leti. Dr. Anton Breznik je pa zaključil svojo razpravo »Iz zgodovine novejših slovenskih slovarjev« z raziskovanji Cigaletovega (1860. l.), Janežičevega (1867. l.), raznih ponovnih izdaj in Cigaletove »Znanstvene terminologije« (1880. l.).

Ostale razprave so zaokrožene v tem dvojnem snopiču. Dr. Fr. Ilešič razpravlja o narodni »bésedi« pri Mali Nedelji l. 1867., ki je združila velike množice slovenskega prebivalstva med Dravo in Muro, pa tudi iz Prekmurja, in bila priprava za veliki narodni tabor istega leta v bližnjem Ljutomeru. Takrat bi se bila morala igrati tudi Franceta Remca prigodna gledališka igra »Samo, prvi slovenski kralj«, pa jo je cesarsko namestništvo v Gradcu prepovedalo. O igri in njenem avtorju podaja isti pisec podrobnejše poročilo v naslednjem prispevku. Skupino razprav zaključuje dr. Fr. Mišič s prispevkom »O ledinskih in hišnih imenih okoli Solčave«, v kateri navaja med drugim tudi nekaj primerov, kako so slovenski kmetje dobili nemške priimke. (Priporočljivo za »Deutsche Nachrichten«, ki skušajo to staro dejstvo ovreči.)

V »Izvestjih« poroča Fr. Mravljak o trgu Dravogradu leta 1638., Viktor Petkovšek se pa bavi z Janka Barleta »Prinosi slovenskim nazivima bilja« in našimi botaničnimi slovarji. V »Pregledu« je napisal Fr. Baš nekrologa Viktorju Skrabarju in fra Luji Marunu. Isti poroča o sestanku zgodovinarjev v Celju, dočim objavlja dr. J. Žontar prispevek »Za delovno skupnost slovenskih zgodovinarjev«. V »Slovstvu« so poročila o knjigah: Grivec: Slovenski knez Kocelj (F. Baš), F. Zwitter: Prebivalstvo na Slovenskem od XVIII. stoletja do današnjih dni (F. Baš), Prekmurska knjižnica (F. Baš), Dr. Ivan Dečko in njegova doba (J. Glaser), dr. Čermelj: La minorité slave en Italie (dr. J. Kotnik), dr. M. Murko: Das Original von Goethes »Klaggesang von der edlen Frauen des Asanaga« (dr. J. Tominšek), M. Kus-Nikolajev: Migracioni putevi seljačkih slika na staklu (F. Baš) in A. Gaheis: Lauriacum (F. Baš). Društveni glasnik poroča še o Zgodovinskem društvu v Mariboru, Muzejskem društvu v Mariboru, Študijski knjižnici v Mariboru in Banovinskem arhivu v Mariboru. —r.

Sport

Jugoslavija - Italija 1:1

V PRVIH DVEH SINGLIH JE PUNČEC ZMAGAL, MITIĆ PA IZGUBIL — ODLOČILNA BO BRŽKONE IGRA V DVOJE —

Včeraj se je pričelo v Milanu tekmovanje za Davisov cup med Jugoslavijo in Italijo. Kot prvi par sta nastopila Canepele in Mitić, Italijan je igro sigurno odločil v svojo korist, Mitić mu ni nudil resnega odpora ter je izgubil v treh setih 3:6, 3:6, 5:7. V drugi igri je Punčec gladko dobil prva dva seta proti de Stefaniju, v tretjem pa je Italijan že vodil s 5:3, kljub temu pa je odnesel zmago Punčec. Srečanje se je končalo 6:4, 6:4, 7:5. Stanje prvega dne je torej 1:1. Ker je verjetno, da si bosta tudi zadnji dve točki obe teniški ekipi razdelili, se pripisuje tem večja važnost današnji igri v dvoje. Nastopila bosta Punčec in Mitić proti Cucelliu in Taroniu.

ANGLIJA—FRANCIJA 2:1

V nadaljevanju tekmovanja za Davisov cup je angleški par Hare-Wilde premagal francoskega Pelizza-Petra v petih setih s 6:3, 6:3, 3:6, 4:6, 6:3. Anglija vodi 2 1.

DESETOBOJ ZA PRVENSTVO MARIBORA

Medklubski odbor LAP v Mariboru bo priredil 17. in 18. junija ob 17. na stadionu SK Železničarja prvenstvo Maribora v deseloboju. 17. so na sporedu: 100 m, skok v daljavo z zaletom, krogla, skok v višino z zaletom in 400 m. 18. so na sporedu: 110 m z zaprekami, disk in kopje (z boljšo roko), skok ob palici, 1500 m. Pravico tekmovanja imajo le verificirani atleti. Prijave s prijavnino din 10.— za osebo sprejema Jenko J., Maribor, stadion SK Železničarja, Tržaška c.

s **Moštvo SK Železničarja** je s ponočnim brzim vlakom odpotovalo v Šibenik na dvodnevno gostovanje proti „Osvitu".

s **Juniorska reprezentančna nogometna tekma Anglija—Škotska**, ki pomeni obenem nekako tržišče za mlade talente v nogometu, bo 27. maja.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par; najmanjša pristojbina za te oglase je din 6.—. Dražbe, preklici, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma ga je vposlati v pismu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

Razno

VSAKI OSEBI
— družini — nudi stalni zaslužek »Mara« Maribor, Orožnova 6; Celje, Slomškov trg 1. Pletilnica — Razpošiljalnica. 1803

BOLJŠA DRUŽINA
ki bi vzela malega otroka v celo oskrbo, naj pošlje ponudbe pod »Dobro ravnanje« na upravo lista. 4569—1

MALI CONTINENTAL
pisalni stroj za potovanje, dom in pisarno na mesečno odplačilo po din 200.— drž. uradniki dobijo istega na mesečne obroke po din 100.—. Samoprodaja: Ivan Legat, Prva specialna delavnica in trgovina pisarniških strojev. Maribor, Vetrinjska ul. 30, tel. 24-34; podružnica Ljubljana, Prešernova ul. 44, tel. 26-36. 3808—1

Prevzamem vsa
TAPETNIŠKA DELA
Predelava žimnic na domu, izdelovanje žičnih vložkov, zaloga tapetniškega blaga in afrika, vse najugodneje pri Ferdo Kuhar, Vetrinjska 26. 4013-1

Najboljše dalmatinsko
VINO
dobite v gostilni »Split«, Koroška cesta 39 4615—1

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE
vseh vrst v najmodernejših lastnoročnih izdelavah dobite v zalogi pohištva, Aleksandrova c. 48. 4311—1

APNO, CEMENT
kakor ves stavbeni material, rezan les in kurivo po najnižjih dnevnih cenah pri trgovini Kraser, Studenci. 4382-1

JURIJ JUTERSCHNIK
se priporoča za vsa slikarska in pleskarska dela po najnižjih cenah. Jerovškova cesta 34 (Magdal.) 4460-1

POSTELJNE ODEJE
res močne, prešite, izgotovljeno posteljno perilo, pernice zglavnike, madrace, puh, perje, inleti. Najboljše pri A. Stuhec, specialna trgovina za izdelovanje posteljnih odej. — Stolna ulica 5. 2274

OKREČEVALNICA NA POSTAJI KOTORIBA.
Direkcija drž. železnic v Ljubljani odda s 1. julijem v zakup za nedoločen čas kol. okrepčevalnico na postaji Kotoriba. Letna zakupnina znaša 1200 din. Za obratovanje potrebna glavnica znaša 12.000 din, če reflektant nima nobenega inventarja in opreme; v nasprotnem primeru pa 3600 din. Prošnje se vlagajo do vključno 19. junija na naslov direkcije drž. železnic v Ljubljani, do katerega dne ob 11. uri je položiti pri depozitni blagajni direkcije v Ljubljani predpisano varščino v znesku 300 din v gotovini. Natančnejša pojasnila glede pogojev se dobe pri direkciji drž. železnic v Ljubljani, soba 59 odnosno 54 in pri šefu postaje Kotoriba. 4599—1

Cenena stavbišča

najvarnejša na ožitev denarja!
VPRAŠATI OSKRBNIŠTVO BRANDHOF

ZA BIRMANCE IN BIRMANKE
priporoča ročne torbice, denarnice, nogometne žoge, aktovke, šolske torbice, nahrbtnike itd. Ivan Kravos, Aleksandrova c. 13. 4592—1

SVILENE NOGAVICE
najtanjše, brez pogreške, v vseh modnih barvah od 12 din dalje, dokolenke iz flora in svile od 10 din dalje, kombineže v vseh barvah in velikostih od 20 din dalje, rokavice, traki, čipke v največji izbiri pri »LUNA«, Maribor, samo Glavni trg 24 4627—1

LUNA STEZNIKI
higienski, brez ribje kosti in gumija se izgotavljajo v teku 6 ur, najnovejši modrčki v veliki izbiri pri »Luna« Maribor, samo Glavni trg 24. 4628—1

VINA ZA DOM
izborne kvalitete, ne le od 5, temveč že **od enega litra** naprej po din 8.— dobite pri Senici, Tattenbachova. 4651—1

BUČNO OLJE
dobro in vedno sveže, nudi Tovarna olja, Maribor, Taborska ul. 7. 4673—1

Cenjenim gostom vljudno naznanjam, da začnem na binkoštno nedeljo točiti
Ia. PIVO VRČEK DIN 3.50
Priporočam izborno kuhinjo in dobra domača vina. Gostilna »Triglav« (Voller). 4683—1

HALO! HALO!
Veliko majsko veselico priredi gostilna »Triglav« v Sp. Kungoti na binkoštno nedeljo. Kuhinja bo bogato založena. Ocvrti in pečeni piščanci, kranjske klobase in meso iz »kible«. Znižane cene, priznano najfinejše vino iz Svečine. K obilni udeležbi vabita gostilničarja Fifolt. 4692-1

BOTRI IN BOTRICE!
oglasite se z Vašimi birmanci v restavraciji Senica, Tattenbachova, kjer boste s prvovrstno kapljico in drugimi dobrotami najbolje postreženi. 4691-1

HALO!
VINOTOČ KOPRIVŠEK
Sv. Peter, toči se rizling. 4785-1

Vsak četrtek in petek
SVEŽE MORSKE RIBE
na razne načine pripravljene. Prvovrstna kuhinja. Izbrana dalmatinska vina z otoka »Vis«, kakor tudi domača štajerska vina. Gostilna Otok Vis, Sodna ulica. 4788-1

Iščem
MANJŠI LOKAL
(delavnico) v mestu. Ponudbe na upravo pod »Mehanična delavnica«. 4805-1

MIZARSKI IZDELKI!
Kvalitetno pohištvo in stavbena dela izvršuje najzanesljiveje Korošec, »Elka«, mizarstvo, Maribor, Frančiškanska 12. 4817-1

ZATEKLA SE JE KURA
Naslov v upravi. 4752-1

GOSTILNA »PRI LOVCU«
Frankopanova. Za praznike koncert. Sortirana vina, marinirane in sveže dravske ribe ter druga topla in mrzla jedila. Priporoča se Vrabl-Vicman. 4772-1

GOSTILNA ŠUNKO
Radvanje, za praznike pojedina ocvrtih pišk, prednaročila ceneje; odlična vina, pivo v sodčku. Za zabavo skrbi godba. 4773-1

Za binkošti obiščite znano
GOSTILNO »NOVI SVET«
pri Studenškem gozdu. Tam dobite dobre ocvrte piške, domače klobase ter razne druge jestvine; toči se dobro vino in Tscheligijevo pivo iz sodčka. Se priporočata Ivan in Katica Klaneček. 4776—1

BOTRI, BOTRICE!
Vaše birmance pripeljite na dobre pohane piške. Izbrana vina, Tscheligijevo pivo. Trafenik, »Prešernova klet«, Gosposka ulica. 4780-1

BOTRI IN BOTRICE!
Z Vašimi birmanci imate najbliže v restavracijo »Ljutomer«, Rotovški trg. Poceni kosilo. Pristna ljutomerska vina. Koncert ter vse dobrote, ki želite, tam dobite. Se priporoča Štibler. 4783—1

BOTRI IN BOTRICE POZOR
Na binkoštno nedeljo in na praznik vsi v Zg. Radvanje v znano gostilno **»Pri lipi«**. Birmance čaka vrtiljak in gugalnica. Za botre in botrice je na preskrbljeno za dobro jedačo in pijačo ter prvovrstna godba. Za prednaročila kosil so znižane cene. Za obilen obisk se priporoča gostilničar Lovše. Telefon 23-30 4771--1

VINOTOČ VAUPOTIČ
v Košakih odprt. 4696-1

KAM ZA PRAZNIKE?
V gostilno Kekec. Krasen vrt kegljišče, priljubljena godba, domača vina in razni prigrizki. Vabi gostilničarka. 4699-1

KRUH TURIST!
Črni kruh iz rži je zelo tečen, ostane 8 do 10 dni v največji vročini popolnoma svež in okusen. Parna pekarna Feler tag. Betnavska 43, telef. 2824. Podružnice: Ulica 10. oktobra Meljska c. 65 in v trgovini Skaza. Glavni trg. 4701-1

NAJLEPŠA TOČKA PERIFERIJE!
Gostilna »Turist«, Betnavska cesta. Izbrana vina, lastni vinogradi. Tscheligijevo pivo narezki, piške. Lep senčnat vrt. 4721-1

BIRMA!
Slike **po najnižjih cenah** in vendar v znano prvovrstni izdelavi. Foto Makart. Gosposka ul. 20/I. nadstr. (nasproti trgovine s čevlji »Karo«, D. Roglič). 4727-1

TRGOVCI!
Kateri žele sprejeti v izložbo **vzorec novih damskih čevljev**, naj pošljejo svoje cenj. naslove na upravo pod »Novost«. 4822—1

STOLE
vseh vrst od najpreprostejše do najfinejše izdelave po izredno nizkih cenah Vam dobavlja J. Pučko, Pobrežje, Cankarjeva 24, Maribor. Zahtevajte cenik! 4829—1

Posest

NOVOZIDANO HIŠO
donosna 10.000 din letno, pritikline, vrt, obljuden kraj izpod vrednosti prodam din 55.000 gotovine, 30.000 vknjižba. Informacije: »Krčma«, Pobrežje, Gosposvetska 56, pri Mariboru. 4072—2

Ugodno prodam
TRINADSTROPNO HIŠO
v centru mesta. Cenjene ponudbe pod »Centralna lega« na upravo lista. 4643—2

2 HIŠI
z lokali na prodaj. Tezno. Naslov v upravi. 4799-2

NOVOZGRADBA
2 sobi, kuhinja, vrt, pri postaji Tezno, 30.000. **Trgovska hiša**, periferija, gostilna in trgovina, 160.000. **Trgovska hiša** v mestu na frekventni točki, 2 lokala, 8 stanovanj, 240.000. Tristanovanjska **vila** pri kolodvoru, 120.000. Lepo vinogradno **posestvo** pri mestu, 12 oralov, 180.000. Posredovalnica »Rapid«, Maribor, Gosposka 28. 4812-2

HIŠA
z dvema sobama, kuhinjo, velikim vrtom in dve njivi v bližini Maribora se da tudi v najem. Vprašati pri Leposa Maribor, Aleksandrova c. 39. 4750-2

Na prodaj
LEPO POSESTVO
pri postaji Sv. Lovrenc na Dravskem polju št. 63, zemlje 2in pol orala, cena 28.000 dinarjev, izplača se 22.000. 4757-2

STAVBIŠČE SE PRODA
Sokolska 92, Studenci. 4758-2

HIŠA
na Pobrežju in 3376 m² zemlje se proda v celem ali v kosih. Vprašati pri Rojko, Maribor, Ulica kneza Koclja 18. 4769-2

VOGALNO PARCELO
(600 m²) v Studencih prodam Vprašati Klaneček Ivan, Obrežna 87. 4775-2

VINOGRADNIK
da posojilo dobroidoči gostilni. Ponudbe pod »Vino«. 4705-2

DRUŽINSKA HIŠA
z lepim vrtom se proda. Vprašati v trgovini Fuis, Ptujska cesta. 4714-2

Naročajte blago po pošti!

Kadar pošljete denar po pošti, ni sledu o bojazni—
zakaj bi se torej bali naročiti blago po pošti?
Ako blago, ki ga Vam bomo poslali, ne bi ustrezalo, Vam ga zamenjamo ali vrnemo denar.
Zahtevajte naš brezplačni, bogato ilustrirani katalog najrazličnejšega blaga pri zelo nizkih cenah.
Veleblagovnica
Kastner & Öhler
Zagreb, Ilica 4 in 6
Dopisi: Zagreb II., poštni predal

POSESTVO
za gospodo in za vsako koncesijo sposobno, gotovine samo 40.000, prodam. Rozman Jakob, Kr. Petra c. 49. Studenci. 4716-2

OPREMLJENO SOBICO
s posebnim vhodom oddam s 1. junijem gospodu. Frankopanova ulica 1/I. 4718-7

HIŠICA Z VRTOM
se proda v Slov. Bistrici. Vprašanja na Česnik Pavla, Škofja Loka. 4725-2

Prodam enonadstropno
OBČINSKO HIŠO
Jerovškova cesta 72. (Magdalenska). 4732-2

TRG. IN STAN. HIŠA
Celje, prometna ulica, velik zazidan prostor, velika bodočnost, ves denar ni potreben, na prodaj. Ponudbe na upravo pod »Sreča«. 4735-2

Krasno dobičkanosno
POSESTVO
ob glavni cesti pri Mariboru, 2 hiši, gostilniška in stanovanjska, 10 oralov njiv, sadonosnika, gozdov in vinograda se ugodna proda. Lahko se prevzame hipoteka. Pisma na upravo pod »Ugodno«. 4736-2

Lepe
STAVBENE PARCELE
na prodaj na Teznem. Vprašati Levstikova ulica 1. 4741-2

HIŠICA
v delavski koloniji se odda radi selitve. Koseskega ulica 47. 4743-2

Proda se
POSESTVO NA DEŽELI
v okolici Ljutomera, na lepem kraju. Posestvo meri 15.428 m². Naslov v upravi »Večernika«. 4746-2

NOVA HIŠA
soba, kuhinja, klet, velika drvarnica, zidan štedilnik, zasajen vrt, se ugodno proda ali se odda v najem. Od kolodvora Tezno 15 minut. Konec Ptujske ceste, za gostilno Sever. Dobrava 61. Informacije v pekarni Savnik 4821—2

POSESTVO
v Celju, 13 oralov zemlje (travniki, njive in gozdi) na prodaj event. se prodajo posamezne parcele. **Kirbiš, Celje** 4823—2

PLANINSKO HIŠO
z gozdnim posestvom, na lepem, zdravem kraju blizu Celja se poceni proda. **Kirbiš, Celje.** 4824—2

NOVOZIDANA HIŠA
z vrtom, 2 stanovanjska, se proda. Vprašati Kralja Petra c. 49, Studenci pri Mariboru, pri gospodarju. 4832—2

Kupim

HRANILNO KNJIŽICO DIN 50.000
ali več kupim takoj proti odplačilu v mesečnih obrokih. Sigurnost, vknjižba na zemljišče. Ponudbe na upravo pod »Sigurnost«. 4698-3

Kupim
BENCIN-DIESEL
ali »Sauggas«-motor, dobro ohranjen, 20-25 HP. — Prodam 16 HP »Sauggas«-motor za drva. Kocbek Alojz, mlin in oljarna, Sv. Jurij ob Ščavnici. 4729-3

Širite „Večernik"

Prodam

OGLJE
lepo suho, cca: 3000 kg, proda Vračko Fr., Jelovec. 4647-4

KOLJE
vinogradsko kostanjevo, proda Vračko Franc, Jelovec. 4648—4

NOVO POKROMANO KOLO
prodam. Tyrševa (gornja Gosposka) 18, vrata 2. 4784-4

PRODAM
lepo jedilno sobo veliko in malo kredenco, mizo, 6 stolov, temna (rdeča), tudi na obroke. Vprašati 10—12 ure dopoldne. Slovenska ulica 22, dvorišče, vrata 9. 4796-4

PRODAM LEPO TRAVO
za košnjo. Pobreška cesta 21. Blizu magdal. cerkve. 4802-4

Proda se
ZIDNA OPEKA
40.000 kom. Vprašati Betnavska cesta 1. 4810-4

PISALNI STROJ
»Titania«, na prodaj za din 1000. Naslov v upravi. 4811-4

Prodam zelo poceni nov
ENOVPREŽNI VOZ
Tezno, Ptujska 58. 4815-4

Prodam skoro nov
MIZNI ŠTEDILNIK
Gubčeva 15, Tezno. 4816-4

RAZNO POHIŠTVO
in drugi predmeti se bodo prodajali poceni 1. junija. Celje, Prešernova 18. 4749-4

PRODAJAM LASTNO VINO
od 5 l naprej po 6.50 din. — Gradišnik, Nova vas, Bolfenkova 6. 4759-4

NOVO HIŠO
z dobro idočo trgovino in gostilno v Studencih prodam. Naslov v upravi. 4777-4

Prodam
6-SEDEŽNI AVTO
za taksije s koncesijo za Maribor, zelo ugodno. Naslov v upravi. 4778-4

OTROŠKI VOZIČEK
poceni na prodaj. Pipuševa 19. 4781-4

POZOR!
Smoking, čisto nov modern, poceni prodam. Maistrova 14/II., desno. 4697-4

Novi
SPORTNI VOZIČEK
na prodaj. Puškinova 6/II. 4702-4

PRODAM AVTO »STEYER«
tipa XII., v najboljšem stanju, z novo baterijo za din 4,500. Naslov v upravi. 4779-4

Prodam večje množine
VINA IN SADJEVCA
Gamzer, p. Zg. Kungota. 4703-4

PRODAM
v Mariboru, Gozdna ulica 1, žensko kolo, dve postelji in eno pralno mizo z marmorn. ploščo. 4717-4

MOTOR S PRIKOLICO
500 ccm, znamka D. vožen 18.000 km, v najboljšem stanju se ugodno proda. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Motor«. 4719-4

Nova
GLADKA SPALNICA
kavkaški oreh, pobarvana, poceni na prodaj. Mizarstvo Miklošičeva 6. 4723-4

Prodam poceni
MOŠKO KOLO
dobro ohranjeno. Vrtna 11/III 4728-4

ROLO
kompl., 310x145 se proda. Trubarjeva 9. 4825—4

ZA OBSEVANJE
(pri revmatizmu) Vitalux-Osram lampa na prodaj po ugodni ceni. Naslov v upravi »Večernika«. 4826—4

PRODAM PISALNO MIZO
mizo, stolice in razno. Slovenska 24, dvorišče desno. 4828—4

MALO TRGOVINO
v centru mesta, brez zaloge, z inventarjem, zaradi odhoda ugodno prodam. Eksistenca zagotovljena. Ponudbe na upravo pod »Eksistenca«. 4830—4

Proda se moderna
KUHINJSKA OPREMA
solidno izdelana, po nizki ceni. Vpogled pri pleskarju Holobar, Slomškova 3, Ptuj. 4839—4

Stanovanje

Odda se dvosobno
STANOVANJE
z vrtom v najem takoj ali po dogovoru. Vprašati Ferkova ul 11. 4587—5

SOBA IN KUHINJA
za 2 ali 3 osebe se odda. Nova vas, Sp. Radvanjska c. 6. 4787-5

SOBA IN KUHINJA
se odda takoj v novi zgradbi. Studenci, Vodnikova 59 4795-5

SAMSKO STANOVANJE
(garçoniera) se odda. Prešernova 30a. 4754-5

Odda se lepo
STANOVANJE
soba in kuhinja. Studenci, Frankopanova 4. 4695-5

Priložnostni nakup:

predmetov za splošno gospodarstvo, kakor betonsko, kovsko, ključavničarsko železje, nosilce cevi, ograje, tračnice, vagonete, mreže, jermenice, konzole, zobčanike, osovine, požiralnike za kanale, vodovodne ventile v vseh dimenzijah kakor tudi bronc, medenino, baker v palicah, belo kovino, svinec, cink, centrifuge, parni kotli, lokomobile, kmetijski stroji, polnojermenik 65 cm, veliki rezervoarji, vozovi vseh vrst, bakreni kotli, orodje za vsako obrt, svedri za premogokope, kakor tudi patent lestve itd. Poleg tega oglejte si, prosim, moje veliko skladišče, kjer se boste sami prepričali. Kupujem tudi vse zgoraj omenjene predmete ter plačam po zelo ugodnih cenah. **Poleg tega se priporočam s trgovino s kolesi raznih znamk kakor Styrija, Waffenrad itd., otroških vozičkov, šivalnih strojev in motornih koles BSA.**

Priporoča se

Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova 14, in podružnica vogal Ptujske-Tržaške ceste

VILNO STANOVANJE
3 sobno, komfortno, kopalnica, sončno, oddam 1. julija ali avgusta. Ponudbe pod »Blizu parka« na upravo. 4682—5

Lepo dvosobno
STANOVANJE
se odda, 300 din, nštetnemu plačniku. Vodnikova 28, Studenci. 4738-5

OPREMLJENA SOBA
in kuhinja se odda s 1. junijem. Betnavska 48. 4739-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Zrkovska 35, Pobrežje. 4827—5

S 1. junijem ali 15. junijem oddam dvosobno komfortno
STANOVANJE
mirni stranki. Ponudbe na upravo pod »Udobno«. 4834—5

Sobo odda

GOSPODA ALI GOSPODIČ.
se sprejme na stanovanje. Naslov v upravi. 4786-7

DVA GOSPODA
se sprejmeta na dobro hrano in stanovanje. Vpraša se Mlinska 35. 4791-7

OPREMLJENA SOBA
se odda, Splavarski prehod 3/I. 4793-7

SPREJMEM GOSPODA
sostanovalca. Pipuševa 4, vrata 1. poprej Vrbanova. 4797-7

PRAZNA ULIČNA SOBA
se odda s 1. ali 15. junijem Aleksandrova cesta 18/II., levo. 4801-7

Odda se
PRAZNA SOBA
Studenci, Ciril-Metodova 15. 4804-7

LEPA SOBA
s posebnim vhodom se takoj odda. Koroščeva 2/I., desno, vrata 3. 4755-7

SOBA SE ODDA
z dvema posteljama, s hrano ali brez. Ruška 3, Marčič. 4760-7

SOSTANOVALKO
sprejmem. Naslov v upravi. 4782-7

OPREMLJENA SOBA
s posebnim vhodom se odda boljšemu gospodu. Žolgerjeva 12. 4704-7

SPREJME SE GOSPOD
na stanovanje in hrano. Ponudbe »Točen plačnik«. 4715-7

Velika, sončna
OPREMLJENA SOBA
ali prazna s štedilnikom, se poceni odda dvema osebama. Kralja Petra cesta 18a, Studenci. 4722-7

OPREMLJEN KABINET
za enega gospoda se odda. Fochova ulica 12. 4737-7

PRAZNA SOBA
se odda. Slovenska ul. 20. Vprašati v trgovini. 4745-7

ODDAM LEPO SOBO
z 2 posteljama, s hrano ali brez. Betnavska 23, vhod na vrt. 4831—7

ODDAM PRAZNO SOBO
s posebnim vhodom. Slovenska 16-II. 4835—7

OPREMLJENA SOBICA
poseben vhod se 1. junija odda. Studenci, Ciril-Metodova ul. 4. 4837—7

Čisto meblirano, sončno
SOBO
oddam takoj ter sprejmem enega delavca na stanovanje. Lorbekova 1. Nova vas. 4842—7

Sobo išče

SOBE
za 1 osebo za študente za julij z navedbo cene event. z zajtrkom, iščemo. Ponudbe poslati pod »Počitniške sobe« na upravo »Večernika«. 4640—8

Službo išče

AVTOPREVOZNIK
z novim avtom za vsakršno progo išče vožnjo za stalno. Ponudbe na upravo pod »Stalna vožnja«. 4577—10

DEKLE
15 let staro, z 2. razr. meščanske šole in vešče šivanja želi mesto učenke v trgovini. Lepko Tilka, Prevalje. 4789-10

TRGOVSKI POMOČNIK
železninske in špecerijske stroke, s šoferskim izpitom ter znanjem slovenskega in nemškega jezika išče odgovarjajoče nameščenje. Naslov v upravi. 4720-10

Službo dobi

SKLADIŠČNIK - INKASANT
zanesljiv se sprejme. Potrebna garancija v hranilni knjižici. Ponudbe pod »Stavbeno podjetje« na upravo lista. 4650—9

NATAKARICO ali PRODAJALKO
za gostilno sprejmem Ponudbe pod šifro: »Letovišče« na podružnico »Večernika«, Celje. 4665—9

LOVSKI ČUVAJ
vojaščine prost, samski, izkušen, se sprejme takoj v stalno službo. Srečko Krajnc, Pesnica. 4798-9

SPREJME SE UČENEC
Mizarstvo v Mariboru, Pipuševa ul. 26. 4803-9

BLAGAJNIČARKA
z letnimi spričevali se sprejme. Starost 35—40 let. Ponudbe pod »Blagajničarka« na upravo lista. 4813-9

MLAJŠI DONAŠALEC
se takoj sprejme. Kavarna »Central«. 4814-9

SLIKARSKI VAJENEC
se sprejme pri Šavec. Mlinska ulica 26. 4747-9

UČENEC (-KA)
se sprejme v trgovini: Aleksandrova 7, Krčevina. Babič. 4713-9

IŠČEM SLUŽKINJO
pošteno in snažno dekle z letnim spričevalom, ki zna navadno kuhati. Vpraša se: Trgovina Tement, Jerovškova cesta 32, Maribor. 4731-9

PRODAJALKA
za trgovino se sprejme. Pismene ponudbe po možnosti s sliko pod »Vestna« na upravo »Večernika«. 4724-9

TAPETNIŠKI VAJENEC
se sprejme. Vprašati Aljaževa ulica 4, Šmajgert. 4742-9

POŠTENA POSTREŽNICA
dobi takoj službo. Sodna ul. 14/II., vrata 8 4744-9

IŠČE SE HIŠNIK
za hišo Ciril-Metodova 14. Vprašati dopoldne do 10. ure v Badlovi 7. pri Podlesnigg. 4843—9

Dopisi

GOSPODIČNA
želi tajnega prijatelja, ki bi ji pomagal. Ponudbe na upravo pod šifro »Tajnost«. 4792-12

Inteligentna
50-LETNA GOSPA
vesele narave, dobra gospodinja, išče prijaznega starejšega gospoda za skupno gospodinjstvo. Ponudbe na upravo pod »Harmonija«. 4753-12

URADNIK
v stalni javni službi, 38 let, simpatičen, želi znanja z gospodično ali vdovo z nekaj premoženja, nameščenjem ali lastno obrtjo. Ponudbe na upravo pod »Zrelost«. Slika zaželena. 4770—12

ZNANJA ŽELI VDOVA
stara 35 let, ne praznih rok. Dopise pod »Stalna služba« na upravo. 4733-12

Ali je še kje kak
PLEMENIT GOSPOD
ki bi bil voljan gmotno podpirati mlajšo gospo. Dopise prosim s polnim naslovom na upravo pod »Prosim strogo tajnost«. 4740-12

LOČENEC
drž. uslužbenec, star 31 let; Hrvat, želi poznanstva z neodvisno žensko radi zabave. Samo resne ponudbe s fotografijo na upravo »Večernika« pod »Dragec 32«. Diskrecija strogo zajamčena. 4730-12

ŠIRITE »VEČERNIK«!

Letoviščarji! Izletniki!

poznani penzion »Büttner«, Sv. Lovrenc n. Poh., novo urejen. Topla in hladna hrana se stalno dobi. Vse vrste pijače. Avtobus. Sveži gorski zrak in park. Solidne cene! 4314

Zlato in srebro,
briljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup
M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15.

PETER KOČIŠ
Košarstvo
Vojašniška ulica 7

Splošno izdelovanje vseh vrst košar. Prevzamem naročila in popravila 4734

Izletniki, botri in botrice:

Najlepši izlet z birmanci je v Sv. Martin pri Vurbergu. GOSTILNA KOSTAJNŠEK nudi dobro vino od din 8·— naprej in najboljše pohane piščance. Avtobusna zveza. Ob lepem vremenu vrtni koncert.

Kam pa kam za binkošti! **Vsi v Zg. Radvanje v gostilno Smolej!**

Ker tam se toči pristni pekrčan, Tscheligijevo pivo vrček din 3·50. Za dobra jedila je preskrbljeno!
Se priporoča **gostilničar**

Dospeli so najnovejši modeli

dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških in igračnih vozičkov ter razni deli in pneumatike. Ceniki franko!

TRIBUNA F. BATJEL, podružnica MARIBOR
Aleksandrova cesta 26 — Telefon 26-14
Lastna mehanična delavnica! Dobro delo, nizke cene!

4791

Najnovejši in najcenejši otroški vozički že od din 350·-
Vabimo na brezobvezni ogled! **Ugodni plačilni pogoji!**
Kadrmas J., Maribor-Melje, **Kraljeviča Marka 13 (zraven tov. Hutter)**

Za kopališče

dražestne modele 1939
Ribana
volnene trikoje s prilegajočim se krojem s pisanimi in črtastimi vzorci
Hollywood
Lasteks obleke napravijo elegantno postavo
Garniture za plažo dvodelne hlačke in modrčke.
Dražestne otroške kopalne oblekce
Dolge hlače za plažo, robce in shorts, kopalne čepice, pasove in čevlje
priroroča
C. Büdefeldt, Maribor

POSOJILNICA NARODNI DOM V MARIBORU
N. R. DOM — z. z o. z. — TELEFON 21-08

Deležna glavnica nad 600.000 din, lastne rezerve 11 milijonov din, hranilne vloge 56 milijonov din.
Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3—5%.
Daje posojila na vknjižbo in na menice pod najugodnejšimi pogoji.

Najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru — Vse hranilne vloge so proste in se izplačujejo neomejeno!

Če hočete v resnici biti dobro in poceni oblečeni, kupite v **„Češkem magazinu“** Maribor, pri glavni policiji. Tam dobite največjo izbiro češkega in angleškega blaga po najnižji ceni, brezobvezno se lahko prepričate. Velika odprodaja ostankov, polovične cene, krojaške potrebščine.

FOX

domači kvalitetni proizvodi: terpentin krema za nego čevljev, mast in gumitran v dežju in blatu, parketno voščeno liščilo — zadovoljstvo gospodinj.

FOXON medene muholovke!

Continental

izdelek Wanderer-Werke
5 let jamstvo!

Samoprodaja
IVAN LEGAT, Maribor, Vetrinjska ulica 30
podružnica:
Ljubljana, Prešernova ul. 44

4788

Nalagajte svoje prihranke

v pupilarno varni denarni zavod mestne občine, v

Mestno hranilnico v Mariboru

Za vse obveznosti jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

4756

Orožnova ulica 2

URADNE URE: dnevno od 9. do 12. ure.

Botri in botrice!

Najlepši spomin za birmo so prvovrstno izdelane **slike** iz moderno preurejenega fotografskega atelieja v Gosposki ulici 23. (preje foto Vlašič) — Se najtopleje prriporoča

FOTO „PELIKAN“ Maribor, Gosposka ulica 23

Kolesa

različnih znamk proda poceni in na mesečne obroke

à din 100·-

mehanik

DRAKSLER

Vetrinjska ulica 11

Pozor!

Prevzamem vsa tapetniška in dekoracijska dela po skrajno nizkih cenah.

Smajgert Jože

tapetnik
Trubarjeva ul. 2
nasproti Gabrinovi dvorani.
Stanovanje: Aljaževa ul. 4.
4751

SPOMNITE SE CMD!

Ustanovljena 1907. leta

BANKA IN HRANILNICA D. D.

KRAPINSKE TOPLICE
podružnica v Zagrebu, Ratkega ul. 8, v nas.

Sprejema vpise na obročno tedensko **štedenje.** Zelo ugodno obrestovanje v zvezi z brezplačnim zavarovanjem — **daje posojila** državnim, samoupravnim uradnikom in uslužbencem, aficirjem, orožnikom, železničarjem, upokojencem, zasebnikom itd.

Obrnite se na zastopnika
Franja Bicenc,
Ljubljana,
Slomškova c. 1.

4764

POHIŠTVO

izdelke naših najboljših mojstrov, v veliki izbiri kupite najugodneje v založi pohištva združenih mizarjev 2282
Maribor, Vetrinjska ul. 22

Oglašujte!

KARO ČEVLJI za pomlad in poletje

Bogata izbira - zmerne cene

Razpis

Mestna podjetja v Mariboru bodo oddala v najem

PAVILJON ZA BUFFET

pri osrednji avtobusni postaji na Glavnem trgu. Podrobna pojasnila daje vodstvo Mestnih podjetij, Maribor, Orožnova ulica 2/I. 4694

Ozdravite uživaje,

rešite se revme in sličnih nadlog v Varaždinskih Toplicah. Eden dan Vas stane z vsemi pristojbinami in kopeljo okoli din 65·—, za državne uradnike in upokojence še ceneje. Prospekte pošilja

uprava kopališča

Varaždinske Toplice

Botri! najlepše in trajno birmansko **darilo je**

KOLO že od din **580·-**

KADRMAS J.,

Maribor-Melje, Kraljeviča Marka 13, zraven fov. Hutter

HOTEL **Učka** na obali morja v omišaljskem zalivu. HOTEL ima 30 lepo urejenih sob. Popolna oskrba s sobo dnevno din 60·- za osebo. 10% popusta za pred in po sezoni. Za obilen obisk se priporočata lastnika hotela **Albaneže - Antončič** 4283

Gradbene parcele

blizu kolodvora Tezno, velikosti 600 do 800 m² ob elektrovodu in vodovodu, so po ugodnih cenah na prodaj. Informacije: „Teksta" d. d. — Tezno.

Lep binkoštni izlet!

Znano cenene ocvte piške in vino v gostilni **PROBST, Lutverci v Zgornji Radgoni.**

Mi ne silimo k nakupu!

Veselilo nas bo, ako Vam smemo pokazati naše najmodernejše vzorce blaga za domačanske obleke

MANUFAKTURA J. ROŽAJ

Maribor, Aleksandrova 16

Gostilna LOKOMOTIVA

se priporoča cenj. občinstvu za obisk. Sortirana domača vina. Meso in klobase iz tunke, ocvrta piška prima din 25·—. Senčnat vrt. **L. T. HOMETER (poprej GRAČNER)**

dokler ga ni primerjala z Radion belo obleko!

Ure in ure se je mučila z mencanjem in drgnenjem perila, pa vendar, zraven te bleščeče beline se zdi njeno perilo naravnost sivkasto. Kakšno razočaranje! Da, to doživi lahko vsaka gospodinja, če primerja svoje „navadno" prano perilo z Radion belim perilom. Kajti Radion odstrani iz perila vsako, pa tudi najmanjšo sled nesnage. Pri kuhanju v učinkoviti in vendar blagi raztopini Radiona se namreč tvori kisik, ki skupaj s peno mila struji skozi perilo in temeljito odpravi vso nesnago. Bleščeča belina popolne čistote -- to je Radion belina.

Schicht-RADION pere sam!

Schichtov RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

Naš princip: solidnost in cenenost! Modno blago in perilo po priznano nizkih cenah za dame in gospode nudi

Manufaktura J. Rožaj - Maribor - Aleksandrova cesta 16

RANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR v lastni novi palači na ogiu Gosposke - Slovenske ulice

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno moč — — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošte, preej Južnoštajerska hranilnica

„Jugosvila" d. z o. z.
„Jugotekstil" d. z o. z.

Marko Rosner

Maribor

4800

Izdaja in urejuje ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon uredništva štev. 25-67 in uprave štev. 28-67. — Poštni čekovni račun štev. 11. 409.